

CSENDŐRSÉGI LAPOK

MEGJELNIK
HAVONTA KÉTSZER

SZERKESZTI
PINCZÉS ZOLTÁN
SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre	--- --	12 pengő
Félévre	--- --	6 pengő
Negyedévre	--- --	3 pengő

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, I. ORSZÁGHÁZ-UTCA 30

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő, negyedévre 3 pengő

Megjelenik
havonta kétszer

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Május elseje.

Valamikor, az igazi béke boldog aranykorszakában, amikor még sejtelmünk sem volt az életnek azokról a kegyetlenségeiről, amelyeket ma — és milyen régen már! — fáradt apátiával hordunk vállainkon, május elseje a vidám, mosolygós fiatal-ságnak, a mindig újra és újra visszatérő életenergiának s a természettel együtt újhódó Ember gondatlan, fehér szerelmének volt az örömnépe. A májusi hajnal első napsugara szerelmes legények által odalopott, fiatal zöld lombokon keresztül-kandikálva köszöntötte a lányokat s a füstös Ferkó vagy Jancsi bandája vidám muzikaszóval ébresztett fel mindenkit, aki még május hajnalán is aludni merészelt.

Ma őrsegek komoly léptei kopognak az utcákon május elsején s lábhoz tett puskával készültségek őrködnek felette, hogy annak maradjon, aminek az Isten teremtette, a tavasz, a virágfakadás örömnepjének s ne válják a pusztulás szimbólumává s a gyűlölet ördögének diadalünnepévé.

Azt mondják, hogy május elseje a munka ünnepe is. Nagyon jól van. Az emberiséget a munka, csak a munka tartja fenn és viszi előre a maga boldogulásának útjain, a munka ad célt és tartalmat létezésünknek s annak eredménye jutalmazza küzdelmeinket: senkinek sem lehet tehát kifogása az ellen, ha a dolgozó emberek a tavasz első napját a békés, alkotó munka tiszteletének is szentelik. Csakhogy mindabból, amit a háború után alkalmunk volt tapasztalni, azt látjuk, hogy a május elsejét olyan emberek igyekeznek maguknak kisajátítani, akik a békés munka helyett éppen az ellenkezőjét, a rombolást hirdetik.

Nem a magyar munkásság egyetemét értjük ezalatt. Aki dolgozik, az méltó az ő bérére, az joggal követelheti, hogy becsületes munkáját érdeme szerint megfizessék s hogy a mások kapzsisága ne fossza meg munkájának tisztességesen megérdemelt gyümölcsétől. Istenadta joga és kötelessége mindenkinek, hogy a maga létfontosságáért küzdjön, nem tagadja meg tehát senki ezt a jogot a munkástól sem.

Mi esendőrök sem avatkozunk bele a munkásságnak ebbe a jogába, de csak addig nem, amíg az állam és a közrend érdekeit nem látjuk veszélyeztetve. A munkás és a munkaadó egyezkedésében semlegesek vagyunk; nem vagyunk ellenségei a

munkásnak, sem pedig védelmezői a hyperkapitalizmus kinövéseinek: mi csak az állam és a közrend érdekeinek vagyunk a felelős őrzői s a társadalmi harcokat is csak ebből az egyetlenegy szempontból kísérjük figyelemmel. Nem ismerjük el senkinek azt a jogát, hogy a maga érdekeinek védelme címén az összesség, az állam és a nemzet egyetemes érdekeit veszélyeztesse s hogy bűnös úton igyekezzék nagyobb darab kenyeret szerezni.

Az államnak, amelynek akaratát mi képviseljük, a nemzettel szemben kötelességei vannak. Az állam köteles gondoskodni, hogy a termelés, mint a nemzet fenntartásának eszköze, zavartalanul működhesse. Aki a termelés ellen vét, az állam ellen vét s aki a termelést megakasztja, az állam vérkeringésében okoz zavarokat. Az államnak érdeke, hogy a termelés tényezőinek, munkaadónak és munkásnak a boldogulását biztosítsa, ezt pedig csakis a társadalmi szolidaritás, a békés együttműködés és az erőszakos osztályharcnak a termelés folyamatából való teljes kikapcsolása teszi lehetővé. Az állam kötelessége mindenki személyének és vagyonának biztonságát mindenkivel szemben megvédelmezni, az tehát, aki ezt bármilyen címen is veszélyezteti, az állam érdekei ellen tör, tehát velünk kell magát szembetalálnia.

Termelésünk és társadalmi berendezkedésünk kapitalisztikus alapon áll, vagyis a magántulajdon szentségének elvén épül fel, mert csak ezzel a rendszerrel lehet az egyéni boldogulás érdekeit a termelés egyetemes érdekeivel azonosítani. A magántulajdon nemcsak a munkaadó kiváltsága, hanem a munkásé is; a munkaadónak kötelessége, hogy csökkentse az életnek a munkás vállaira nehezedő kockázatát s ezzel a munkást a termelés állandóbb és megbízhatóbb tényezőjévé tegye, a munkásnak pedig, hogy a maga szociális igényeit a nemzet egyetemes érdekeihez és a mindenkori termelési lehetőségekhez alkalmazza s főleg pedig, hogy annak elérésére csak olyan eszközöket vegyen igénybe, amelyek nem ütköznek bele az állam törvényeibe.

Már pedig nagyon jól tudjuk, hogy a munkás-ságnak egy — hála Istennek elenyészően kis — része május elsejét, ezt az ujjáéledést, megújodást hozó gyönyörű tavaszi napot éppen ennek a bűnös és erőszakos pusztulást hozó társadalmi élet-halál-harcnak a jelképévé és napjává szeretné tenni. Ez pedig nem lehet. Ezért, egyedül csak ezért volt szükség az őrsegre és készültségre és lesz is mindig, amíg május elsejét vissza nem adják a tavasz-nak. Ebben nincs se kapitalizmus, se szocializmus, se politika, ez csak egyszerű végrehajtása annak az isteni parancsoknak, hogy az ember ne lopjon és ne öljön.

Szemelvények az új Szolgálati Utasításból.

Irta: SOLTÉSZ IMRE ezredes.

Az új Szolgálati Utasításban sok olyan új rendelkezés van, amelyeknek mielőbbi megismerése annál is inkább kívánatos, mert az utasítás életbeléptetési határidejét aránylag rövidre kellett szabni és a csendőröknek, főképpen az őrsőkön, az életbeléptetésig nem sok idejük lesz ahhoz, hogy a változásokat és az új rendelkezéseket kellőképpen áttanulmányozhassák.

Cikkemben röviden vázolni fogom a lényegesebb új rendelkezéseket, mellőzve az elfogás és a fegyverhasználat ismertetését, miután azokat már előbbi cikkeimben leközöltem.

A szervezeti részben, és pedig a 2. pontban, ki van mondva, hogy a tisztek a nyomozásban személyesen és eselekvőleg részt nem vehetnek, mintán a bűnvádi perrendtartás alapján sem rendőrközegeknek, sem rendőri hatóságoknak nem tekinthetők.

A 20. pont kimondja, hogy a jelentkezők alkalmasságát a kerületek székhelyén működő toborzó bizottság bírálja el, melynek tagjai: 1 törzstiszt, 2 főtiszt és 1 orvos.

A 28. pont szerint az engedély nélkül való nősülés a testületből való eltávolítást is maga után vonja.

A 29. pont szerint a fegyelmi úton eltávolított legénység elveszti rendfokozatát és mindennemű állami ellátásra való igényjogosultságát.

A szolgálati rész 65. pontja meghatározza, hogy tilos igénybe venni a csendőrt:

a) magántermészetű vagy személyes szolgálatra, a küldöneszolgálat kivételével;

b) közönséges testi munkára, kivéve a szolgálat, a kiképzés, a laktanyarend vagy a csendőrség belső gazdálkodása érdekében szükséges ilyen munkákat;

c) betegek vagy elmebetegek kísérésére, háztartási cselédszökevények és iparos tanoncok helyben való elővezetésére, ha erre a célra más rendőri közeg rendelkezésre áll;

d) polgári hatóságoknál teljesítendő belső (irodai, küldönc, ügyeleti, stb.) szolgálatra, polgári bíróságok

és hatóságok ügyiratainak, idézéseinek, stb. kézbesítésére, hivatalos rendelkezések kihirdetésére és olyan összeírásra, amelyek nem valamely kivételes fontosságú rendészeti vagy közbiztonsági adatgyűjtésre vonatkoznak;

e) cselédek és munkások munkásbiztosítási bejelentési ügyeinek ellenőrzésére;

f) letartóztatási intézetekben foglyoknak állandó vagy huzamosabb ideig tartó őrzésére;

g) színházi, mozgófénykép- vagy más előadásokon, továbbá tánemulatságokon rendszeres ügyeleti szolgálat teljesítésére;

h) politikai gyűléseknek a hatóság képviselőjében való ellenőrzésére;

i) vám- és egyedárusági vagy jövedéki törvényekbe ütköző cselekmények nyomozására, — a tettenérés esetét kivéve — egyéneknek, cégeknek vagy vállalatoknak jövedéki szempontból való rendszeres ellenőrzésére;

j) gyepmesterek kísérésére, munkásoknak munkaközben való felügyelésére, kéjnöknek orvosi vizsgálatra való előállítására, ha erre a célra más rendőri közeg rendelkezésre áll;

k) bármilyen gyűjtésre, árusításra, nyomtatványok vagy más cikkek terjesztésére, továbbá ilyeneknél közvetlen vagy közvetett közreműködésre.

Ezeket a tennivalókat a csendőr saját kezdeményezéséből sem végezheti.

A 77. pont kimondja, hogy a csendőr olyan összegű adósságról, mely két havi illetményének összegét meghaladja, az őrsparancsnok a szárnyparancsnokságnak jelentést tenni köteles.

A 87. pont elrendeli, hogy azt a csendőrt, aki szolgálati ügyben a testületen kívül álló egyének pártfogását vagy közbenjárását veszi igénybe, meg kell fenyíteni.

A 126. pont szerint nem szabad megengedni, hogy házalók a laktanyában árusítsanak, vagy ügynökök megrendeléseket gyűjtsenek.

A 129. pont szerint ezentúl a testülethez nem tartozó tiszteknek, valamint a polgári tisztviselőknél a laktanyában sem elhelyezést sem étkezést nem lehet adni.

Erdély . . .

Királynő vagy. — Felséges diszedül
Mint szikrát verő vasékszerek.
Keményen állnak Székelyek! . . .

Nő voltál eddig. Öled szelídjén
Dús búzának nem volt határa:
Az asszony szent anyasága.

Agyat vetettél szőke vizeknek,
Forró volt csókodtól a homok.
Örömet zúgtak a templomok.

Betakartad a nagy, merész hegyet
Gondosan, aggódó kezeggel
Sűrű fenyőrengeteggel.

Ahitattól tiszta imádság volt
Sóhajod, — lágy szellők zenéje, —
Minden szív kinyílt tőle.

... És most ennyi drága drágaságon.
Bécek, faluk, kis utca-sorok.
Taposnak piszkos boeskorok!

Lehet túrni? — Hörögjön az átok!
Itt ninesen pardon, nines mosolygás;
Asszonyon suhog a korbács!

A havasok a jajt verik vissza.
Könny dagasztja a Maros árját,
Férfi! A párod gyalázzák!

Hogy nyög, sikolt sok parányi gyermek,
Csöpp kis ajkukon Jézus neve,
S a rabló szíjjal vág bele!

Szólj Királynő! Lángoló szód nyomán
Szégyen, orv csatán kapott sebek
Nyiljanak meg s égessenek!

Gyujtsd máglyára az alázottságot,
Hogy szenvedésünk hosszú legyen
S átok nőjjön bosszú hegyen!

Szólj királynő! Csengő szavad nyomán
Vágódjanak fel büszke fejek!
— Erdély mezői véresek! . . .

... Moraj ébred. Végig dobog a föld,
Mint hogy ha a havas morogna,
Körül-körül lánggal lobogna . . .

Kik azok ott? . . . Komorak, sötétek.
Lángoló szemek, néma sorok.
S alattuk a föld hogy doboq . . .

Ahogy jönnek, útjuk keresztül a
Reszkető, gyáva móc tömegén
Mocskos vérvirágot terem.

Kigyult az ég! . . . Dörög a raita! hujj! . . .
Véres rongyosak! . . . Hogy küzdenek! . . .
— Ezek egy szálig Székelyek!! —

Erdély Királynő, felséges diszedül
Mint szikrát verő vasékszerek,
Keményen állnak Székelyek! —

Csia István, főhadnagy.

A 144. pont alapján ebéd után a csendőröknek meg van engedve, hogy fél 15 óráig az ágyon nappal is fekhessenek, de az ágyat a beszennyezéstől meg kell óvni és a lábbelit le kell húzni. Pihenés után az ágyat ismét rendbe kell hozni.

A 173. pont szerint, ha a szolgálatban levő tiszt előjáró az állomáshelyre vasúton (hajón) való megérkezésének idejét előre tudatja és a vasuti (hajó) állomás a község belső területén fekszik, az állomáson levő legmagasabb rangú parancsnok a vasút- (hajó-) állomáson nála jelentkezni köteles.

A 183. pont szerint vasárnap és ünnepnapon a szolgálatmentes legénység köteles az istentiszteleten megjelenni.

A 202. pont szerint a csendőrnek szolgálatban olyan tárgyat, amely járórtáskájában vagy a hátibőröndben el nem fér, — a bűnjelek kivételével — vinnie nem szabad.

Ugyanezen pont szerint a csendőr szabálytalan öltözködéséért az a parancsnok is felelős, aki megengedte, hogy a csendőr a laktanyát abban az öltözetben elhagyja.

A 203. pont szerint a puskának a szolgálatban úgy kell megtöltve lennie, hogy csak 4 töltény legyen a szekrényben, a tárból kivett 5. töltényt a tölténytáskában kell elhelyezni.

A 221. pont szerint a kivizsgálásokat 8 napon belül meg kell ejteni, ha csak más rendelkezés nem történt.

A 222. pont pedig felsorolja azokat az eseteket, amelyeket azonnal ki kell vizsgálni. Ilyenek a függetlenség és szökés, a fegyverhasználat, a csendőrök által elkövetett súlyos bűncselekmény, súlyos őrszolgálati kötelességsértés, csendőrök lefegyverzése, öngyilkossága, az őrizetükben levő fogoly megszökése, elhalálása, szolgálati lovaknak és ebeknek ragályos betegségben való elhullása.

A 225. pont szerint a kivizsgáló jelentés foglalja magában a kivizsgálás alapját, a tényállást, a sértett, tanúk és a terhelt előadását, a kivizsgáló megjegyzését, a tanúk, a terhelt polgári illetékességét és a jelentéshez csatolt mellékleteket.

A 233. pont szerint minden állomáshelyen a rangban legidősebb csendőrtiszt parancsnokot, az illető állomáson tartózkodó összes csendőregényekkel szemben, akiknek helyben fenyítő hatalommal felruházott parancsnokuk nincsen, a Szolg. Szab. I. Rész 673. pontjában az állomásparancsnokok részére biztosított fenyítő hatalom illeti meg.

A 242. pont szerint az őrs tereptárgyainak egymástól és az őrsállomástól való távolságait feltüntető távolsági kimutatást kell készíteni.

A 244. pont szerint az őrsparancsnok ennek a kimutatásnak alapján a tereptárgyak célszerű csoportosítása által tetszés szerinti őrsjáratokat állít össze és az őrskörletet akár így, akár az őrsjárat beosztás szerint pártáztathatja.

A 243. pont szerint a községek leportyázására szükséges időt külön kell megállapítani, mely időt az egyharmadrésnyi pihenő hozzászámításával azután az őrsjárat portyázási idejéhez hozzá kell számítani.

A távolsági kimutatást az osztályparancsnok hagyja jóvá.

A 245. pont szerint a portyázási időt az utasítás 6. melléklete szerint kell kiszámítani; ebben az időben a pihenő és a lóápolásra szánt idő is bennfoglaltatik, azonban a félórán felüli lest az őrsjárat tartamához szintén hozzá kell adni.

A 250. pont szerint az őrskörlet minden tereptárgyát havonként legalább egyszer le kell portyázni.

A 254. pont szerint a közbiztonsági szolgálatra kivezényelt járőröket ezentúl nem őrsjárat, hanem „szolgálati lap”-pal kell kivezényelni és a 252. pont szerint nem a szolgálati könyvbe, hanem a „szolgálati havi füzetbe” bevezetni.

A 254. pont szerint a már előírt szolgálat indoklatlan nem teljesítése büntetendő cselekményt képez még akkor is, ha azt az követte el, aki a szolgálatot saját magának írta elő.

A 256. pont szerint meredek sziklák mentén, kevésbé járt erdőségekben, ingoványos területen stb., ahol a járőr testi épségének veszélyeztetése nélkül nem portyázhatik, a szolgálatot úgy kell előírni, hogy a járőr már alkonyatkor pihenőhelyhez jusson s onnan csak virradatkor portyázzék tovább.

Lakatlan tereptárgyak leportyázását úgy is ellenőrizheti az őrsparancsnok, ha a 264. pont szerint a járőr

A pecsétgyűrű.

Írta: BEÖTHY KÁLMÁN százados.

A törvényszéki fogház udvara magas, erős kőfállal volt kerítve s az egyetlen kijáratnál gögösen sétált az őr. Mi, mint ketrecben a vad, százszor végigsiettük a kis udvart, ötödik hónapja már mindennap és este takarodótól, a kegyelemből kapott nyomoruságos szalmazsákokra estünk fáradtan, de örökké reménytelen. Az őr elindult a kapu mellől, meg-megállt a cellasorok alatt s időnkint a levegőbe lőtt. Miért? Hogy ébren van? Hogy rémítgessen?... Nem tudták, hogy azzal a hanggal, azzal a dőrejjel megrázkódik a rabban a vágy, a „csak azért is!”... Hogy annál dacosabban fekszünk s hogy a dac erősödik, nő, erőt raktároz!...

Ekkor már régen túl volt Pesten a „győzelmes gárda”. Sok és hosszú álmatlan éjszaka jött ránk akkoriban. A cellák vasfogai között a Cenk oldala sötétlett be hozzánk, csúcsán Árpád erős szobra: törmelék... s rajta az új lobogót rázta, verte, tépte a zabolátlan szél. Itt-ott már rőt színt kapott a lomb s reggelre gyakran ködöt lehelt föl a tömösi völgy.

A város villanylámpái onnan a fekete, izmos vasrácsok közül mérhetetlen messzeségbe látszottak. Úgy ittuk a fényüket égő szemmel, forró homlokkal, mint a betegre tikkadt torok a friss, üdítő vizet. Számoltuk az őr lépéseit a csöndes éjszakában, zúgó fejjel, lázasan és zúgó bensővel s valahová nagyon, nagyon messze elküldtük hónapok óta tornyosodó vágyódásainkat. Meg-megreccsent a kemény vakolat a megrázott rácsvégeken s a tehetetlenség keserű érzete újra vacunkra dobott, hogy nézzük tovább a rabok leghűb barátját, a mennyezetet, a sötétet s hogy marjuk tovább önmagunk összevérzett, tépett akarását...

Egyesek lassankint eltűntek közülünk. Egy-egy reggel az Apell-nél kevesebbet számolt locotenent

Anastasiu s reszketve ment jelenteni a hiányt. Türetlen kezdett lenni a helyzet s elszabadult a hír: visznek bennünket messze be, a királyságba. Az ottani dolgokról pedig már hallottunk a szegény, öreg brassói apáttól...

Határoztam hát én is, nekem is elég volt már. Jártam szakadatlanul a harctereket, nyomorulttá löttek, — testvéreim szanaszét, apám támasz nélkül, pedig már ezüstfehér a feje s válla is rég nem egyenes — hát én hazamegyek...

Átvergődtem az éjszakát s reggel gyűrött, szenvedett arccal mentem maior Plesnila elé kihallgatásra s tört franciasággal kértem: engedjen ki a városba fogat huzatni.

„Liber” — hangzott az engedély s rövidre rá egy égiszerű szuronyos őr kíséretében kiléptem a kapun. Félévig csak a falakat, a Cenket s az eget láttam, az arcok, a mozgás, néha egy mosoly s a napfény az úton megszédített. Az mind: az élet, a szabadság s a vágy ezek elérésére oly erősen támadta meg a szívemet, hogy meg kellett állnom. Az öröm észretéritett. Meglökött, majd elestem. Jó, lenyeltem ezt is; nem fájt, mert tudtam, hogy visszaadom rövidesen!... Rá se néztem, mert féltem, hogy megijed a szememben lobogó érzéseimtől, vágyaimtól s még majd megakasztja tervemet. Tervem pedig az volt, hogy leütöm s elszököm tőle. Az egyenruhát nem viseltük, így köztük elvegyülni az én civilruhámban nem lesz feltűnő. Nem sokkal voltam jobban öltözve, mint ők.

A sétatér fái alatt már készülődött a levelek temetője s ez eszembe juttatta az otthoni kertet, hol apám dolgozott a méhekkel s ilyenkor már készülődött a téli lakásokhoz... Mulik az idő s én rám odahaza valaki más is várt...

A Hosszú-utcán már nem bántott a külvilágból semmi. Agyamra a következő percek izgalmai tolultak s mindezek felül a szabadulás hatalmas reménye

ottartózkodási idejét, nevét és számát valamely alkalmas helyen (pl. faoduban) elrejtett füzetben feljegyzi.

A 265. pont előírja, hogy a szolgálati lap hátlapjára fel kell jegyezni az útiránytól való eltérést, a szolgálat megszakítását, meghosszabbítását, a járőr tagjainak egymástól való elválását, a félórán felüli leset, ennek meghosszabbítását, elhagyását, a másnapra áttérjedő pihenőt, vonat, kocsis igénybevételét, a korábbi vagy későbbi bevonulás okát és a különös eseményeket.

A 266. pont szerint a járőr abban az esetben, ha portyázó szolgálatát más szolgálati feladat közbejötté miatt félbeszakította, az őrsjárat portyázását csak abban az esetben köteles folytatni, ha az a kivezényléstől számított 36 óra alatt még befejezhető.

Kerékpárt szolgálatban a 270. pont szerint használni lehet a gyors helyszínre jutás, üldözés, összpontosítás, karhatalmi szolgálatban az alkalmazás helyére jutás, tanúkihallgatás, ellenőrzés, futár-, küldöncszolgálatnál, végül rendes szolgálatban akkor, ha a szolgálat természeté és a terep megengedék.

A 279. pont szerint a szolgálati ebet őrzésre, útelzárássra, csoport szétosztására, védelemre, személyek megállítására, üldözésre, figyelésre, fürkészésre, fogolykísérésnél, tárgyak és személyek nyomon keresésére és küldöncszolgálatra lehet alkalmazni.

A 280. pont szerint az ebbel szolgálatba induló járőrt a szolgálati lapon és a szolgálati havi füzetben az eb megnevezésével fel kell tüntetni.

A 282. pont szerint a szolgálati órák száma következőképpen van meghatározva:

Az őrsparancsnok kilenc főig terjedő tényleges létszámú őrsökön napi 4, 10–25 főnyi őrsön 3 órát, az őrsparancsnokhelyettes 10–25 főnyi őrsön 5 órát, a csendőrök minden őrsön napi 6 órai szolgálatot kötelesek teljesíteni. Minden hónapban a hónap első napján levő tényleges létszám irányadó.

A 283. pont szerint 6 főnél nagyobb tényleges létszámú őrsön a gazdálkodásvezető napi 5 órai szolgálatot köteles teljesíteni. 15–25 főnyi létszámú őrsökön az osztályparancsnokság egy csendőrt az iroda vezetésével 6 hónapi felváltással megbízhat. Az irodavezető csendőrt az osztályparancsnok órákedvezményben részesítheti, esetleg a szolgálat alól fel is mentheti.

A 287. pont szerint csak kétféle pihenő van. Három

óráig kis, ezenfelül nagy pihenő; ez utóbbi egyfolytában 6 óránál hosszabb nem lehet. A laktanyában a szolgálat végén tartott pihenő beleszámít a szolgálati órákba.

A 291. pont szerint az őrsparancsnok 9 főig terjedő létszámú őrsön havi 4, 10–25 főig 6, ezenfelül 8 külső ellenőrzést köteles teljesíteni. Ezek fele éjjeli ellenőrzés legyen. A takarodótól ébresztőig teljesített ellenőrzés éjjelinek számít.

A 293. pont szerint az őrsparancsnok havonta egy utánportyázásra is van kötelezve, mely az előírt ellenőrzések számába beszámít.

A 296. és 297. pontok szerint a szolgálatban álló csendőrnek jogai a következők: Figyelmeztetés, igazoltatás, kikérdezés, feljelentés, elővezetés, elfogás, házkutatás, személymotoszás, tárgyak őrizetbe vétele, megbilincselés, kényszerítő eszközök alkalmazása, fegyverhasználat. Ezenkívül a megfigyelés, helyszíni szemle, a nyomozás színhelyén személyek ottartása vagy onnan való eltávolítása, a bűncselekmény nyomainak, bűnjelnek biztosítása, a tettes szökésének megakadályozása, házakba veszély esetén behatolás; üldözés vagy a helyszínre jutás végett a kincstár terhére szállítóeszközt vehet igénybe, távbeszélőt használhat, őrtestületek segítségét veheti igénybe, intézkedéseket tehet a veszély vagy a kár elhárítására.

A 301. pont szerint a járőr kívánatra köteles igazolványa felmutatása mellett magát igazolni azokkal szemben, akikkel szemben szolgálatilag eljár.

A 306. pont tisztázza azt, hogy figyelmeztetés után mikor kell feljelentéssel élni. Feljelentésnek akkor van helye, ha az illető a szándékolt büntetendő cselekményt már befejezte, vagy ha büntetendő kísérletet követett el.

A 326. pont alapján szükség esetében a kezeket hátra is szabad bilincselni.

A 328. pont szerint „kényszerítő eszköz“ alatt az erőszakos kézzrátétel útján való megfogást, eltávolítást, valaminek cselekvésére vagy abbahagyására való kényszerítést és az erőszakos elszállítást értjük.

A 329. pont szerint, ha a menni vonakodó fogoly továbbszállítása nem lehetséges, akkor meg van engedve, hogy a csendőr a foglyot karjainál fogva kényszerítse a továbbmenésre. A puská tusa és a kard markolata

s még erősebb vágya. Itt a fogorvos nem mossa, tán száz lépés és mi az egy Élet válaszutja előtt?

Összenyomtam ujjaimat égő tenyerem husába, éreztem a körmeimet: ébren vagyok s tele bizalommal. Mikor az orvos kapuján beléptünk, az ór után én tettem be azt. Az orvos az emeleten lakott. A lépcsőházban cigarettát vettem elő, megkínáltam az őrt is. Tűzet is adtam nyomorék balkezemmel neki s míg az odahajlott a nyugodt láng fölé, én a másik szabad kezem fiatal, erős, elszánt öklével halántékon vágtam a nyomorultat. Az akkor nyelte le az első füstöt s a feltörni akaró kiáltásnak nem volt útja. Krárogva zuhant oldalt az ütéstől, cigarettánk pörögve, szikrázva hullt a földre s én öklömmel újat csaptam az első után...

Akkor, a legelső lépcső elé lefektettem s ott a földön még harmadszor is odazuhant arcába a mérhetetlen kínok, keserőségek ütése... S az elég is volt...

Kiléptem az utcára határozottan, átmentem a túlsó oldalra s a Cenk lábára kapaszkodó utcába befordultam.

A sarok melletti házban egy kis üzlet volt. Előtte az ajtó mellett egy talyieskában zsák, félig cementtel, kalapács, vakolókanál, meg a szalonnás tarisznya. Felindult agyamra e kép különösen hatott, kijózanított s képes voltam a pillanat ezredrésze alatt határozni. Tulmentem a kis bolton, majd a fal mellett hirtelen visszafordultam guggolva s a zsákot vállamra dobtam, kezemben a kalapács és kanál. Az életosztón parancsolt s annak ébredésekor a magam ura voltam, így hát a tisztesség érzete is cselekvésre ösztönzött: a holmikért cserében otthagytam ezüst cigarettatárcámot.

Forró, nehéz pillanatok voltak; a szabadulás reménye mellett az utolsó negyedóra szokatlan, izgalmas eseményei úgy megrohantak, hogy le kellett ülnöm. Valamit tennem kellett, ami e zsvajos percekből kiszökkentsen.

Leültem egy kerékvető köre. Éreztem, tudtam, hogy célja, eredménye cselekvéseimnek úgy érhető el, ha óvatos vagyok, ha bátor, vakmerő vagyok, ott, hol kell s ha hiszek... Kezemben a kőműves-szerszámok: ezek jók lesznek. De a ruhám! Azt át kell alakítani!

Rövid küzködés után könyökömön felhasadt a kabát, ott kirántottam az inget, galléromat az árokba dobtam s kis sapkám ernyőjét is megtördeltem.

A cement is hiányzott már a zsákból, egy cigaretta csüngött a szájam szélén, mikor elindultam újra. Ha a házak lakói, az utcák taposói beláttak volna közömbös arcom mögött a megfeszítet agyba, rémülten menekültek volna tőlem.

Gyilkos, tolvaj, szökevény rab, magyar tiszt, mindegyik akkoriban, ott külön-külön is akasztófára érdemesítő jelző.

Nem voltam pedig csak menekülő magyar tiszt. Rab se' voltam! Szökevény se! Csak üldözött, megcsalt, kijátszott, gyűlölt magyar voltam!... Most azt kellett éreznem, hogy hazám földjén nem biztos a szívem verése, hogy falat kenyerem mások irgalmától függ! — Én, akinek ősei esontjából szabadságszobrokat emelhetne minden esatater, minden várarok; én és keserű szívű ezernyi testvérem, kik diadalmas hittal jártuk a Halál öfensége tornácát minden percben, mert egyetlen kincsünk, a békességben gazdag, boldog és páratlan szép Hazánkról tárgyaltak osztozkodásra éhes vadak, — én, mi — mi most mivé lettünk?!...

A keserőség nem fogyott szívemről, rohamozta azt szakadatlan s maga előtt hajtotta az ocsmányságok, becselenségek emléközönét. Oh, hogy fájt minden most, hogy a szabadulás érzete mellé telepedtek! Oh, milyen jó volt a botfalusi mezőn nekifeszíteni szabad homlokomat a hús szellőnek; mit adtam volna, ha nem látom újra földbeásott testvéreimet, kikre a gazok célbalöttek, mit adtam volna, ha nem hallhatom sze-

jogos védelemből és a verekedők szétválasztásánál használható ütésre vagy lövésre.

A 370. pont szerint idegen illetőségű közismert rovtmultuakat, különösen pedig ismert vásári tolvajokat, ha megjelenésüket kellőképpen indokolni nem tudják, a vásár területéről való kiutasítás végett a község előljáróságához kell elővezetni.

A 375. pont előírja, hogy sztrájk esetében a csendőrség a közműveket mindaddig őrizni köteles, míg az arra hivatottak fel nem váltják.

A 384. pont a menekülő büntettek üldözhetése végett a vonatoknak razziaszerű átvizsgálását írja elő. A razziát az osztályparancsnok rendeli el, s megjelöli azokat az örsöket, amelyek abban részt vesznek.

Ha valamelyik örsnek a gyanúsítottra továbbnyomozás végett szüksége van, akkor a 396. pont szerint kérje ki attól a bíróságtól, ahová átadták.

A belügyminiszternek jogában áll úgy a csendőrség, mint az állami rendőrség egyéneit az egész ország területén való nyomozás végett kirendelni. Ezek nyílt rendelettel lesznek ellátva, idegen csendőrségi és rendőrségi területen azonban jelentkezni nem kötelesek és működési területük tekintetében sincsenek korlátozva.

A 397. pont szerint a rendőrség területén működő csendőrségre a rendőrhatalom akkor bízhatja rá a nyomozást, amikor rendőrhatalom tagja a perrend 96–98. §-ai értelmében szükség nincsen. Ilyenkor a csendőrséggel párhuzamosan a rendőrség is nem nyomozhat. Ha azonban rendőrhatalom tagja szükség van, akkor a nyomozást ő irányítja, sőt azt át is veheti. Nem veheti azonban át a nyomozást a rendőrség akkor, ha a csendőrség a nyomozást már befejezte, vagy az eredményes befejezésre kilátása van.

A 400. pont szerint a főmagánvádra üldözendő bűncselekmények esetében a csendőrség eljárása a következő:

1. ha a járásbíró helyben van, akkor a panaszt ahhoz utasítja,

2. ha járásbíró helyben nincsen, akkor a panaszt átveszi s a bűncselekmény tényálladékát, a panaszos, a gyanúsított és a tanúk nevét a járásbírósnak röviden bejelenti. Nyomozni csak akkor kell, ha a tényállás tisztázása, a tettes, a tanúk megállapítása, vagy a bűnjeltek beszerzése végett szükséges.

gény nővérem rémes sikoltását, mikor fehér ruháján a zöldleveles muskátli virágokért félholtra verték!...

*

Dél elmúlt rég s Fogaras felé lemenőben volt a nap. Balkézt elhagytam Botfalut és mert a Segesvár felé vezető úton egy szekér igyekezett előre, átvágtam s eléje tartottam. Vén magyar hajtotta a „macskákat“, szívesen felvett. Szerencsém volt, mert túladtam a zsákon és a vakolón, a kalapácsot megtartottam. Jó lehet még valahol...

Jó három-négy kilométer után leszállottam, mert eltért az öreg a kis faluba, én meg odamenni nem akartam.

Tudtam, hogy ezóta már elnémított öröm fellármáztatta az örsöket s a jegyzőket.

Haladtam tovább a vasúti töltés alatt. Segesvár volt egyelőre a cél, ott majd határozok.

Egy órház közelgett lassan s mert ismertem a vasutasok magyar becsületességét, úgy számítottam, hogy ott tán elpihenek kicsit s tán hallok is már valamit... Ismertem a vasúti szakmát, úgy terveztem, hogy az örnek valami ilyen kérdést teszek fel s pályamunkásnak adom ki magamat. Talán úgy előregít valami tehervonaton...

Köszöntöttem. Bicegve lépett felém, nyíltan és szívesen fogadta a „jó estét!“

— Megáll-e itt a vonat Segesvárnak? — kérdeztem hirtelen jött új ötlettel.

— Soha az! — felfelé fürkészve rajtam éles, kellemetlen nézéssel.

— Már nekem pedig azt mondták itt a faluban. — Hát hazudott, aki így szólt! Aztán hová tart? — dobta felém a fejét.

Már nyílt az ajkam a szólásra, mikor bent az órházban esőrömpölve, élesen megszólalt a telefon. Az esti esőben, a minden mással elfoglalt bensőmet úgy

A 405. pont szerint a nyomozást 48 óra alatt meg kell kezdeni és csak kisebb jelentőségű bűncselekmények nyomozását lehet legfeljebb nyolc napig halasztani.

A 437. pont szerint a csendőr a régi utasítás 120. §-ban felsorolt eseteken kívül házkutatást még akkor is tarthat, ha valakinek elfogását vagy tárgyak őrizetbe vételét elrendelték és a helyiséggel rendelkező azok kiadását megtagadja.

A 499. pont szerint az őrizetbe vett bűnjelre zsineggel egy 12 × 8 cm. nagyságú kéregpapírlapot kell erősíteni és a zsineg végeit egy címkével erre rá kell ragasztani. Az örs címnyomójával előzően ellátott erre a címke a bűnjelt és annak származását rá kell írni és azután az érdekelt, a járőr és a bizalmi egyének aláírásával is ellátni.

A 450. pont szerint az élelmiszerhamisítványokból a mintát jelentés kíséretében a vegykísérleti állomásnak kell beküldeni, a feljelentést pedig a közigazgatási hatósághoz kell megtenni.

A 451. pont szerint, ha az őrizetbe vett tárgyakat postán kell továbbítani, a csomagolást az örsparancsnok és két csendőrből álló bizottság intézi. A csomagba a tárgyakról ellenjegyzéket kell tenni, a jegyzéket pedig a fogalmazványhoz kell csatolni.

A 463. pont előírja, hogy a büntettről vagy vétségéről írt feljelentéseknek tartalmazniok kell az eljárás alapját, a sértett előadását, a helyszín leírását, a gyanúsított, a tanúk előadását, a megjegyzést, a bűnjelket, azt, hogy ki nyomozta az esetet és kik voltak a bizalmi egyének, végül a mellékleteket.

Ezentúl a büntetkekről és vétségekről a főszolgabíróhoz nem kell esetenként jelentést tenni, hanem a 466. pont szerint a főszolgabíróhoz ezentúl havonként csak a havi tevékenységi kimutatás egy példányát kell megküldeni. A bűnügyi feljelentés fogalmazványát azonban, ha a főszolgabíró ezt kívánja, betekintésre hozzá be kell terjeszteni. A fogalmazványok rendszeres be-terjesztése azonban nem követelhető.

A 471. pont szerint a járőrvezetőnek jogában áll a les előírt idejét meghosszabbítani, ha a les saját kezdeményezéséből félórán túl tartotta, akkor ennyivel az őrző tartamát meghosszabbíthatja.

Ugyancsak a járőrvezetőre hárul a les helyének közelebbi megválasztása is, mert csak ő tudja, hogy az

érte e titokzatos helyről mozgatott jel, mint egy ökölcsepás. El voltam készülve, hogy engem köröznék.

Leültem a lépcsőn s megfeszített idegekkel vártam a történendőket.

Nem csalódtam.

— Tizenhetes, igen! — hallottam az ör jelentkezését, utána rögtön: — Azonnal íróm!

Aztán mondta vissza az egészet: Délelőtt a fogházból... Magyar főhadnagy... Leütötte... Ruhája...

Jéghideg lett a homlokom, a szívem vadul kalapált s kezemben nedveslett a forróságtól a kalapács nyele. Felugrottam. Jól van!... Ha ez a végzet, hát legyen! Ha itt újból vér kell a szabaduláshoz, hát legyen! Már akármi is lesz, jól van! De — most már, ha úgy kell — gyilkos leszek tényleg!... Nem menekülök! Itt, itt e csikorgó kavicsokon kivereksem a sorstól is a szabadulást!...

Gondolatban keztem esőköltani az apámnak, megöleltem valakit s arcokra fagyasztottam a közönyt, szemembe préseltem a semmivel törődést s hanyagul nyomtam hátamat egy vén eperfának, — úgy néztem a felém lépő ör arcába — pedig belül iszonyatos erővel döngtettem a felindulás...

Végignézett, majd lassan megemelte fekete báránysüvegét s nyugodtan szólt hozzám:

— Főhadnagy úr, — meneküljön!

Nem tudhatom, mennyi idő múlva, ott ültem vele szemben az órházban. Becsületes arccal, nyílt szemével mondta: Csendőr voltam, míg Sabácnál a bal labamat el nem nyomorította egy kézigránát... Láttam az arcáról, hogy a ruhája, nem az igazi öltözet... Láttam, hogy köszönésnél megcsillant az ujján egy pecsétgyűrű... Mintha vipera marta volna meg kezemet, kaptam az arcom elé s ott világított, tündöklött beszélt a pecsétgyűrűm...

előírt hely melyik pontja a legalkalmasabb a les megtartására.

A 474. pont a vasútvonal biztosításáról intézkedik, melyről az osztályparancsnok tervezetet készít.

A 480. pont szerint az átkutatásra (razzia) a szárnyparancsnok tervezetet készít akkor, ha az átkutatásban 25 főnél több csendőr vesz részt.

A 485. pont szerint határszéli őrsnek azt kell tekinteni, amelyiknek körlete a határvonalig terjed, vagy amelyeknek laktanyája a határvonaltól 5 km.-re vagy ennél közelebb fekszik.

A 492. pont szerint, ha a csendőr valakit a határvámjövédéki vagy dohányjövédéki kihágáson (csempészet) tetten ér, köteles az utasítás 20. mellékletében feltüntetett minta szerint tényleírást szerkeszteni és azt a legközelebbi pénzügyőmi szakasznak megküldeni.

A 495. pont szerint a nemzetközi bűnügyi nyilvántartás szerveivel az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatal érintkezik, ahová az őrs a szárny útján, minden nemzetközi büncselekményt bejelenteni és a tettes ujjlenyomatát 10 példányban megküldeni tartozik.

Az 505. pont szerint az elfogott fiatalkorúkat lehetőleg a felnőttektől elkülönítve kell őrizni és kísérni és meg lehet engedni, hogy a fiatalok lakott helyeken nem a csendőr előtt, hanem mellette haladjon.

Az 506. pont szerint a járőr helyőrségeken kívül, a legénységi állományú katonai egyéneket az öltözködésre és magatartásra nézve, valamint arra nézve is ellenőrizni tartozik, vajjon esapattestüktől jogosan vannak-e távol.

Az 517. pont szerint a csendőr a rendkívüli eseteket az utasítás 21. mellékletében megjelölt helyekre és módon bejelentni köteles.

A jelentésnek elvitelére idomított szolgálati ebet is igénybevehet.

Az 524. pont szerint a felhívás teljesítését a felhívó hatóságnak csak akkor kell bejelenteni, ha az ezt kifejezetten kívánja.

Az 525. pont szerint az aggályos felhívásokat a szárnyparancsnok bírálja el, de döntését a kerületi parancsnok megváltoztathatja.

Az 532. pont szerint, ha a hatósági személy nyilvánvalóan törvénybe ütköző eljárást tanúsít, akkor a támogatásra kiküldött járőrvezető szólítsa fel, hogy törvénytelen eljárásával hagyjon fel, mert különben a segítségnyújtást beszünteti.

Eredménytelenség esetében a segílyt beszüntetni és az illető felettes hatóságának és a szárnyparancsnokságnak jelentést kell tenni.

Az 537. pont szerint a szállítmányfedezetre kijelölt kíséret a szállítmányt külön kocsin, körülbelül száz lépés távolságból követi.

Az 539. pont szerint „fogoly” alatt nemcsak az elfogott, de az elővezetett egyént is kell érteni. A járőrvezetőnek jogában áll, hogy az elővezetendő egyéneknek a körülményekhez képest könnyítéseket engedélyezzen. (Pl. étkezésnél kés, villa használata, beszélgetés, dohányzás stb.).

A fogoly esetleges panaszát vagy sérülését az átvevő csendőr a kísérő levélbe bejegyeztetni köteles.

Az 540. pont szerint a fogoly személyleírását fel kell jegyezni, hogy szökése esetében körözni lehessen.

A foglyot 20 km.-nél nagyobb távolságra, más közlekedés hiányában, kocsin kell kísérni.

Az 560. pont szerint az őrsparancsnok a saját kezdeményezésből elfogott egyén hozzátartozóinak és védőjének megengedheti, hogy a fogollyal jelenlétében beszélhessenek.

Az 564. pont szerint, ha a járőrvezető szabálytalanságában a járőrtárs is részt vesz, akkor a felelősség őt is terheli.

Az 567. pont szerint a járőrvezető ezentúl szolgálatban, rendfokozatára való tekintet nélkül, járőrvezetői jelvényt köteles viselni.

Az 572. pont szerint az őrsparancsnok új őrskörletét négy hét alatt, különben pedig nyolchetenként lepor tázni köteles.

Az 575. pont szerint az őrsparancsnok alárendeltjei által nem rosszakaratból elkövetett csekélyebb jelentőségű mulasztásokat, melyekből a szolgálatra kár vagy hátrány nem származott, őrskihallgatásom dorgálással saját hatáskörében is elintézhethet.

Az 578. pont szerint a kiderítetlen eseteket az őrs-

parancsnok a járőr bevonulása után 24 órán belül pót-nyomozni és eredménytelenség esetén a súlyos bünteteket hasonló célból a szakaszparancsnokának bejelenteni köteles. Alárendeltjeinek, az eddigi 16 órai eltávozás helyett, ezentúl 24 órai eltávozást engedélyezhet, mely két részletben és helyben is igénybe vehető.

Az 580. pont szerint az őrskörletben dívó nemzeti kisebbségi nyelvet két éven belül a szolgálat igényeinek megfelelően el kell sajátítani.

Az 589. pont szerint a szakaszparancsnok 7.5 km. távolságon túl kocsin jogosult szolgálatilag utazni.

Az 597. pont szerint a szárnyparancsnok oktató és figyelmeztető parancsot nem adhat ki. Az előbbit csak a kerületi parancsnokság, az utóbbit az osztályparancsnokság is kiadhatja.

Az 598. pont szerint a számparancsnok évenként legalább hat külső szolgálatban álló járőrt ellenőrizni köteles.

A 600. pont részletesen ismerteti, hogy a szárnyparancsnok a szolgálati havifüzetet, a szolgálati lapokat, a fogalmazványokat és egyéb ügyiratokat milyen szempontok szem előtt tartásával köteles átvizsgálni.

A közvetett bizonyítékok kérdése.

(Gyakorlati életből vett eset.)

Irta: TROELTSCH bírósági elnök (Augsburg).

(Az „Archiv für Kriminologie“ 1927. évi 2-3. füzetéből, a kiadó: F. C. W. Vogel, Leipzig, Dresdnerstr. 3. engedélyével.)

A bizonyító körülmények felderítése és az ennek alapján hozott ítélet a nyomozószervek, az ügyészség és bíróság egyik legfelelősségteljesebb feladata. Az a visszariasztó tapasztalat, hogy a leggondosabban felépített és a leglelkiismeretesebben megvizsgált bizonyító körülmény is okozója, illetve alapja volt már ártatlanok elítélésének, a bíróságok különös kötelességévé teszik, hogy a bizonyításnak ezt a módját a legnagyobb pontossággal kezeljék. Bizonyos körülmények mégis könnyen arra bírhatnak, hogy erről az óvatosságról megfeledkezzünk. Mindig kényelmetlen következményekkel jár ugyanis, ha a bíróságnak a nyomozó hatóság és az ügyész fáradságos és gondos munkájával összeállított bizonyító körülményt el kell vetnie s a vádlottat fel kell mentenie; a közvélemény könnyen hajlik arra a csipős kritikára, hogy „már megint egy „ártatlant” hurcoltak meg” — akit persze a valóságban csak azért nem lehetett elítélni, mert nem volt elegendő bizonyíték ellené s hogy „már megint haszontalanul áldoztak munkát, időt és költséget egy eredménytelen eljárásra”. Ez a bírálat elsősorban a bíróság ellen irányul, mert a folyamatba tett egész eljárásért elsősorban a bíróságokat teszi felelőssé a közvélemény s ez a bírálat az igazságszolgáltatás lelkiismeretességébe vetett bizalmat is megrendítheti. Kézenfekvő, hogy a bíróságok a felmentő ítéletek eme következményeit kényszerítő szükség nélkül nem szívesen vállalják, eltekintve attól, hogy nem egyszer csorbát szenved a bíróságok és nyomozó hatóságok közötti harmónia is, mert az utóbbiak a bíróság ítéletét bensejükben nem mindig ismerik el helytállónak, mert azt hiszik, hogy a bizonyító körülmények összeállítására fordított lelkiismeretes fáradozásukat a bíróságok nem méltányolják, sőt félremagyarázzák. Egyes büntető és magánjogi bírálóknak a bizonyító körülmények kérdésében elfoglalt álláspontja is a szükséges óvatosság félremagyarázásának veszedelmét rejti magában. Ez az álláspont azt vitatja, hogy a bizonyító körülmények értékelésének kérdése nemcsak az egyén intelligenciáján és élettapasztalatain, hanem bizonyos jel-

A Königsberg cirkáló vízrebocsajtása: Zenker admirális ellép a díszszázad előtt.

lembeli, lelki adottságon is mulik. Ennek az álláspontnak a hívei azt vitatják, hogy a vádlott elítélésének szándéke erősebben érvényesül a bizonyítás alaposságára való törekvésnél és úgy látják, hogy a bizonyító körülmények óvatos értékelésének kérdése lelki tulajdonságokban való hiányosságokkal és nem annyira az ítélőképességgel, mint inkább gyengeséggel áll összefüggésben.

Élénken emlékezem azokra a tanácskozásteremben lefolyt heves vitákra, amelyeknek keretében éppen egyes bírák ilyen állásfoglalása ellen folyt a küzdelem.

Ezeknek a vádlott elítélésére irányuló tendenciáknak a hatása alatt sokszor figyelmen kívül hagyják, hogy a vádlottnak egyedül a bizonyító körülmények alapján való elítélése — legyenek azok a körülmények még oly számosak és nyomósak is, — csak akkor lehet indokolt, ha a közvetett bizonyítékok láncolatára emberi tapasztalatok és lehetőségek szerint más magyarázatot találni nem lehet, mint azt, hogy a vádlott bűnös. Figyelmen kívül hagyják, hogy a marasztaló ítélettel mindaddig várni kellene, amíg a legkisebb lehetősége is fennáll annak, hogy a bizonyító körülmények erejük-ből veszítenek, avagy egyéb magyarázatot találjanak. Nem szabad elfelejteni, hogy milyen képtelen véletleneket teremt az élet s hogy ezek a véletlenek mennyire meghazudtolhatják az élet eseményeinek logikus összefüggéséről szerzett tapasztalatainkat s bár sokszor valóságos csodákként hatnak, a valóságban mégis csak a lehetőségek közé tartoznak.

Ezeknek a mélyenfekvő okoknak a láttára, amelyek a bizonyító körülményekkel kapcsolatban hibákra vezethetnek, helyénvalónak látom, hogy ezekre a veszedelmekre rávilágítandó, felelevenítsek egy bűnügyet, amely évekkel ezelőtt az A.-i esküdt-bíróság előtt játszódott le s amely minden másnapi élesemben világít rá a véletlen végzetes játékára. Semmi esetre se legyen azonban ez az eset ok arra, hogy a bizonyító körülmények felhasználásától teljesen tartózkodjunk s hogy a bizonyító körülmények kérdésével szemben a teljes tagadás és bizalmatlanság álláspontjára helyezkedjünk; ezeknek az igazságszolgáltatás keretében való nélkülözhetetlenségét el kell ismerni, de hangsúlyozni kell azt is, hogy azok értékelésében a lehető legnagyobb óvatosságra van szükség. Az alább leírandó esetben körülményessé és nehézvé tette a bizonyítást annak a kérdésnek az eldöntése, hogy egy, a bűncselekmény elkövetése után tizenegy esztendővel bíróság elé állított ember azonos volt-e a tettessel, mert a vádlott határozott tagadásával szemben tanúkat kellett állítani, akik felismerték benne a tettet s ezenkívül a személyazonosság megállapítása érdekében a legkülönbözőbb testi ismertető jeleket is figyelembe kellett venni. Éppen az a körülmény, hogy egy ilyen, a bizonyítási eljárás nagy terjedelme dacára is egyszerű bizonyító körülmények végül nem bizonyultak egyebeknek, mint tévedések és csalódások halmazának, az eset tanulságos voltát igen növeli.

Az esetet húsz évvel ezelőtt máshelyütt már

tárgyaltam a nyilvánosság előtt; de mert alapvető fontossága megkívánja, hogy soha feledésbe ne menjen, most, természetesen hosszas bűnügyi gyakorlatom révén immár sokkal tisztábban látó szemmel, újra feldolgoztam a terjedelmes iratesomót. Az eset semmit sem veszített érdekességéből és súlyos tanulságaiból, ezért érdemesnek tartom arra, hogy újra emlékezetbe idézzem.

I.

1891 október 6-án hajnali három óra tájban a dél-bajorországi W. mezővárosban B. pékmester felesége első emeleti lakásuk hálószobájában arra ébredt, hogy balszeme táján erősen vérző sebe van. Világosságot gyújtva, rémülten látta, hogy férje az ágya előtt beüdült fejjel, öntudatlanul fekszik a padlón s hogy a szomszéd szobában alvó felnőtt leánya holtan fekszik az ágyában. Súlyos fejsebe ellenére, — amely miatt különben jobbszeme világát elveszítette — volt még annyi ereje, hogy a szomszédságot és a rendőrséget fellármázza. Bizonyos, hogy B. családja rablógyilkosságnak esett áldozatul. A tettes tíz óra körül, amikor a szomszédok B. házából üvegsörömpölést hallottak és világosságot is láttak, a B. család három tagja által egyedül lakott ház egyik ablakát benyomta s a földszinten levő konyhába bemászott. Az éléskamrában talált gyertyát meggyújtotta magához vett onnan egy fejszét, a sütőházba bezárt kis kutyát magához csalogatta és felosont az emeleti hálószobába. A fejszével agyonütötte a pékmestert és a leányt, az asszonyra is rásújtott s azt hitte, hogy az is meghalt, holott az csak elkábult az ütéstől. A kis kutyát bezárta a leány hálókamrája melletti szobába, átkutatta az úgynevezett „tisztá szobát“, feltúrta a ládákat és szekrényeket, a perselyből kiszedte a pénzt, magához vett egy 318 márkáról szóló betétkönyvecskét és egy a Délnémet Hitelbankhoz szóló csekket. Ezeket a pékmester az előző napon tette félre, hogy tüzelőanyag-adósságát kifizesse. Az első pillanattól kezdve kétségtelen volt tehát, hogy rablógyilkosság történt. Gyanúba egyedül egy Will György nevű péksegédet lehetett venni, aki 1872 március 28-án született Északbajorország egy kis falujában s aki 1891 augusztus 23-án vándorlása közben a meggyilkolt B.-nél munkába állott és a gyilkosság éjszakáját megelőző napon reggel kilenc órakor minden indokolás nélkül abbahagyta a munkát és eltűnt.

Willnek megvoltak a kellő helyi ismeretei; lopásért ismételten büntetve volt. Egy alkalommal egyik segéd társát lopta meg, ugyancsak ablakon történt bemászás útján, máskor pedig egyik szolgálatadója házába lopódzott be éjszakának idején, ugyanúgy, amint ezt B. házába tette. A gyilkosságot megelőző napokban olyan kijelentést tett, hogy majd „csinál valamit“ s azután Svájcba, onnan Amerikába szökik, ahonnan majd az eset elévülése után hamis név alatt visszatér Németországba, azt is hangoztatta, hogy öt pfennigért is képes volna ölni és meg is fog ölni valakit, akinek pénze van. A gyilkosság napján bőröndjét és egyes ruhadarabjait olcsón eladta egyik munkástársának, mert — amint mondotta — ezeket a holmikat nem akarja magával vinni Svájcba.

Will a munkából történt kilépése után csak a szomszéd községig ment, a sötétség beálltával pedig

visszafordult W. felé. Utközben betért egy gazdaságba, onnan pedig a bűncselekmény színhelye felé vette útját. Egy szivarjának a felét, amire még a gazdaságban gyújtott rá, B. házában, a konyhaasztalon találták meg. Éjszaka egy óra tájban már újra a szomszédos községben volt, ahol kocsit kerített, a közelfekvő vasúti állomásig, ahonnan a két órányira levő nagyvárosba utazott, ott betért egy, a vándorló iparoslegények részére berendezett szállásra s egyik munkanélküli segéd társától megpróbálta annak okmányait ellopni. Ettől kezdve aztán teljesen nyoma veszett.

Csak később vált ismeretessé, hogy Will 1891 október 12-én Frankfurtból jövet Brémában is megfordult. Itt, nyilván a rablott pénz gyors elköltése után, öngyilkosságot kísérelt meg, úgy, hogy pisztollyal háromszor a mellébe lőtt. A brémai szegénykórházban került orvosi ápolás alá, s onnan üdülésre egy Bielefeld melletti üdülőhelyre vitték. Itt — mint Brémában is — egy korábbi munkaadójának, Ketter Györgynek neve alatt ismeretlen származású cigánynak adta ki magát és azt állította, hogy sem írni, sem olvasni nem tud; személyazonosságát azonban később a bielefeldi rendőrség által körözött fényképe útján kétségtelenül megállapították. A brémai és bielefeldi rendőrlátóságok a rablógyilkosságról akkor még semmit sem tudtak. Az üdülőhelyről azon a napon, amikor fényképfelvételt készítettek róla, — 1892 február 14-én — eltűnt, de néhány beteg társának ruháit és fehérneműit is magával vitte. Azóta hozzátartozói semmi nemű életjelt nem kaptak tőle s a rendőrség a legszorgosabb nyomozás dacára sem tudott nyomára jutni. Csak később lehetett annyit megállapítani, hogy 1893-ban N. havasi községben és néhány dél-bajorországi helységben látták kóborolni. A nyomozás tehát holtpontra jutott.

1900 őszén, tehát a gyilkosság után kilenc esztendővel, a tiroli Reutteből bejelentették az A.-i ügyészségnek, hogy ott egy ismeretlen embert vettek őrizetbe, aki már három éve még a telet is az Alpok elhagyott menedékházaiban töltötte és azok fosztogatásából tartotta fenn magát. A letartóztatott birtokában hamis okmányok voltak s a nyomozás során különféle hamis neveket mondott be, utoljára Szeget Emilnek mondotta magát és előadta, hogy cigány származású s hogy sem írni, sem olvasni nem tud. Előadta, hogy mint sörfőzőmunkás évek óta munka nélkül hanyódot Ausztriában, Svájcban és Bajorországban. Tagadta, hogy W. mezővárosban járt volna, de beismerte, hogy 1893-ban N. havasi községben tényleg megfordult. Születése idejéről 1874 február 28-át mondotta be. Kijelentése után ítélve bajor vagy osztrák származásra lehetett következtetni. Amikor aziránt faggatták, hogy hol járt 1891 októberében, azt mondotta, hogy abban az időben Bécsben dolgozott egy mesternél, akinek a nevét azonban már nem tudja megmondani. Az a titokzatosság, amibe az állítólagos Szeget burkolódzott, azt a gyanút keltette, hogy valami súlyos bűncselekményt akar titkolni.

A Szegetről 1901 március 17-én készített fénykép nagy hasonlatosságot mutatott a Will Györgyről 1892 február 13-án Bielefeldben készített fényképpel.* Amellett az állítólagos Szeget mellén lövés

* Mindkét felvétel lemezei megvannak az iratok mellett, de technikai okokból, sajnos, közlésre nem alkalmasak.

nyomára emlékeztető sebhelyeket is találtak. A tanúk egész sora állította, hogy Szeget fényképében felismerik W.-t, így aztán Szegetet az eljárás újravétele végett A.-ba szállították s 1902 május 2-án az A.-i esküdtbíróság elé állították.

II.

A főtárgyaláson mintegy hetven tanút hallgattak ki. A tanuvallomások túlnyomó része a vádlott cselekményének, szökésének, brémai, bielefeldi tartózkodásának, majd onnan való nyomtalan eltűnésének körülményeire vonatkozott. A többi tanú vallomásai pedig arra vonatkoztak, hogy Will és Szeget egy és ugyanaz a személy, amit egyébként Szeget a főtárgyaláson határozottan tagadott s tagadta természetesen azt is, hogy a szóbanforgó bűncselekményhez köze lett volna.

A főtárgyaláson elhangzott tanuvallomásokról feljegyzések nem állanak rendelkezésemre, mert az esküdtbírósági főtárgyalásokról felvett jegyzőkönyvek a tanuvallomásokat nem foglalják magukban. Az eset lefolyásáról szerzett személyes benyomásaim alapján azonban megállapítottam, hogy a tanuknak a főtárgyaláson tett vallomásai mindazokat, amiket ma a vizsgálati iratokból meg lehet állapítani, nemcsak, hogy teljességgel fedték, hanem az iratokban foglaltaknál még sokkal határozottabban és kétségtelenebbül hangzottak el, mert itt is bebizonyult az a tapasztalat, hogy a tanúk igen hajlamosak arra, hogy vallomásukban esetleges kételyeiket és bizonytalanságukat legyőzzék, ha az előtt a szuggesztív tény előtt állanak, hogy előző vallomásaik alapján a főtárgyalást egyáltalában elrendelték s így a tanúk vallomásaikban önkéntelenül is igyekeznek egymást támogatni.

A vád a személyazonosság bizonyítására három irányban is törekedett, először tanukat állított, akik Szegetben Willt felismerték, másodsor azt bizonyította, hogy Will különös testi ismertető jelei Szegeten megtalálhatók s harmadszor ezeket a bizonyítékokat az állítólagos Szegetnek a nyomozás során tett feltűnő kijelentéseivel és olyan körülményekkel támasztotta alá, amelyek önmagukban különös jelentőséggel nem bírhattak ugyan, de az azokból észszerűen levont következtetések a Szeget és Will személyazonosságát kétséget kizáró módon beigazolták.

A.

A W. és Szeget azonosságát igazoló tanúk három csoportba sorolhatók, nevezetesen:

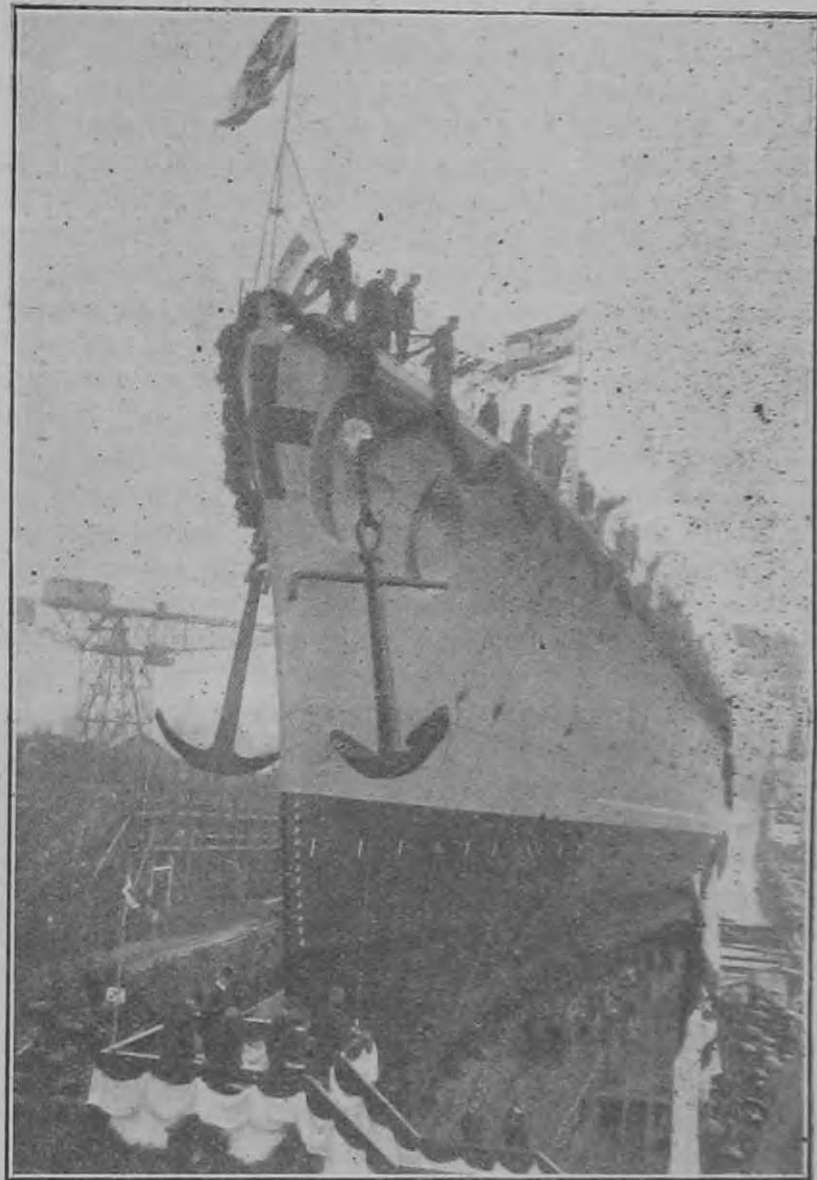
1. olyanok, akik Willt W.-ben, a bűncselekmény színhelyén, hatheti otttartózkodása alatt üzleti, magán- vagy hivatalos érintkezésbe kerültek,

2. akik megelőző munkahelyeiről ismerték őt és

3. akiknek Brémában s az azutáni több hónapos üdülése alatt dolguk volt vele.

1. Az első csoportba 16 tanú tartozott; köztük volt a meggyilkolt fia is, aki hetenkint egyszer felkereste szülei házáat; a borbély, aki Will szakállát és haját gondozta; közvetlen szomszédok; kereskedők, akiknél Will vásárolgatott vagy akikkel üzleti ügyekben több alkalommal érintkezésbe lépett; korcsmárosok, pincérek, akik Willt mint törzsvendégüket jól ismerték, pajtások, akikkel barátságban volt, vagy akikkel itt-ott összeverekedett; az a csendőr, aki egy ilyen verekedés miatt elfogta és

elővezette; és végül maga a bíró, aki őt annakidején kihallgatta, Will W.-ben sokat forgolódott az emberek között, s ámbár W. csak egynéhány száz lakosú, csendes kis hely, ahol egy idegen mesterlegény megjelenése tartósabb nyomokat hagy az emberek emlékezetében, mint egy forgalmas nagyvárosban s jóllehet a Willre való visszaemlékezést a súlyos bűncselekménnyel való kapcsolata különösen elevenné tette és foglalkoztatta, mégis számolni kellett azzal, hogy a tanúk visszaemlékezésének megbízhatóságát a feledékenység befolyásolhatta. Mindenesetre tény az, hogy 12 tanu, tehát az e csoportba tartozó tanuknak csaknem háromnegyed része azt

A Königsberg cirkáló vízrebocsajtása: Lohmeyer königsbergi főpolgármester beszéde után vízrebocsajtották a hajót.

vallotta, hogy Szegetben Willt *határozottan* felismeri; 4 tanu legalább is nagy hasonlatosságot talált közöttük; csak két tanu tagadta az azonosságot, egy korcsmáros és a bíró, aki akkor már igen öreg volt.

2. A tanúk eme második csoportjában összesen hét tanu volt. A hét tanu közül az a mester és az a segéd, akiknek kárára Will a rablógyilkosságot megelőzően betöréses lopást követett el s akik előzőleg éppen ezért természetesen különösen hívatottak voltak a pontos felismerésre, azonkívül egy rendőrtisztviselő, aki Willt egyik korábbi tartózkodási helyéről ismerte, összesen tehát *három* tanu teljes határozottsággal állította, a többi *négy* tanu pedig igen valószínűnek tartotta, hogy Szeget Willt azonos.

3. A tanuknak az a csoportja, amelyhez Willnek a brémai kezelőorvosa, egy ottani rendőrségi hivatalnok, egy üdülőbeli ápoló és a Bliefeldben Willről fényképfelvételt készített fényképész tartozott, nem foglalt állást teljes határozottsággal a személyazonosság mellett, de olyan feltűnő hasonlóságot találtak Will és Szeget között, hogy az azonosság lehetőségét nem vitatták.

Az összes tanuk (1—3.) az általános visszaemlékezésen kívül Willnek egyes határozott, különleges vonásait is megőrizték emlékezetükben. Ezek a vonások Szegetben is meg voltak találhatóak s így az emlékezet megbízhatóságának ellenőrzésére igen sok alkalom és lehetőség volt. Tíz tanu állította, hogy Will beszéd közben a bal szemével erősen hunyorított, nyolc tanu vallotta, hogy Will nevetés közben ferdére húzta a száját, ugyanannyi tanu szerint a tartása és a járása görnyedt volt, hat tanu szerint pedig Will a jobb vállát menet közben jóval a bal válla elé húzta; négy tanu szúrós tekintetre, szemtelen arc kifejezésre emlékezett élénkebben; mindannyian tehát olyan egyéni sajátosságokat tudtak előidézni emlékezetükből, amelyek Szegetben is megvoltak; hét tanu a testalkat egyezését állította, sokan a szem és haj színének azonosságát ismerték fel, hat tanu pedig a hang csengésének és a kiejtésnek az azonosságát állapította meg.

Miután a nyomozás során eszközölt szembesítések alkalmával valamennyi tanu ugyanígy vallott, továbbá, miután a tanuk részben egészen más és más vidékről valók voltak s a nyomozás során egymással nem érintkeztek, és végül, mert más és más társadalmi körhöz tartozók is voltak, egymás befolyásolásával számolni nem kellett s így a tömegszuggeráció is kizártnak volt tekinthető.

4. A tanuk negyedik csoportjának vallomásait egyáltalában nem lehetett tekintetbe venni, mert ezek a tanuk Will hozzátartozói voltak. Az előzetes vizsgálat során is kihallgatták őket. Az apja, egy férfi testvére és nő testvére a Szegettel való szembesítéskor *megtagadták a vallomástételt*; egy távolabbi rokona elismerte, hogy megvan a lehetősége a Will és Szeget azonosságának, egy mostoha testvére pedig kettejük között nagy hasonlóságot talált. Nagyon természetes, hogy ezeknek a tanuknak egy ilyen állásfoglalása, főleg pedig az a körülmény, hogy a tanuvallomást megtagadták volna, a főtárgyaláson csak újabb bizonyítékot képezett volna a vádlottal szemben. Ezért emberileg érthető és helyeselhető, hogy az ügyész és a bíróság a hozzátartozókat a főtárgyalásra nem idézte meg; hiszen, ha valamelyik hozzátartozó még azt is vallotta volna, hogy Szeget Willel *nem* azonos, bizonyító ereje ennek a vallomásnak sem lett volna.

B.

Az én áttekintésem szerint hiányzik a bűnügyi irodalomból annak a kérdésnek szakértő tárgyalása, hogy vajjon egyáltalában létezhetik-e ú. n. képmás, alterego, vagyis külsőleg két teljesen azonos ember van-e. Az aprólékos megkülönböztetésektől eltekintve, — amelyeket a daktiloszkópia és az embermértan segítségével meg lehet állapítani — a mindennapi élet tapasztalatai alapján alig tagadhatjuk, hogy ilyen esetek valóban előfordulhatnak. A szóban forgó esetben, a bizonyítás eddigi ered-

ményeit tekintetbe véve, bármennyire meggyőzőek is azok, a Will és Szeget azonosságának bizonyítására irányuló törekvések egy ilyen „kettős ember” lehetőségén hajótörést szenvedhettek volna. A fényképpel és a tanuk vallomásával bizonyított azonosság végeredményében egy ilyen véletlen, két emberben fellelhető azonosság is lehetett s ha ezt a lehetőséget kezdettől fogva számításba veszik, a legalaposabb bizonyítás alól is kiránthatja a talajt.

A bizonyító körülmények második csoportjába ezzel szemben olyan bizonyító tényeket találunk, amelyek ebben az esetben emberi számítás szerint a véletlen minden lehetőségét kizárják. Míg a fentebbiekben ismertetett tanuvallomásokat esetleg érzelmi szempontok is befolyásolhatták, a következőkben tárgyalt bizonyítékoknak tárgyi alap, szakvélemények és pontos mérések adnak súlyt.

1. A Will brémai lőtt sebeinek kezelésére vonatkozó betegjelentések és az esküdtbiróság előtt szakvélemény adására hivatott s Willt annak idején kezelő orvos visszaemlékezése alapján a lösebek eredeti helyét és alakját pontosan megállapították. A három lövedék közül egyet ki kellett szedni Willből Brémában s az operáció folytán Will a kulescsontjával párhuzamos vágást kapott; a másik két lőtt seb a mellestől közepén volt, a golyókat nem kellett kivenni s így ezek a sebek eredeti alakjukban, változatlanul hegedtek be.

Az orvosszakértők vizsgálata megállapította, hogy Szegeten ugyanazon a helyen, ugyanolyan operált 1 cm. hosszú sebhely van, amely a Will operált sebével minden bizonnyal azonos lehetett. Amellett a mellestől pontosan a Will másik két sebesülésének helyén, fehéres sebhelyet lehetett megállapítani. A harmadik sebhelyet nem lehetett ugyan Szegeten megtalálni, ezt azonban az orvosszakértők egybehangzó véleménye szerint úgy is meg lehetett magyarázni, hogy Will fiatal kora és életerejé folytán az azóta eltelt hosszú idő alatt a sebnak még a látható nyoma is eltűnt.

2. Brémában két golyó maradt Will mellkasában. Szeget testének átvilágításakor megállapították, hogy egy golyó valóban a mellkasában fekszik, a másik golyó az évek során helyet változtatva olyan dugott helyzetbe juthatott, hogy az átvilágító sugarak elől rejtve maradhatott, vagy pedig — amit az orvosszakértők is lehetségesnek mondtak — természetes úton kijutott a testből.

E megállapítások bizonyító erejét még növelte az, hogy Szeget a sebesülése s a benne talált golyó eredete felől olyan felvilágosítást adott, amely egyáltalában nem látszott valószínűnek. Szeget ugyanis azt adta elő, hogy évekkel azelőtt — megjegyzendő, hogy a Will öngyilkossági kísérletének évéhez igen közeli évszámot, 1892-t említett — Bernben egy ismeretlen ember pisztollyal megsebesítette s hogy akkor nem tett feljelentést a rendőrségen — különben a rendőrség útján most ellenőrizhető lett volna a vallomása — és sebesülését, ami pedig semmi esetre sem lehetett könnyebb természetű, minden orvosi és kórházi ápolás nélkül magagyógyította. A másik sebhely, szerinte, égési sebnak a nyoma, ami úgy keletkezett, hogy szivarozás közben elaludt s az égő szivar a mellére esett. De hogy ez valóban úgy történt, bizonyítani nem tudta.

3. A borbély, aki Willt a gyilkosság előtt négy

héttel megnyírta, előadta, hogy amennyiben Szeget azonos Willel, akkor a fején 3 vagy 5, több cm. hosszú vágás nyomának kell lennie, amelyekre a tanu határozottan emlékezett. Szeget azt állította, hogy sebhelyek a fején nincsenek. Erre levágták a haját és valóban, három sebhelyet találtak a fején, amelyek általában egyeztek a borbély előadásában foglaltakkal. Amikor a sebhelyek eredetéről kérdezték Szegetet, azt mondta, hogy nem is tudta, hogy azok a fején vannak. Kézenfekvő volt a gyanu, hogy Szeget a Willel való azonosságának megállapítása elé akart ezzel is akadályt gördíteni.

4. A fényképész, aki Willről Bielefeldben a rendőrség megbízása folytán fényképfelvételt készített, arra emlékezett, hogy a Will balkezének hüvelyk- és mutatóujja között a tenyerén egy kb. 2½ cm. hosszú vágási seb volt. Szeget kezén valóban találtak egy vágási sebhelyet, pontosan ugyanazon a helyen, ahol a tanu azt vallotta. Szeget erre a sebhelyre vonatkozólag sem tudott felvilágosítást adni.

5. Szeget jobb könyökén egy 2 cm. hosszú, 1 cm. széles forradást találtak, amely égési sebre emlékeztetett. Három, egymástól teljesen független, más és más vidéken lakó tanu, akiknek mindegyike más és más időpontban találkozott Willel, nevezetesen egy régebbi munkaadója, egy segéd-társa és egy molnár, akitől a lisztet hordta, azt vallották, hogy Willnek, akit sokszor láttak csupasz karral, ugyanazon a könyökén volt egy forradása; csak a forradás alakját illetőleg tértek el némileg egymástól a tanuvallomások, ami azonban az azóta eltelt időre való tekintettel érthetőnek látszott.

6. Szegetnek a bal szeme felett egy kis anyajegy volt; a Willről készített felvétel retusálatlan lemezén ugyanennek az anyajegynek az alakja kivehető volt.

Ezeknek a bizonyító körülményeknek az értékelésében szembeszökő volt egy különbség. A tanuk 1—4. csoportjának vallomásai olyan ismertetőjelek körül csoportosultak, amelyeknek feltétlenül egyezniük kellett a személyazonosság beigazolása szempontjából. Ha ezek az ismertetőjelek Szegeten nem lettek volna megtalálhatók, ki lett volna zárva a személyazonosság, sőt ennek az ellenkezője nyert volna beigazolást. Amellett, hogy ezeket az ismertetőjeleket Szegeten megtalálták, a tanuvallomások értékét nagyon növelte az a körülmény is, hogy itt tömegszuggerzióról és az emlékezet tévedéséről szó sem lehetett; minden vonatkozásban kétségtelen bizonyítékok voltak ezek, amelyeknek egészen természetes súlyuk volt. A tanuk 5. csoportjába tartozók ezzel szemben csak arra vonatkozólag tettek vallomást, amit előzőleg tudomásukra adtak, hogy az Szegeten megtalálható; itt már nem lehet elzárkózni a gondolat elől, hogy a tanuk vallomásában tömegszuggerzió vagy az emlékezet tévedése közrejátszott. Mindamellett ezeknek a tanuvallomásoknak is súlyt adott az a körülmény, hogy az előbb tárgyalt tanuvallomásokkal egybehangzóak voltak.

7. Az előzőekben már említett fényképész szak-szerű tapasztalatai alapján rámutatott arra is, hogy a Will fényképén és a Szeget arcán közös vonások találhatók; ez különösen úgy volt jól kivehető, ha a fénykép egyes részleteit úgy nézték, hogy

a fényképet egy papírlappal letakarták s csak a lapon kivágott lyukon át nézték az egyes részleteket. Egyező volt a homlokcsont, az áll alakja, a jól kivehető könnyzacskó, az orr éle s egyáltalában az orr egész alakja, a szemek állása s az összehúzott szemhéj. A szakértő a koponyaalkatokat is meg-egyezőknek mondta.

C.

A harmadik csoportba azok a bizonyító körülmények tartoztak, amelyeket ugyan a véletlen játékanak is lehetett tekinteni, de a többi bizonyító körülményekkel kapcsolatban szinte kizárta tették, hogy a véletlen művei lehettek volna.

Ezek a bizonyító körülmények a következők voltak: Will 1872 február 28-án született, Szeget 1874 március 28-át vallotta születése idejének, a napok tehát megegyeztek s a két dátum évszáma és hónapja sem esett messze egymástól. Will Brémában, Szeget pedig a nyomozás és a főtárgyalás során ismeretlen származású cigánynak mondta magát; Will és Szeget egyaránt azt állította, hogy írni és olvasni nem tud; Will és Szeget hamis okmányokat használt; Willt 1892-ben vagy 1893-ban látták szülőfalujában, Szeget ugyanebben az időtáiban megfordult azon a környéken; Szeget ugyan tagadta, hogy W. községet, ahol a gyilkosság történt, ismerné, de azt beismerte, hogy az ahhoz közel eső járási székhelyen átment vándorútján; Szeget ugyan alibit jelentett be a gyilkosság idejére, de feltűnő módon éppen csak az akkori munkaadójára nem tudott visszaemlékezni.

Amellett más feltűnő dolgok is gyanussá tették Szegetet a nyomozás folyamán. A vizsgálóbíró kérdésére kijelentette, hogy Brémában is járt egy alkalommal, de azt nem akarta megmondani, hogy mikor. Anélkül, hogy annakidején tudomására adták volna, hogy miért viszik A.-ba s anélkül, hogy megmondották volna neki, mivel gyanúsítják, az első szembesítések alkalmával azt a megjegyzést tette, hogy „végre is tíz év alatt erősen megváltozhatik az ember külseje“. Kísérése közben azt mondta az egyik rendőrnek, hogy „ez a dolog a fejébe kerülhet“ s az is különös kijelentése volt, hogy „annakidején nem lehetett volna halálra ítélni, mert akkor még húsz éves sem volt“ s egy rendőrtisztviselő ama kérdésére, hogy vajjon nem Willnek hívják-e tulajdonképpen, ösztönszerűen azt válaszolta, hogy: igen. Ezek mind olyan kijelentések voltak, amelyeket csak úgy lehetett megérteni, ha valóban a tettes teszi azokat.

Végül általánosságban az a körülmény is Szeget és Will személyazonosságát igazolta, hogy a Will után indított nyomozás mindeztideig teljesen eredménytelen maradt, hiába tették közzé a személyleírását és fényképét a kontinens négyszáz napilapjában, viszont a Szegetnek 1898-ig terjedő előléletében semmi olyan adatot sem lehetett találni, ami a Willel való azonosságát megerősítette volna.

III.

A bizonyítási eljárás illetően kialakulása után nem lehet csodálkozni fölötte, hogy az esküdtek már az első tárgyalási napon, a vádirat felolvasása után, meg voltak róla győződve, hogy Will és Szeget azonosak s a Will által elkövetett rablógyilkosságot máris a Szeget terhére írták.

A főtárgyalás második napján azonban a védő egészen váratlanul és meglepetésszerűen olyan bejelentést tett, amely a személyazonosságra vonatkozó egész bizonyítási eljárást halomra döntötte. A vádlott Szeget ugyanis már tizennégy nappal előzőleg felhatalmazta a védőjét, hogy amint látja, hogy más mentség nincsen, ezt a bejelentést megtehesse. Így derült ki, hogy Szeget a valóságban N. sörfőző, egy északbajorországi kézműves fia volt s valódi nevét azért hallgatta el, mert Ausztriában különféle bűncselekmények miatt büntetve volt s köztisztviselőként álló családját meg akarta kímélni attól, hogy nevét meghurcolják. A Willrel való azonosságáról s a terhére rótt gyilkosságról tehát vele kapcsolatban szó sem lehetett, mert a gyilkosság idejében, azt megelőzőleg és azután is hosszabb ideig Bécsben, egy sörgyárban dolgozott.

A vádlott egyik fivére, aki véletlenül az esküdt-bíróság székhelyén lakott s akit azonnal a bíróság elé is idéztek, a vádlottnak felismerte testvérét; a bíróság a vádlott bejelentésének többi részére elrendelte a bizonyítást s ezzel a főtárgyalást elnapolták.

A Bécsben és N. születési helyén eszközölt beható megállapítások teljesen igazolták a vádlott bejelentését. Ezek szerint teljesen kizárt dolog volt, hogy a vádlott a gyilkosság idejében A.-ban lehetett, ott gyilkolt s később Brémában, majd Bielefeldben tartózkodhatott volna. A lött sebet 1892-ben szülőhelyén, verekedés közben kapta N. s a sebet annakidején orvos kezelte. A fején talált sebhelyek ugyancsak verekedésből keletkeztek. N. W.-ben, a gyilkosság színhelyén soha nem járt s így most már még azt sem lehetett feltételezni, hogy a tanuk — emlékezetükben Willrel — összeeserélhették.

Igy aztán kétségtelen megállapítást nyert, hogy mind a huszonhét tanu tévedett, a többi bizonyító körülmények találkozása pedig tisztán a véletlen műve volt; a ritka szorgalommal és alapossággal végzett bizonyítási eljárás tehát teljes egészében rombadőlt. Az esküdtbíróság tehát 1902 június hó 23-án egyhangúlag felmentette N.-t, akit azután az egyéb cselekményei miatt rá kiszabott büntetés kitételese végett Ausztriába vittek.

A rablógyilkos Will mind a mai napig nyomtalanul eltűnt, ámbar a német rendőrhatalóságok, amint azt a birodalom minden részéből beérkezett közlemények és érdeklődések bizonyítják, tartósan felszínen tartották az esetet. Ma már minden valószínűség mellett szól, hogy a borzalmas bűncselekmény megtorlatlanul marad.

IV.

Ma már bizonyos, hogy a bíróság, amely annakidején Szeget ellen a főtárgyalást elrendelte s maguk az esküdtök is, akik a bizonyító körülmények alapján magukban már el is határozták, hogy Szeget bűnösnek fogják kimondani, a Szeget és Will azonossága mellett felsorakoztatott körülmények mérlegelésénél tévedtek. Ez a tévedés azonban mindenestre érthető volt.

Hogy tökéletes képet nyerjünk a dologról, elmaradhatatlan annak a kérdésnek az eldöntése is, vajjon a bírók a terhelő körülmények bizonyító erejét becsülték-e túl, avagy a vádlott javára szolgáló mentőkörülményeket becsülték-e le.

Az első feltevésre azt kell mondanunk, hogy nem, amint a bizonyítás eredménye szigorúan az

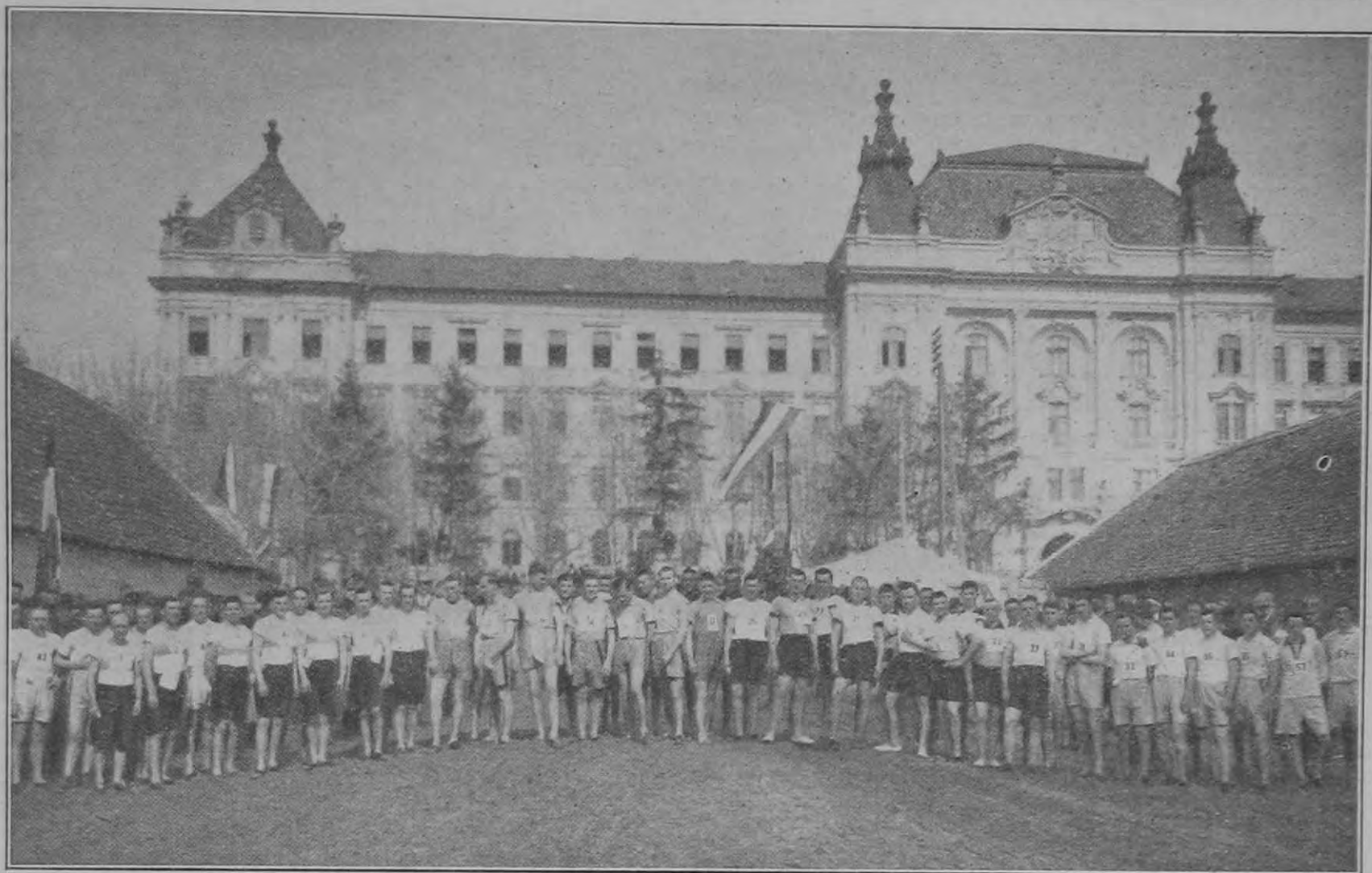
eredeti iratokhoz alkalmazkodva, szemünk előtt fölépült, még ma is és még a legóvatosabb embert is ehhez az eredményhez vezetné.

A második lehetőség megítélésénél rá kell mutatnom a következőkre. Az tény, hogy egyes tanuk, még olyanok is, akik azt hitték, hogy Szegetben Willt teljes bizonyossággal felismerték, rámutattak a Szeget megjelenésében egyes olyan aprólékos részletekre, amelyek a Willre való visszaemlékezésükkel sehogysem egyeztek. Három tanu például azt állította, hogy Szeget Willnél néhány centiméterrel magasabbnak tűnik fel, sok tanu pedig azon a véleményen volt, hogy Szeget kiejtése sokkal közelebb áll az óbajor kiejtéséhez, mint a Willé, három tanu úgy emlékezett, hogy Will szeme világosabb, haja pedig sötétebb volt, mint a Szegeté; két tanu szerint Will nyugodtabban s lassabban beszélt, mint Szeget, sokan pedig úgy találták, hogy Szeget arca nem olyan telt, mint a Willé volt. Meg lehet érteni, hogy a bíróság ezeknek a vallomásoknak nem tulajdonított különösebb fontosságot, mert hiszen ugyanennyi, sőt még több tanu megcáfolta ezeket az állításokat és azt vallotta, hogy Szeget és Will személyazonossága az előbb tárgyalt pontokban is megegyezik. Amellett arra is gondolni kellett, hogy Will a bűncselekmény elkövetésekor csak 19. életévében, tehát még a fejlődés, növekedés időszakában volt s így nem volt lehetetlen, hogy annyi év alatt a szeme, haja színe és a kiejtése is megváltozott. Az a két tanu is, aki Szeget és Will személyazonosságát határozottan tagadta, szintén csak ilyen jelentéktelen megkülönböztetésekre alapította vallomását s így ezek a tanuvallomások is elveszítették súlyukat.

Ha tehát a bírók ezeket a körülményeket nem vették figyelembe, nem lehet őket azzal vádolni, hogy gondatlanok voltak, még most sem, hogy tévedésük kétségtelenül kiderült.

Egy dolog mindenesetre különösnek tűnik fel. Két tanu azt állította, hogy Szeget feje „hegyesebbnek” tűnik fel előttük, mint amilyen Willé volt, egy tanu hasonló nézetének adott kifejezést azzal a megjegyzéssel, hogy a Will arca a Szegeténél hosszúkásabb alakú volt. Ha a fényképeket alaposan szemügyre veszi az ember, valóban észre lehet venni ezeket a különbségeket s éppen ezért alig érthető, hogy az, aki erre vonatkozólag szakvéleményt adott, ezekre a körülményekre nem terjesztette ki a figyelmét. Ehhez jön még, hogy amennyiben a felvételek grafikus másolata nem csal, a fül állása más, Szeget fülcimpája nagyobbak látszik s a fülcimpának az arccal alkotott szöge is eltérő.

Annyi bizonyos, hogy szinte nevetségesen hangzanék, ha azt mondanók, hogy ezek az eltérések a terhelő bizonyítékok tömegének bizonyító erejét elvehették volna s itt is arra lehetett volna gondolni, hogy Willen az évek sora alatt ilyen tekintetben is elváltozások történtek. Azt azonban meg kell adni, hogy talán mégis csak hibát követett el a bíróság, amikor a felvételek negatívjait nem adta egy olyan ember kezébe, aki alaposabb szakértői véleményt tudott volna azokról mondani. Ez az egyedüli pont tehát, ahol azt mondhatjuk, hogy a bíróság a bizonyító körülmények értékelésének alapvető követelményeit nem vette tökéletesen figyelembe.

Képek a március 26–27-én Pécsen rendezett országos csendőrségi mezői futóversenyéről:
A legénységi futók csoportja a startnál.

Ha meg is állapítjuk, hogy a bizonyítási eljárásnak ilyen kiegészítése a Szeget ellen emelt vádat esetleg más irányba terelte volna s hogy a terhelő bizonyító körülmények erejét esetleg ellensúlyozta volna, ez a körülmény az eset alapvető tanulságát egyáltalában nem befolyásolja. Sőt még akkor sem csökken az eset jelentősége, ha arra gondolunk, hogy a személyazonosság megállapítási lehetőségeinek mai színvonalán, az ujjlenyomatok és az embermértan segítségével a bűnügy lefolyása egészen másként alakult volna, mert hiszen a helyszínén, a véros fejszén, a tettes által meggyújtott gyertyán, avagy véros ujjával érintett más tárgyakon ujjlenyomatokat nem lett volna nehéz találni s amikor Willt Brémában a rendőrség nyilvántartásba vette s amikor Bielefeldben lefényképeztette, az előírt személyazonossági megállapítások mindenesetre megtörténtek volna. Az eset tulajdonképpen és a nyomozási módok, eszközök változását, fejlődését is tartósan túlélő tanulsága az, amit bevezetésemben elmondottam.

A legnagyobb fesztelenség s a legbensőbb jóakarát nyilvánul akkor, midőn közönséges és előítéletektől elfogult emberekkel társalgunk. Ki ezekkel tud bánni anélkül, hogy őket megsértené, s egyszerismind anélkül, hogy előítéleteikben velők megegyezne, azt a művelt körök legkedveltebb s legkedvesebb társalgói közt is megilleti a jutalomdíj.

Jean Paul.

Kapáslövés és gyorslövés.

Irta: HAZAI IMRE százados.

Ezzel a kérdéssel behatóan főleg gyakorlati útmutatások keretében kívánok foglalkozni, mert mindkét löeljárás kétségkívül értékesen alkalmazható a közbiztonsági szolgálatban is.

Azok részére pedig, kik a lövészettel sportszerűleg foglalkoznak, útbagazítást kívánok adni a tréningre.

Ha a honvédség országos lövészversenyének versenyszabályait tanulmányozzuk, azt látjuk, hogy ott a gyorslövésnek oly nagy szerepe van, hogy annak tudása nélkül eredményt elérni lehetetlen.

Ismerünk kiváló pontlövőket, kik aránylag kevés gyakorlattal igen szép eredményt értek el, aminek oka főleg abban rejlett, hogy e tekintetben öröklött hajlammal bírtak, a kapáslövésben azonban eredményt csak sok gyakorlat árán lehet felmutatni.

A csendőrnek a puská mindig a legbiztosabb és a leghálásabb fegyvere lesz még olyan esetekben is, amikor a legkisebb távolságon a pisztoly, a test test elleni küzdelemben pedig a kard is kéznél van. Ennek többféle oka van: elsősorban is a puskához ösztönösen több a bizalmunk, mert hatás tekintetében az említett két másik fegyvert felülmúlja, a harc képtelenséget könnyebben előidézi és sok esetben már a fegyverhasználat szándékának külső megnyilvánulása (lőkész helyzet), annak tényleges bekövetkezése előtt, az ellenfelet megadásra kényszeríti. A másik ok pedig abban rejlik, hogy a puskánál működési akadály igen ritka esetben fordul elő s ha ez meg is történik, mint szűrő fegyvert még mindig használhatjuk.

A pisztolynál (különösen az ömüködőnél) működési akadályok gyakran fordulnak elő: azok elhárítása néha annyira körülményes és időt rabló, hogy az egész fegyverhasználatot képtessé teheti. A pisztollyal való lövés nagy gyakorlatot kíván s ahol ez nincs meg, ott természetesen jelentkezik az alkalmazásnál az önbizalom kisebb vagy nagyobb fokú hiánya is.

Kardhasználat esetén az ellenfélnek meg van a lehetősége, hogy löfegyvert használhasson, vagy ennek

hiányában ügyessége szerint a legegyszerűbb módon (pl. bottal) védekezhessenek.

Ezt bizonyítja az a tény is, hogy a ritkán bár, de néha mégis előforduló lefegyverezések a legtöbb esetben olyan esendőrrel estek meg, ki vágó vagy szűrő fegyvert használt.

Csupán az összehasonlítás kedvéért csoportosítottam így az egyes fegyverek alkalmazhatóságának értékét, mert a valóságban fegyverhasználat esetén az egyes fegyverek előírászerű alkalmazása is sikerrel jár, legfőképpen csak arról lehet szó, hogy a siker eléréséhez több fáradságra, ügyességre és elszántságra van szükség.

A közbiztonsági szolgálat ellátása közben előfordulhat, hogy hirtelen felbukkanó és csak pillanatokra mutatózót kell leküzdenünk. Számolnunk kell továbbá azzal is, hogy felfegyverzett egyéneket, mielőtt azok fegyverüket használhatnák, gyorsan harképtelenné kell tennünk, vagyis meg kell őket előzünk a fegyverhasználatban.

Ilyen esetekben a célzott lövés leadására már nem lesz időnk, mert amíg célratartunk, célzunk, érintkezést veszünk és a billentyűt elcsesztjük, az alatt a cél már eltűnt, vagy a fegyverhasználatban megelőzött; vagyis a felsorolt ténykedések végrehajtásához szükséges idő nem áll mindig rendelkezésünkre.

Ily célok leküzdésére alkalmazzuk, mint különleges löeljárás, a kapásból való lövést.

A kapáslövés lényege abban áll, hogy a lövő puskáját a legrövidebb úton villámgyorsan vállához rántja, ennek megtörténtével a meghosszabbított irányvonal további célzás nélkül a célra mutat s a billentyű érintkezése nélkül gyors elhúzása után a lövés a célba jut.

A meghatározásból látjuk, hogy a célzásra sem idő, sem mód nincs s hogy az összes ténykedéseket gyors egymásutánban, pillanat alatt kell végrehajtani. Ezért a kapáslövésnek olyan gyakorlottnak kell lennie, hogy a szemmel való célzásra ne is legyen szüksége, hanem ezt karjainak munkájával gépiesen végezze el.

A kapáslövés — amennyiben azt egészen közeli (10 m.) távolságon hajtjuk végre — nem lesz nehéz feladat, ellenben nagyobb távolságra (80 m.) izgatott, ideges lelkiállapotban csak akkor válik be, ha rendszeres gyakorlattal ebben a löeljárásban kiképeztük magunkat.

A kapáslövésnél az irányzék nem játszik szerepet, mert a lőtávolság olyan kicsi, hogy a röppályát — csekély hajlottságánál fogva — azonosnak vehetjük a meghosszabbított irányvonallal.

Arra a kérdésre, hogy a kapáslövés puskával vagy karabéllyal könnyebb-e, arra a megállapításra jutunk, hogy a végrehajtás karabéllyal könnyebb; ez magyarázatát leli részben a súlykülönbségben, részben pedig abban, hogy a karabéllynál a súlypont fekvése a karok helyzetéhez viszonyítva kedvezőbb.

A kapáslövéshez a lövő féloldalt álljon és pedig úgy, hogy a testsúly a ballábon nyugodjék. A testtartás legyen kényelmes, az izmok megfeszítését kerüljük.

A láb- és testtartásnak ezt a módját ne tartsuk másodrendű kérdésnek, mert ez megkönnyíti a jobbra és balra való lövést, amikor a kívánt oldalba nem a láb, hanem a derék segítségével fordulunk.

A kapáslövésnél a legnagyobb szerepet a kéztartás játssza, mert a kéz van hivatva részben a szem munkájának a pótlására (különösen a balkéz).

A jobbkez erőteljesen átmarkolja a tusanyakat s a puska gyors vállhoz rántását és odaszorítását végzi. A puska súlya jórészt ezen a kézen nyugszik, a balkéz csak az alátámasztásnál és a cél megkapásánál jut szerephez.

A balkar, mérsékelten kinyújtva, az alsó ágyat vagy közvetlenül a felső szíjkengyel mögött, vagy az ágyvázatokban fogja át. Az előbbi tartás célszerűbb, mert a kéznek nagyobb mozgást kell megtennie a vállhoz rántásnál, már pedig a mozgás annál pontosabb lesz, minél nagyobb. Itt még tekintettel kell lenni arra is, hogy a puska annál szilárdabban áll a kézben, minél távolabb esik egymástól a két feltámasztási pont.

A kapáslövésnél lényeges előnyt jelent a két szemmel való lövés; ez esetben a célt teljes terjedelmében látjuk s jobban tudunk tájékozódni a térben.

Az alapos gyakorlás szükségét megvilágítja az alábbi elméleti fejtegetés.

A cél észlelésétől a billentyű elhúzásáig egy bizonyos idő telik el: ez egyeseknél hosszabb, másoknál rövidebb, vagyis különböző lesz.

Allítsuk fel például az oktatóndót magunk előtt 20 méterre s rendeljük el, hogy ha fehér papírlapot mutatunk neki, akkor a bal-, ha fekete papírlapot, akkor a jobbkezét nyujtsa ki a magasba. Tegyük ezt több embernél próbára s látni fogjuk, mennyire különböző az észlelés gyorsasága.

A kapáslövésnél az idegek és izmok a következő sorrendben végzik el munkájukat:

- a) a cél felbukkanásának észlelése;
- b) a cél leküzdésének az elhatározása;
- c) a célpont helyének a megválasztása;

d) az agy működésbe hozza a mozgató idegeket, ezek viszont a karizmokat s így a puska a vállhoz kerül;

e) a célpont pontos szemmel tartása mellett a vállhoz szorított puskát a karizmok olyan helyzetben rögzítik, hogy a meghosszabbított irányvonal célzás nélkül is a célpontra mutat;

- f) elhatározása a billentyű elhúzásának.

A kapáslövés részleteselményei egyeseknél túl hosszúak lesznek; ennek eredménye azután az lesz, hogy maga a kapáslövés is lassan lesz végrehajtván, különösen gyakori lesz ez fáradt idegzetű embereknél, vagy olyanoknál, akiknél az agy működése renyhe.

Altalában, de különösen az utóbbi esetben a kapáslövés összidejének erőteljes csökkentésére csak egy mód van: sokat gyakorolni.

A gyakorlás tervszerű legyen; számoljunk eleve a kezdet nehézségeivel, mert csak hosszú hetek munkája után fog eredmény mutatkozni.

Gyakorlásra elég, ha naponta 10 percet fordítunk.

A gyakorlatoknál alaphelyzetnek nevezem azt a testtartást, melyben a lövő a löirányra féloldalt áll, puskáját pedig a tölténytáska magasságában tartja, csőtorkolattal előre.

A gyakorlatokat az összes testhelyzetekben (fekve, térdelve, ülve, állva) vegyük át, az alábbi sorrendben:

1. A puskát többféle helyzetben hordjuk, legtöbbször vállazva. Sűrűn gyakoroljuk bármely helyzetből a puska gyors átrántását az alaphelyzetbe. Alaphelyzetben a puska súlya kizárólag a jobbkezben nyugszik, a balkéz csupán alátámasztja a puskát.

2. Ha a puska gyors alaphelyzetbe hozásában a kellő jártasságot megszereztük, gyakoroljuk annak gyors vállhoz kapását. Ez a mozdulat kezdetben ív alakú lesz (nehogy a puska beleakadjon a zubbonyba), később azonban mennél laposabb legyen. A puska vállhoz szorítását lényegesen megkönnyítjük, ha a jobbkar a váll magasságában majdnem vízszintes helyzetben van behajlítva.

A kapáslövés ezen mozzanatánál ne törődjünk azal, hogy az iránypontok egy egyenesben fekszenek-e, lényegtelen tehát az is, hogy a csőtengely a vízszintes alá vagy fölé mutat-e; kizárólag a vállhoz kapás gyors keresztülvitelére helyezük a súlyt.

A puskaszíjat a balkéz ne szorítsa az alsó ágyhoz, hanem engedjük szabadon lógni, mert különben csak zavarólag hat.

3. A kapáslövés helyes, ha a vállhoz szorítás pillanatában a meghosszabbított irányvonal a célra mutat.

Ennél a gyakorlatnál tehát nem elégszünk meg csupán a puska vállhoz kapásának szabatos keresztülvitelével, hanem az eddig szerephez nem jutott balkéz feladata lesz gyors célzáshoz a puskát a kellő helyzetbe hozni.

Ezt a gyakorlatot már céltáblára vegyük át, mely lehet egy 30 cm. átmérőjű fehér, kör alakú papírlap. Ezt kerítésre vagy fatörzsre erősítjük 1.50 m. magasságban s attól kb. 20 m.-re állunk fel.

Kezdetben, ha ellenőrizzük az irányvonalat, tekintélyes (néha 1 m.-es) eltérést fogunk tapasztalni. Ezt azonban ne kíséreljük meg azáltal kiküszöbölni, hogy a kapás gyorsaságát csökkentjük. Az eltérés nagysága a gyakorlat folyamán fokozatosan esökken s midőn ez már lényegtelen mértékben mutatkozik, térjünk át a kapás mozdulat befejeztével a billentyű elhúzására is, ezzel jelezve a lövés leadását.

A jobb szem ellenőrző szerepe a célzásnál mindig kisebb lesz s a gyakorlatok eredményeképpen lassan egy

Képek a március 26—27-én Pécsen rendezett országos csendőrségi mezei futóversenyéről: Dr. Gergely Sándor százados, a tisztek versenyének győztese.

ézés alakul ki bennünk, mely támpontot ad arra, hogy a kapás befejezésének pillanatában a puskát helyesen tartjuk-e. A kapáslövő puskájának, illetve az irányvonalnak a helyzetéről idővel teljesen tájékozott lesz, anélkül, hogy ezt szemével ellenőrizné. Ennek bizonyítására adjunk le egy célra egy kapáslövést, de úgy, hogy a vállhoz rántás pillanatában a szem esukva legyen s azt csak a billentyű elhúzása után nyissuk ki: ekkor látni fogjuk, hogy a meghosszabbított irányvonal a céltől alig tér el.

Hogy a gyakorlottságnak ezt a legmagasabb fokát elérhessük, szükséges a kapáslövés első mozzanatánál a cél merev szemmel tartása, miáltal a karok reflexszerű mozgása a cél hibátlan megkapását eredményezi.

4. Az eddigi gyakorlatokat — amennyiben azok eredményesek voltak — kövesse végül a kapáslövés gyutaccsal. Célnak állítunk fel, szökelő, váll stb. alakokat 14—40 m. távolságon belül.

5. Utolsónak marad a kapáslövés gyakorlása eltűnő alakokra, melyeknek leküzdésére kezdetben 5 mp., később csak 3 mp. álljon rendelkezésünkre.

6. Az álló és eltűnő alakokra való lövést kövesse végül a kapáslövés gyakorlása oldalt mozgó célokra. Tudjuk, hogy a cél mozgása következtében a találati pont, ha a cél közepét célozzuk meg, a cél mögé fgg jutni. Ennek elkerülésére a célnak elébe kell tartani és így a lövést nem magára a célra, hanem egy képzelt pontra adjuk le.

Az elébe lövés mértéke a cél távolságától, haladási sebességétől és irányától függ. E tekintetben határozott számadatok felsorolása gyakorlati célt nem szolgál, erre támpontot egyedül a sok gyakorlat következtében fejlett kapásérzék nyújt.

Lőutasításunk szerint, ha oldalt mozgó célra kapáslövést akarunk leadni, akkor az irányvonallal kövessük a célt mozgási irányában annál gyorsabban, úgy, hogy az ütőszeg a cél elhagyásának pillanatában esat-tanjon el.

A gyorslövés a kapáslövés egymást követő ismétléséből áll, amikor a lövő a célba a legrövidebb idő alatt a legtöbb találatot igyekszik elérni. A gyors-

lövésre sor kerülhet, ha a célt az első lövéssel elhibáztuk, vagy abban az esetben, ha egyszerre több célt kell leküzdenünk.

Alkalmazhatóságának értéke különösen szembe-
szökő az utóbbi esetben, amikor a lövő akár önvédelem-
ből, akár a támadás sikeres befejezésére, ennek a lö-
eljárásnak a tudása nélkül, szinte reménytelenül veszi
fel a harcot.

A gyakorlást a gyors töltés besúlykolásával kezd-
jük.

A lövő különböző testhelyzetben zsebből, töltény-
táskából töltsön: a gyakorlottság kívánt fokát akkor
éri el, ha ezeket a fogásokat gépiesen, anélkül, hogy a
puskára nézne, hajtja végre.

Ha a gyorslövésnél — akár versenyen indulunk,
akár fegyverhasználatról van szó — a puska műkö-
désében zavar áll be, az a biztos eredménytől foszt
meg bennünket. Az ilyen működési zavar oka majd-
nem mindig a hibás adogatásban rejlik: ennek pedig
könnyen elejét vehetjük, ha ügyelünk a tározásra s
arra, hogy az adogató jól működjék.

A töltényeket, mielőtt a tölténytáskába helyezzük,
nézzük meg, hogy szabályosan fekszenek-e a tárban.

A táraikat is vegyük alaposan szemügyre, mert sé-
rült vagy elgörbült tárból az adogató lemez a töltény-
ket nem bírja a tokba emelni: gyakran előfordul az is,
hogy a tartó elereszti a tárat s a legközelebbi ismét-
lésnél a rúgó a tárat a benne lévő töltényekkel együtt
kidobja.

A gyors lövés végrehajtása kétféleképpen történ-
het: a) lövő

- a) minden lövéshez újból vállhoz kapja a puskát;
- b) vállhoz szorított puskával ismételi.

Vizsgálva ennek a két módszernek előnyeit és hát-
rányait, azt látjuk, hogy az „a” szerint történő vég-
rehajtás nem más, mint több kapáslövésnek egymást kö-
vető gyors leadása. Aki tehát a kapáslövésben kellő
gyakorlattal bír, az a gyorslövésnek ezt a módját köny-
nyúszerrel elsajátítja.

Előnye még ennek a módszernek az, hogy a lövő

minden egyes lövés leadása előtt tisztán látja a célt (vagy a célokat) s így figyelmét jobban összpontosíthatja.

Hátrányát abban érezzük, hogy a lövő — miután a kapáslövés összes fogásait minden lövésnél végrehajtja — a rendelkezésére álló idő nagy részét a puskának a vállhoz rántására kénytelen fordítani, a cél megkapására kevés ideje marad.

A „b” alatti módszer alkalmazása, különösen akkor, ha a célok helyzetében a tüzelés alatt változás nem állhat be (pl. versenylovásnál) kétségtelenül sokkal előnyösebb.

Az első lövés szabályos kapáslövés, melynek leadása után a puska a vállnál marad s ebben a helyzetben ismétlünk. Ismétlésnél a puska alig mozdul el, a karok összehangzó munkájával az irányvonalat pillanat alatt a célra fektetjük s a tüzelést folytatjuk.

Ennek a módszernek az előnye főleg a gyorsaságban domborodik ki. Fél perc alatt kezdő lövő 10, gyakorlott lövő 15—17 lövést könnyűszerrel leadhat.

Gyorslovásnál az újra töltés (az 5-ik, 10-ik lövés után) igen nagy gyakorlatot s a gyorsaság mellett nagy higgadtságot kíván. Az 5-ik (10-ik) lövés után — ezt számítás nélkül éreznünk kell — a balkéz a puskát a töltés helyzetbe rántja, a jobbkez pedig már ugyanekkor megfogja a következő tölténytárat s azt gyorsan az adogatóra helyezi.

Ha a töltésben kellő gyakorlatot értünk el, vegyük sorra az alábbi célzási gyakorlatokat a választott „a” vagy „b” módszernek megfelelő mértékben.

1. Vállhoz szorított puskával gyors ismétlés, a helyes kéztartás begyakorlására.

2. Vállhoz szorított töltött puskával gyors ismétlés, 5 lövés leadásának a jelzése után gyors töltés, majd újbóli vállhoz szorítás után a tüzelés folytatása.

3. Egy, majd több felállított célra tüzelés a 2. sz. gyakorlat szerint először oktató tölténnyel, majd gyakorlatossal, illetve éles löszerrel.

Gyorslovásnál előfordul néha, hogy szétszórt, egymástól távol fekvő célokat kell leküzdeni: ilyenkor a lövő lehetőleg derékban forduljon az új löirányba.

Milyen eszközökkel dolgoznak a bolsevik agitátorok?

A szovjet vezetőit a polgári államok aláaknázásának gondolata még most is folyton foglalkoztatja. Minden tevékenységükben, minden tettükben, akár rejtve, akár nyíltan, ez a gondolat, ez a cél vezeti őket. A vörös hadsereg vezérkara nemrégiben egy új munkát adott ki, amely utasításokat tartalmaz a kém- és propagandaszolgálat ellátására nézve. Derék csendőreinket különösen érdekelni fogja, hogy egy kis betekintést nyerjenek, minő körmönfont eszközökkel dolgozik az orosz szovjet propaganda és mi mindenre terjed ki figyelme. Ezen szolgálati utasításban megtaláljuk úgy a hivatalos szabályokat, mint a titkosakat; hogyan kell megfelelő ügynököket keresni, miképp továbbítandók azok jelentései stb. Egy külön fejezet foglalkozik mindazon munkákkal, melyek szükségesek, hogy a jövő ellenség minden előkészületét aláaknázzák. Ezen előkészületeket „Diversion”-nak nevezik és minden haditervükben előfordulnak.

Az utasítás szerint ezen „Diversion”-ok tekintet nélkül minden diplomáciai szokásra vagy a jóizlés szabályaira, már úgy készítendőek elő minden lehető ellenfél országában, hogy az illető birodalom fontosabb állami berendezéseit, ha kell, a terror eszközeivel is aláaknázzák.

Vagy teljesen képtelenné kell tenni az ellenfél a hadviselésre, vagy pedig a döntő percben hadserege hatalmi ténykedésének központjai szét-

züllesztése által kell gyorsan a sikert biztosítani, így szól a szovjet-parancs!

A vezetést csak teljesen megbízható egyénekre bízzák, akik az illető ország elégedetlen elemeivel dolgoznak. Az előkészületeket hosszadalmasan, pontosan hajtják végre, úgy, hogy adott esetben a végrehajtást meglepetésszerűen tudják elrendelni. Az anyagi eszközöket, segédleteket stb. nem tartják azon helyek közelében, ahol kárt tenni szándékoznak. Felfedezés esetén könnyen diplomáciai bonyodalmak származhatnának ebből, már pedig a bolsevik agitáció úgy intéz mindent, mintha ezen előkészületek nem az ő munkája, hanem egy belső összeesküvés eredménye volna. Vagyis az ő mentalitásuk szerint mindig más issza meg a dolog levét, mint aki előkészítette.

Az agitációs szolgálat ezen ágában alkalmazott személyzetet egészen elkülönítik a többi kémektől, de megmondják neki mindazt, amit más forrásból is tudnak.

Ezen „Diversion” feladatai a következők:

Katonai téren: Katonai hivatalok munkájának tervszerű megnehezítése mindennemű ügynökök, feltartóztató elemek becsempészése által. Bacillusok alkalmazása, hogy az által járványos betegségeket idézzenek elő. Kutak megmérgezése. Élelmiszerek elrontása. Merényletek előkészítése magas katonai személyek ellen. Fontos vasuti és más hidak felrobbantásának előkészítése. A szállítóeszközöknek, valamint műszaki telepek anyagának elrontása (például homokot szórnak a vasuti kocsik csapágyaiba, lokomotivokat rontanak el egy-egy szelep, csavar eltávolítása vagy bedugaszolása által, stb. stb.). Bandák és felkelőcsapatok szervezése az ellenség háta mögött. Titkos rádióállomások és rejtett, földalatti vezetékű telefonállomások bevezetése. Oly helyek előkészítése, megjelölése, ahol az ő repülőgépeik le- és felszállhatnak.

Közgazdasági téren: Gyári üzemeknek megakasztása, melyek a hadsereg számára dolgoznak, részben robbantás, részben gyújtogatás által; robbanó anyag becsempészése, gépek tönkre tétele stb. által. Félgyártmányok, nyersanyag, lőszerkészletek tönkretétele, elrontása. Hamis bankjegyek elkészítése és kiadása, hamis hírek terjesztése az illető állam valutájának megrontására. Agitációk, viták felidézése, nehogy az illető állam külföldről élelmi és hadi anyagot vegyen. (Parlamentek „munkája”).

Politikai téren: Hamis hírek terjesztése, melyek által az állam és a kormány tekintélyét lerontják. A kormány tagjait mindennemű visszaéléssel, gyanúval vádolják. Az uralkodóház tekintélyének lerontása. (Ezt különösen háború előtt az entente ügynökei nálunk és Németországban kiváló ügyességgel csinálták!) Sztrájkok rendezése. A nemzeti kisebbségek fellázítása. Az ellenzéki pártok támogatása pénzzel, anyaggal, neves ellenzéki vezeték megvesztegetése stb. A magasabb állami funkcionáriusok munkájának meggátlása. Saját bizalmi embereik útján mindent megtudnak (ebben a csehek voltak nagy mesterek nálunk; tudvalevőleg Ausztriában a legfontosabb és legbizalmasabb állások nagy része az ő kezükben volt).

Diplomáciai téren: A kormány helyzetének aláaknázása az idegen államok előtt. Titkos szerződések nyilvánosságra hozatala. Hamis hírek terjesztése. A sajtó propagandája. Ez utóbbira semmi

Képek a március 26—27-én Pécsen rendezett országos csendőrségi mezői futóversenyéről: Németh János VII. csendőr, a legénységi verseny győztese.

pénzt nem sajnálnak és mi magunk is saját bőrünkön éreztük, hogy 1918—19-ben mennyire befolyásolták ügyes ügynökeik a külföldi sajtót. Hogy a bolsevista idő alatt sok ezer magyart legyilkoltak, arról külföldön vagy egyáltalán nem vettek tudomást, vagy egyszerűen átsiklottak rajta. De emlékezzünk csak vissza a nagy felháborodásra, midőn néhány zsidót megverték vagy a kelet-galíciai zsidóság söpredékét kutasították, a rakodó munkások bojkottjára stb. stb. Tudvalevőleg a Bécsben élő magyar emigráció tagjainak nagy része, orosz zsoldon élve, tüzelt Magyarország ellen, minden alkalmat felhasználva, hogy ártsanak nekünk. Ezért szükséges bizonyos ujságoknak a folytonos figyelemmel kísérése, sokszor egész ártatlan cikkek álarca alatt is kilátszik a bolsevik lóláb.

Ez a szovjetkormány kém- és propaganda-programmja; maga Ludendorff is bevallja, hogy tudott róla, hogy ilyen eszközökkel dolgoztak az orosz ügynökök a forradalom előkészítésére. A felsoroltakból kitűnik, hogy minden nemzeti érzelmű államnak szüksége van egy jó és gondosan megszervezett közbiztonsági szolgálatra, hogy az e kémek és ügynökök seregének munkáját leleplezze és lehetlenné tegye. A nyugodt felszín alatt tovább folyik az aknamunka mindenfelé és ami ma nem sikerül Magyarországon, holnap sikerül Kinában vagy az angol-indiai gyarmatokon, esetleg Bulgáriában is, mint láttuk, de békében nem maradnak...

A fentemlítettekből látjuk, mennyire szükséges, hogy csendőrségünk teljesen tisztában legyen ezen alattomos patkányok munkájának eszközeivel

és módszereivel és élénk figyelemmel kísérjenek mindenkit, ha egy ilyen ismeretlen valahol egy faluban felbukkan (különösen a határszéli vidéken) és senki sem tudja, miért van ott, miből él és mi a dolga. Az ellenség alattomos módszereit ismerni kell, hogy ellene sikerrel védekezhessünk.

S—y.

A nóta vége.

Irta: **MANDL VINCE** szkv. százados Krailling (Bajorország).

A világtörténelemben még nem volt példa reá, hogy egy, a maga jogáért és léteért olyan vitézül és halálmegvetően harcolt államszövetségre, mint amilyen a központi hatalmak voltak, egy becsülettel végigküzdött háború után az ellenség olyan megalázó és gazdaságilag rettenetes békefeltételeket kényszerített volna, mint amilyeneket az entente reánk kényszerített. Még reszket bennünk a felháborodás a békeszerződések után is még sokáig folytatott könyörtelen és embertelen gazdasági háború miatt, amely a leigázott és bilincsekbe vert legyőzöttekben a gyűlölet és bosszú lángját magasra élesztette. És ehhez járultak még az idegen megszálló csapatok kegyetlenkedései és a katonai ellenőrzőbizottságok leirhatatlan okvetetlenkedései. A hősi nemet nemzetnek nagyon sokat kellett szenvednie, mert a „győztesek” így akarták. A versaillesi békediktátum Németországot nemcsak hogy egyoldalúan lefegyverezte, hanem annak, a gondosan kiépített katonai ellenőrzési rendszer révén hihetetlen anyagi károkat és veszteségeket okozott.

1919 szeptemberében jelent meg Németországban Nollet parancsnoksága alatt az idegen katonai ellenőrzők serege, kerekén 1000 ember, ebből 400 tiszt. Az ellenőrzőbizottság főhadiszállása Berlin volt, az országban 15 kirendeltséggel. Az ellenőrzés 1920-ban vette kez-

detét, de csak 1926-ban lehetett elérni, hogy az ellenőrzőbizottság egyes, már igazán feleslegessé vált szerveit nagy vonakodva feloszlassa: 36 tisztt, 150 főnyi legénység és 36 személyautó azonban még mindig megmaradt. Az első öt évben Németországnak a katonai ellenőrzés évenként átlag 8 millió aranymárkájába került, később aztán ezek a költségek is a Dawestörlesztésekbe olvadtak bele.

Az ellenőrző bizottságok nagyon szorgalmasan dolgoztak. 1920 januárjától szeptemberig 3300 ellenőrző kiszállást fogantatosítottak — ez naponta átlag 13 kiszállást jelent. 1924-ben a hadsereget és annak különböző hivatalait még mindig 300-szor ellenőrizték, a rendőrséget, a különböző polgári hivatalokat és gyárakat pedig körülbelül kétszázszor. Ez havonként átlag 3¼ millió aranymárka kárt jelentett. Természetes, hogy azt a mérhetetlen kárt, amit ezek az ellenőrzők közvetve okoztak, számszerűleg most még megközelítően sem lehet felbecsülni. Hiszen egyedül az utolsó három esztendőben 2500 olyan gépet törtek össze a különböző gyárakban, amelyekkel már régen csak békességes dolgokat állítottak elő. A tönkretett állami épületek értéke meghaladja az 50 millió aranymárkát s a lerombolt gyárak egyharmadrésznél egyedül csak a rombolás által okozott kár három milliárd aranymárkát tesz ki. Emellett természetesen egészen eltörpülnek az egyéni visszaélések, a kémkedésre való csábítás és a más erkölcsi hibák nagy tömege.

De egyszer aztán mégis csak elérkezett az az idő, hogy többet már nem volt mit lerombolni. Mit csináljanak most? Hazamenni? Beismerni, hogy már nincs kit lefegyverezni? Lehetetlen! Így aztán az 1920-tól 1923-ig tartott első időszak után következett a második, amely a Ruhrbetöréstől 1926-ig, tehát mindkettő 3—3 évig tartott. Az ellenőrzők szorgalma egyáltalában nem lankadt, az aranymárkák millióinak emésztése sem — csak éppen, hogy a rombolással hagytak fel. Mert tudniillik már nem volt mit tönkretenni.

Az első ellenőrzési időszak alatt 83.000 ágyút kerítettek kézre, a másodikban már csak — tízet. Az első időszakban 55 millió tüzéségi lövedéket semmisítettek meg, 332.000 tonna töltetlen lövedéket, 59 millió éles gyutacsot, 37.000 tonna lőport, 22.000 tonna töltényhüvelyt. — a második időszakban mindezekből már semmit sem találtak. Hogy örülhettek volna a második időszakban elvett mindössze 58 géppuskának, mikor az elsőben 105.000 darabot „zsákmányoltak”? Vagy a 14.000 darab puskának, az előző hatmillió darabbal szemben? Repülőgép és motor sem volt már, mert ezekből is 42.000 darabot semmisítettek meg. Elvették tehát az acélszakokat és felette büszkék voltak arra, hogy még 240.000 gázlőport is el tudtak még kobozni.

A dolgok természetében rejlett, hogy ennek a nagy és költséges ellenőrző apparátusnak a jelentéseiben a valóság nagyon sokszor összekeveredett a valótlanosságokkal. Ehhez járult még, hogy rövidesen nemcsak az egyes ellenőrző közegek magatartásában, hanem az egész ellenőrzésben is a legkülönbözőbb felfogások és tendenciák kaptak lábra, amelyek rendszerint annak az államnak a mindenkori politikájához igazodtak, amelynek az illető ellenőrző a kiküldöttje volt. Maga az ellenőrzés az egész idő alatt a megaláztatások olyan sorozata volt, hogy azokat a német nemzet sokszor már valóban elviselhetetleneknek érezte.

Ezzel szemben M. v. Horn nemrégén tette közzé v. Mannteuffel tábornoknak, a német megszálló seregek főparancsnokának 1872. február 12-én Nancyban kelt parancsát, amelyet az 1870/71-iki a német-francia háború befejezése után Franciaországban visszahagyott német megszálló csapatokhoz intézett. Alább közlöm ennek a parancsnak egyes részleteit — a következtetéseket az olvasóra bízom.

„A csapatok viszonya a lakossághoz. Nemcsak ma, hanem a történelem későbbi folyamán is meg fogják bíráltni, hogy a német megszálló csapatok miként viselkedtek Franciaországban. Emlékeztetek mindenkit arra, hogy milyen előnytelen és az egész francia nemzetre kiható bírálótan részesült a század elején* a francia csapatoknak Németországban tanúsított magatartása. Elkapták magukat a győzelemtől s a legyőzöttekkel

kegyetlenül és lealázóan bántak. Mi előkelőbbben fogunk viselkedni.

Az előkelőség tiltja, hogy a legyőzöttel ezt a mivoltát lépten-nyomon éreztessük, a győző csak magát és győzelmének fényét emeli, ha a győzelem után ellenfelét egyenrangúnak tekinti. Röviden összefoglalva: a csapatoknak — tekintélyük megőrzése és érdekeik megvédeése mellett — kötelességük minden összeütközést, minden surlódást és egyenetlenséget kerülni és semmiféle kihágást meg nem tűrni. Ezt a legjobban úgy lehet elérni, ha a parancsnokok minden egyes esetben nemzetiségre való tekintet nélkül szigorú bírálótan tárgyává teszik, hogy a tisztt vagy a katona az előírások szerint járt-e el vagy sem. Aki ez ellen vét, az tekintet nélkül arra, hogy francia is részes volt-e, vagy sem — szigorú büntetésben fog részesülni.“

Megsárgult iratokból megállapíthatjuk, hogy az 1870/71-iki háború után egyik német parancsnokságnak sem jutott eszébe francia családokat kilakoltatni, hogy német tiszteknek vagy csapatoknak szállásuk legyen, hogy a lakossággal surlódások majdnem sohasem fordultak elő s így aztán megérthetjük azt is, hogy a francia nép a megszállás végén a visszavont német csapatok után azt kiabálta: *S'il y a une nouvelle guerre et une nouvelle occupation, vous tacherez de revenir ici!* (Ha megint háború lesz és megszállás, jöjjenek megint maguk ide vissza!)

Az entente ellenőrzés pusztításainak gazdasági hatásait ma még egyáltalában nem lehet áttekinteni. A számtalan gazdasági krízis, visszaesés, amelyek a lassú javulás időszaka alatt is a német nemzetgazdaságot újra és újra megrázkódtatták, mind az esztelen rombolás következménye volt. Pedig milyen könnyű lett volna a megsemmisített milliárdos értékeket hasznosabban értékesíteni. Ez által nemcsak a nemzeti vagyon gyarapodott volna, hanem a rettenetes hadisarcot is talán valamivel könnyebben lehetett volna kiizzadni. Ehelyett azonban nemcsak a közzgazdasági életet, hanem a magángazdaságot is tönkretették s a csodával határos, hogy Németország általános elszegényedése dacára is meg tud felelni a Dawes-fizetéseknek.

Ez év január 31-ével a Németországban levő entente ellenőrző-bizottságokat megszüntették, csupán az egyes követségeknél hagytak meg entente tiszteket „figyelők” gyanánt. Az ellenőrző-bizottságok feloszlata az ébredni kezdő jobb belátásnak és a locarno politikának az eredménye volt, de az egész német nemzet reméli, hogy ez már mindenféle megalázó ellenőrzés végleges, teljes és visszavonhatatlan végének a kezdetét jelenti.

A ló nacionáléja.

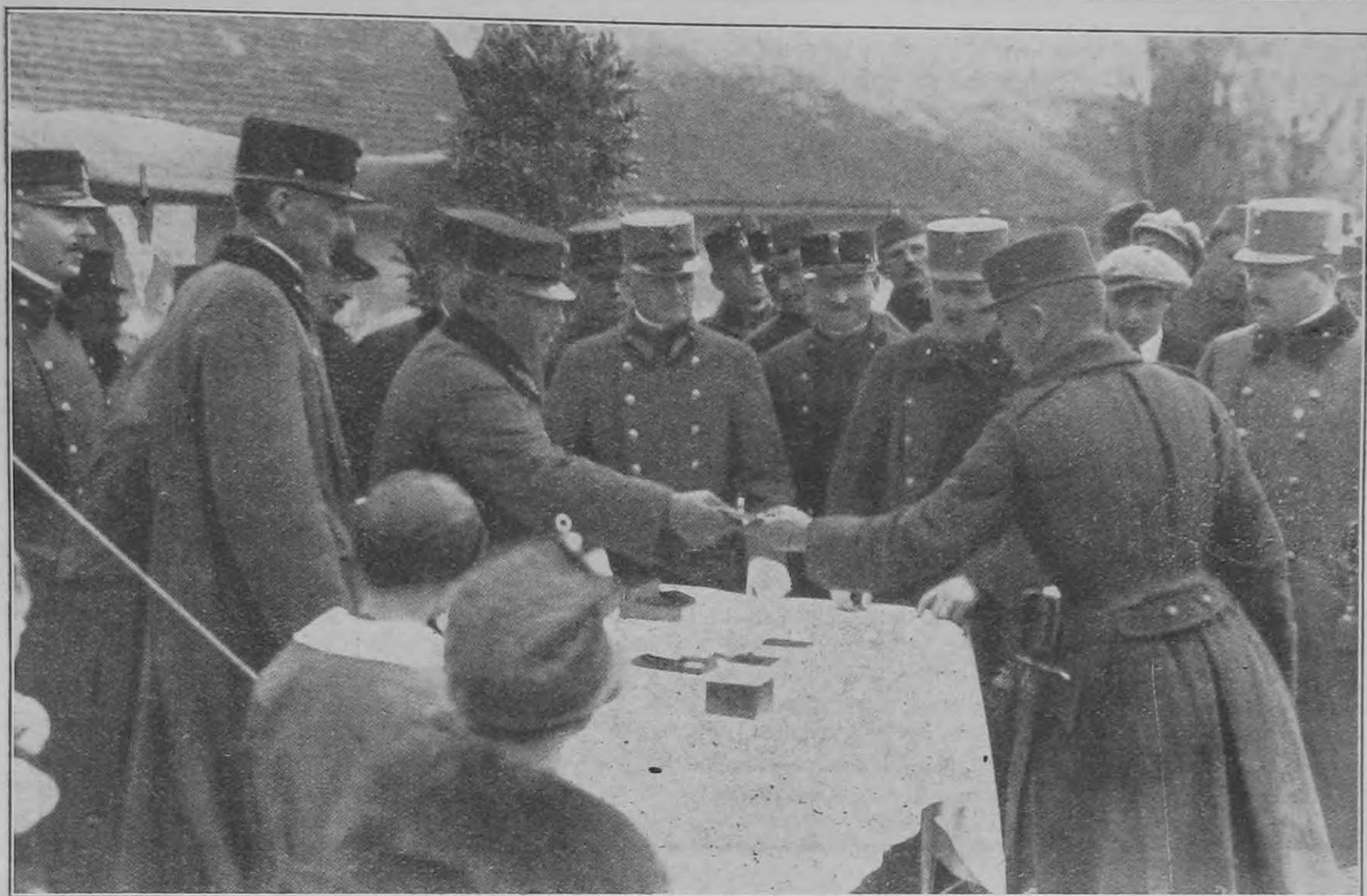
Irta: DR. HALASY KÁROLY aligazgató állatorvos.

A nacionálé, vagyis a ló pontos leírása a következő adatokat foglalja magában: a ló színét, nemét, jegyeit, korát és magasságát. A leírás akkor mondható tökéletesnek és pontosnak, ha ezeket az adatokat hiánytalanul és helyes elnevezéssel tartalmazza. A pontos leírás alkalmasabb a ló azonosságának megállapítására, mint a legjobb fénykép. A lovak leírására vonatkozó ismereteknek a csendőr máskor is hasznát veheti pl. olyankor, amikor a nyomozás tárgya egy elbitangolt vagy jogtalanul eltulajdonított ló; ilyen esetben leírás alapján történik a nyomozás. Vagy például egy gazdátlan vagy gyanús eredetű lovat kell őrizetbe vennie, s akkor a jelentésben a ló leírását is fel kell tüntetni. Ezt a feladatát nagyban megkönnyíti, hogyha a ló színeit és jegyeit, valamint azok szakszerű elnevezéseit ismeri és a ló korát is — legalább hozzávetőlegesen — meg tudja határozni.

Alább a különféle lószíneket és jegyeket, azok helyes, szakszerű elnevezéseit, valamint a kor meghatározásának a módját fogom tárgyalni.

A ló színét a fedő (rövid) és hosszú szőröknek,

* Napoleon. Szerk.

Képek a március 26—27-én Pécsen rendezett országos csendőrségi mezői futóversenyéről: Németh János VIII. csendőr átveszi a bajnoki plaketet.

valamint a bőrnek a színéből határozzuk meg. Megkülönböztetünk öt *alapszín*t, vagyis olyant, amely csupán egyszínű fedőszőrökből áll; ezek a következők: fehér, fekete, pej, sárga és fakó. Az egyes alapszínekben színárnyalatok vannak, úgy, amint a mindennapi életben is, pl. világos és sötét, barna vagy piros színről szoktunk beszélni. A *fehér ló* rövid és hosszú szőrzete hófehér, a bőre rózsaszínű, a paták színe viaszszárga; ha a fehér ló szőre fényes — *selyemfehérnek*, ha tompafényű — *patyolatfehérnek* mondjuk. A fehér ló egyébként ritkán fordul elő. A *fekete ló* rövid és hosszú szőrzete fekete, a bőr és a paták palaszürkék; ha a fekete ló szőre fényes — *hollófeketének*, ha fénytelen — *szénfeketének*, ha hosszú, puha és bársonyos tapintatú — *bársonyfeketének* hívjuk.

A *pej ló* rövid szőre barnás színű, a hosszú szőrök és a lábvégek feketék, a bőr és a paták palaszürkék. Ha a pej ló fedő szőre világos (sárgáspiros) — *világos pejnek*, ha sötétebb (piros) — *piros pejnek*, ha sárgáspiros és fényes — *arany pejnek*, ha barnavörös színű — *sötét pejnek* és végül, ha kékespiros — *meggypejnek* mondjuk.

A *sárga ló* rövid és hosszú szőre sárgáspiros, a bőr sárgásbarna, a paták viaszszárgák. A sárga színben is lehet világos és sötét árnyalat, eszerint van *világos* és *sötét* sárga; ha a szőr fényes — *arany-sárga* és ha szürkéssárga — *agyagsárgának* mondjuk.

A *fakó ló* rövid szőre világos szürkéssárga, a hosszú szőrök és a lábvégek feketék: ez a *közönséges fakó*. A *zsemlyefakó* rövid szőre sárgáspiros, az *aranyfakó* szőre világossárga színű és fényes. Az

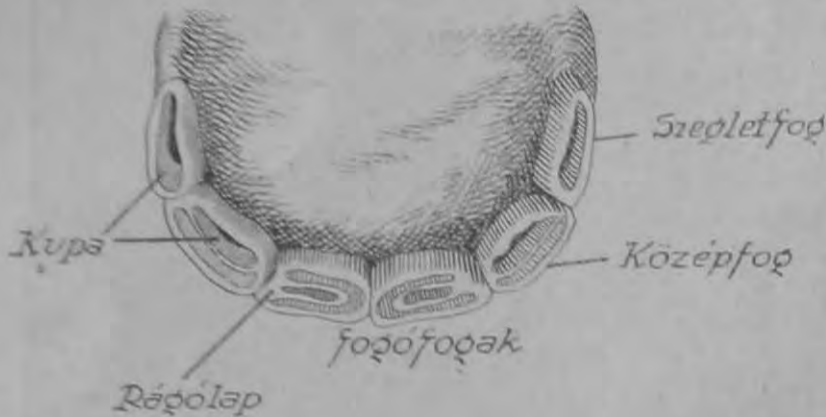
izabellafakó szőre szennyesfehér és a bőre rózsaszínű; s végül van a *zsufa fakó*, amely a közönséges fakótól abban különbözik, hogy a hosszú szőrök és a lábvégek nem sötétszínűek.

Ezekon kívül vannak még *színvegyületek* és a *színkeverékek*. A színvegyületekhez tartoznak azok a színek, amelyek két vagy több alapszínű szőrök benső elegyedéséből származnak. Ide tartoznak a különféle szürke és deres lovak. A szürke szín fehér és fekete szőrök benső elegyedéséből áll elő; ha a világos szőrök vannak túlsúlyban: a ló *világos szürke*, ellenkezőleg *sötét szürke*. Ha a szürke ló rövid szőre fényes — *ezüstszerű*, ha tompafényű — *darúszerű* mondjuk. Ha a szürke lovon (különösen a hátán és farán) alma nagyságú sötétebb udvarú foltok vannak — *almásszürke* a neve. A *deres* színben fehér és fekete szőrök egyenlő mennyiségben vannak elkeverve; van *vasderes* ló, amelynél fekete, szürke és fehér szőrök vannak egyenletesen elkeverve; ha a fej feketeszínű — *szerecsenfejűnek* mondjuk. Ha a deres színben a világos szőrök vannak túlsúlyban — *ezüst deresnek* mondjuk. Van továbbá *acélszürke* szín is és lehet *világos* és *sötét* árnyalatú, aszerint, amint a világos vagy a fekete szőrök vannak túlsúlyban; ezeknél azonban a fej mindig szürke színű, ellentétben az ezüst- és vasderessel, amelynél a fej sötétszínű. A szürke lovakhoz tartoznak még: a *legyes szürke ló*, amelynél világosszürke alapon apró, légyre emlékeztető sötétebb pontok vannak; ha ezek a sötét foltok nagyobbak — *bogárszürkének* mondjuk. Ha apró, sárgás-vörös foltok vannak világosszürke alapon — *szeplős szürkének* vagy *pisztráng szürkének* mondjuk a lo-

vat. Ha sötétszürke alapon apró, kerek, világos foltok vannak elszórva — *seregélyszürkének* nevezzük.

A színvegyületekhez tartoznak még a következő színek: a *pej deres* vagy *vörösderes*: barna vagy barnáspiros és fehér szőrök vegyületeiből áll; a *gesztenyepej*: a barna és pirosasbarna szőrök közé fekete szőrök is vegyülnek; ebben a színben is lehet

5 éves ló fogazata (alsó állkapocs)

világos és sötét árnyalat, ennél a lábvégek és a hosszú szőrök mindig feketék s gyakori az almazottság is. Az *őzpej ló* fedőszőre sárgásbarna színű, a fej, hasalja és a végtagok belső felülete világosabb árnyalatú. A *szattyán pej ló* rövid szőre világos barnás-sárga s hátán és farán rendszerint egy vagy két ujjnyi széles sötétebb sáv vonul végig, amelynek szíjjaltság a neve; a szattyán pej nagyon hasonlít a fakóhoz. Színvegyületeket találunk még a sárga és a fakó színben; ide tartozik: a *szögsárga*, amelynek sötét barnáspiros fedőszőre van; a *bronzsárga*, amelynek sötét sárgásbarna s bronzfényű a fedőszőre; a *szénsárga* sötét sárgásbarna fedőszőrrel és sötét árnyalatú hosszú szőrökkel. A fakó színben előforduló színvegyületek: a *mogyorófakó*, amelynek fedőszőre barnás és fakó színű szőrök vegyülete; az *egérfakó* az egér színére emlékeztető fedőszőrrel; a *gerlefakó*, amelynél szürkés színű szőrök fakószínű szőrökkel vannak elvegyülve és a *hamvas fakó*, amelynek fedőszőre világos szürke és fakó szőrök vegyületéből áll.

A *színkeverékek*: fehér alapon nagyobb mászínű foltok. Ide tartoznak a különféle tarka lovak és pedig a *feketetarka*: fehér alapon nagyterjedelmű fekete foltok; a *pejtarka*, *sárgatarka*: fehér alapon barnáspiros, illetve sárgáspiros foltokkal; a *tigris*-vagy *párductarka*: fehér alapon kisebb kerek mászínű foltok, s végül van a *habostarka*: sötét alapon nagy, szabálytalan fehér foltok, különösen a hát, ágyék és a far tájékán. A tarkaság rendszerint a nyugati fajtájú, nehéz lovaknál fordul elő, míg a könnyebb és háttas szolgálatra alkalmas lovak között csak elvétve találunk tarka lovat.

Amint látjuk, a lovak színe igen sokféle lehet s a helyes szín felismerése bizonyos gyakorlatot igényel; ennek elsajátítására leginkább a vásárokon található a csendőr alkalmat.

A szín mellett a *jegyeket* is fel kell sorolni a ló leírásában. A lovakon előforduló jegyek lehetnek természetes és mesterséges eredetűek; előbbieket olyanok, amelyekkel a ló születik, vagy amelyek később természetes úton keletkeznek; utóbbiakat pedig mesterséges úton állítjuk elő, ilyenek pl. a különféle ménésbélyegek (égetések). A természetes jegyek a

testnek bármely részén fordulhatnak elő, leggyakrabban azonban a fejen és a végtagokon található, mint különböző alakú és nagyságú fehér foltok. A lovon előforduló természetes jegyek és azok szakszerű elnevezései a következők: *gyéren* vagy *sűrűn tüzött* akkor a ló, hogyha ritkán vagy sűrűn elhintve fehér szőrök vannak a más színű fedőszőrök között. A tüzöttség néha csak egyik-másik testtájon fordul elő, pl. a jobb nyereghelyen, ilyenkor a leírásban azt mondjuk: jobb nyereghelye gyéren vagy sűrűn tüzött; a tüzöttség a homlokon is gyakori. A fejen előforduló jegyek: *virágocska* vagy *virágnak* nevezzük. Ha a fehér folt kerek alakú vagy megnyúlt, *csillagnak* nevezzük. A csillag lehet: kis, nagy (terült), megnyúlt és árnyékolt, utóbbit sűrűn tüzött sáv határolja. Ha a fehér folt az orrhátra is átterjed: *hókának* nevezzük; ha pedig oldalt az arcára is átterjed: *lámás* a neve; ha a fej nagyrészen vagy egészen fehér (s a törzs mászínű), *fehérfejűnek* mondjuk a lovat. A felső vagy alsó ajakon előforduló fehér sáv: *piszra* vagy *szárcsa*, s ha a ló mindkét ajka fehér: *tejfeles szájunak* mondjuk. *Békaszájú* akkor a ló, hogyha az ajkakon a bőr rózsaszínű és rajta apró kerek szürkésbarna foltok vannak, ilyen foltok néha az ajkak belső felületén és az inyen is található.

Fehér foltok igen gyakran még a lábakon szoktak előfordulni, az ilyen lovat keselylábúnak hívjuk; a keselység kiterjedését is le kell írni. Fehér folt vagy sáv elül a pata felett: *elül pártában kesely*; ha a sáv a pata felett a belső vagy külső oldalon van: *belül* vagy *kívül pártában kesely*, ha a pata felett körülhalad a fehér sáv, azt mondjuk, hogy a ló *párta körül kesely*. Előfordul továbbá: külső vagy belső, vagy mindkét sarok kesely, félszüdig, eszüdig, eszüdön felül, félszárig és lábtőig terjedő keselység; ha a keselység ez utóbbin is túlterjed, akkor már nem kesely, hanem tarka a ló. Ha a fehér foltban másszínű foltok vannak, akkor a ló lába foltos vagy tarkázottan kesely. A kesely láb patája viaszszárga, a tarkázottan kesely láb patája tarka szokott lenni.

A fejen és a végtagokon kívül a testnek bármely részén is lehetnek fehér foltok, ezeket a leírásban szintén fel kell említeni; pl. bal csípő felett egy pengő nagyságú fehér folt, vagy bal nyereghelyen kétfüllér nagyságú fehér folt, (utóbbiak rendszerint súlyosabb természetű nyeregnyomások következményeképpen fejlődnek ki); úgy szintén fel kell venni a leírásba a nagyobb sérülések után fenmaradó hegeket is; pl. bal felcombon egy tenyérszerű hegyhely. A mesterséges jegyek, vagyis a bélyegek rendszerint a nyereghelyen, vagy a felcombon, ritkábban a nyakon vagy a pofán található, gyakran azonban már annyira elmosódottak, hogy már nem sikerül őket leolvasni, ilyenkor azt írjuk, hogy pl. „bal felcombon elmosódott bélyeg“.

A ló színére és jegyeire vonatkozó adatokat mindig egy meghatározott sorrend szerint vesszük fel a leírásba, hogy egyik-másik adat ki ne maradjon. Ilyen, helyes sorrendben, felvett leírás pl. a következő: Gyéren tüzött, szíjjalt hátú, sötét gesztenyepej kanca, tüzött csillag, mindkét ajka piszra, bal elülső lába párta körül két sarok, jobb elülső lába félszüdig, két hátsó lába félszárig foltos ke-

sely, tüdőtt baltavágás, mar mögött két apró fehér folt, két hátsó patája sávós (tarka), 8 éves, 165 cm. magas. Ha a ló jegytelen, azt is fel kell tüntetni; pl. *Jegytelen szénfekete herélt stb.*

A ló *magasságát* szintén fel kell venni a leírásba, különösen, ha jeltelen és közönségesebb színű (pl. pej) lóra vonatkozik a leírás, mert az ilyen lónál néha a magasság szolgál az azonosság megállapítására. A ló magasságát a talaj és a mar legmagasabb pontja közti távolság adja centiméterekben kifejezve. A magasság felvétele lómérő szalaggal történik és pedig úgy, hogy a ló bal oldalára állva, a szalag alsó és egy kis fémlapocskával ellátott végét a pata sarkai részén a pata és a patkó közé beillesztjük, a bal lábunkkal rögzítve a szalagot a mellkas felett a marig vezetjük és enyhén kifeszítve, az eredményt leolvassuk. A mérésnél a lovat sík talajon „négy lábra“ kell állítani, a feje normális tartásban legyen. Ha a ló elől magasabban áll, vagy ha a fejét feltartjuk, 2—3 cm.-rel többet mutat a mérték.

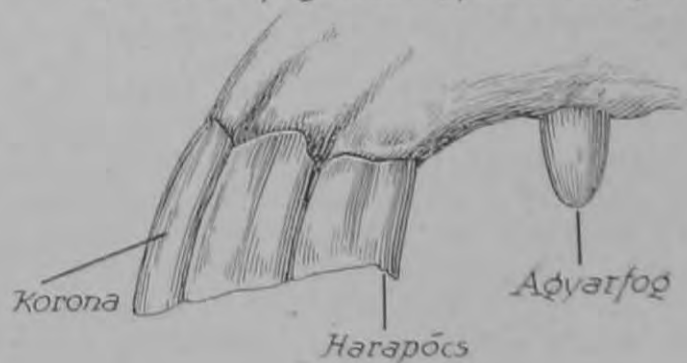
A leírásba végül fel kell venni a ló korát is; a ló korára egyes külső jelekből, nevezetesen a ló testalkatából, tápláltságából, fejlettségéből s egyes testrészek, főképpen a végtagok állapotából is lehet következtetni. Így a fiatal ló élénk, rendszerint jól táplált, bőre rugalmas, szőre síma, fényes, étvágya és emésztése kifogástalan, járása élénk és rugalmas, lábai rendszerint épek és hibátlanok. Az öreg ló ezzel szemben nyugodtabb vérmérsékletű, kevésbé érzékeny, emésztése a fogazat hiányos volta vagy rendellenes kopása folytán már kevésbé jó, ami a tápláltságot is hátrányosan befolyásolja; járása nyugodt, kevésbé rugalmas, s hosszabb vagy megerőltetőbb munka után rendszerint gyorsabban mutatkoznak az elfáradás jelei (izzadás, zihálás stb.); az öreg lovon azonkívül a hosszas használat bizonyos elváltozásokat idéz elő, így rendszerint a végtagokon fejlődnek mindenféle kóros elváltozások (pókok, csontkinövések, megvastagodások, rokantság stb.) s végül a kor előrehaladásával az öszülés jelei, rendszerint a homlokon, a szemboltokon, a vak szemén is észrevehetőek. Ezekből a jelekből azonban csak hozzávetőlegesen tudunk a ló korára következtetni, az egyedüli megbízható alapot a ló fogazata szolgáltatja a kor meghatározására.

Kanca lónak 36, hímivarú (herélt) lónak összesen 40 foga van és pedig 12 *metszőfoga*, 24 *zápfoga* és 4 *agyarfoga*, az utóbbiak a kanca lónál hiányoznak. A kor meghatározása rendszerint a metszőfogakból történik. Csikókorában a lónak más metszőfogai vannak, mint kifejlődött korában; az előbbieket a *csikó-* vagy *tejfogaknak*, az utóbbiakat *állandó* vagy *lófogaknak* nevezzük. A csikófog kisebb, fehérebb színű, s rajta három részt lehet megkülönböztetni: a koronát, a nyakat és a gyökeret; a lófog ezzel szemben nagyobb, sárgásszínű és a nyakszerű befűződés nincs kifejlődve rajta. A metszőfog koronájának felső lapját *rágólapnak* hívjuk, amely fiatal korban haránt tojásalakú és rajta egy betüremlésszerű mélyedés („fekete gödör“) található, amelyet *kupának* nevezünk. A rágólap alakja a kor előrehaladásával más és más alakot vesz fel, ami a kor meghatározásánál támpontul szolgál. A rágólap alakváltozása onnan ered, hogy a fogak állandóan kopnak, s a fog kinö-

vésével mindig más és más alakú felület kerül felszínre. A metszőfogak két sorban vannak elhelyezve és pedig mindkét (a felső és alsó) állkapocsbán hat-hat; ezek elnevezése a következő: a két legbelső *fogó fognak*, a mellettük levőt *középfognak* és a két szélső fogat *szegletfognak* hívjuk. A tejfogak megjelenése, vagyis hasadása és a tejfogak kiesése, vagyis váltódása és ezzel kapcsolatban a lófogak hasadása és teljes kinövése („sorba növése“), továbbá a kupák lekopása (eltünése) és a rágólap alakváltozásai mindig bizonyos korban mennek végbe, amely jelenséget ilyenképpen a kor meghatározására fel lehet használni és pedig:

Amikor a csikó születik, még nincsen foga, de már 8—10 napon belül megjelennek a fogófogak (fent és lent is 2—2); 5—6 hetes korban kinőnek a középfogak és 7—9 hónapos korában a szegletfogak. Tehát a 7—9 hónapos csikónak megvan mind a 12 metszőfoga, amelyek 2½ éves koráig megmaradnak. 2½ éves korában kihullanak a tejfogófogak és megjelennek az állandó fogófogak, amelyek fél év alatt érik el a tejfogak magasságát, vagyis azt mondjuk, hogy a fogófogak 3 éves korban *sorbanöttek*; 3½ éves korban kiesnek a tejközépfogak és megjelennek az állandó (ló) középfogak, amelyek 4 éves korban sorbanőnek. 4½ éves korban kiváltódnak a tejszegletfogak is és a helyükbe hasadt állandó szegletfogak 5 éves korban nőnek sorba. Tehát egy 5 éves lónak már tejfoga nincsen, az összes metszőfogak egy magasságban állanak, rágólapjuk haránt tojásalakú és minden rágólapon kupát találunk. Most következik a fogak kopása és ezzel a kupák eltünése és pedig: 6 éves korban az *alsó* fogófogakról, 7 éves korban az alsó középfogakról, 8 éves korban az alsó szegletfogakról, 9 éves korban a felső fogófogakról, 10 éves korban a felső középfogakról és 11 éves korban a felső szegletfogakról tűnik el (kopik le) a kupa; vagyis a 11 éves ló valamennyi metszőfogáról már eltűnt a kupa, a rágólap alakja azonban még minden metszőfogán *haránt tojás* alakú. Itt bizonyára feltűnik, hogy bár az alsó és a felső fogófogak egyszerre hasadtak, az alsó fogófogóról a kupa már 6 éves korban tűnt el, holott a felső fogófognál ez csak 9 éves korban történik; ennek az a magyarázata, hogy az alsó fogak kupája sokkal seké-

9 éves ló fogazata (felső állkapocs)

lyebb, mint a felső fogaké. 9 éves korban azonkívül megjelenik az első *harapócs*, vagyis egy kiemelkedő csúcs a felső szegletfogakon, amely 10 éves korban ismét eltűnik; ugyanaz megismétlődik 15 éves korban, ekkor jelenik meg a 2. harapócs, amely egy év múlva szintén eltűnik. Az első harapócs néha már 7—8 éves korban is meg-

jelenik, ez tehát nem teljesen megbízható támpont. A 12. évtől a 17. évig a rágólap *kerek alakol* vesz fel és pedig az előbbi sorrendben, vagyis: 12 éves korban az alsó fogófogakon, 18 éves korban az alsó középfogakon, 14 éves korban az alsó szegletfogakon, 15 éves korban a felső fogófogakon, 16 éves korban a felső középfogakon és 17 éves korban a felső szegletfogakon lesz kerek a rágólap alakja. 18—23. évig a fogak rágólapja *háromszög-* és 24—29. évig *visszástojásdad* alakot vesz fel — ugyancsak a már említett sorrendben. A 10—12. évig általában könnyű a ló korának meghatározása s ezt a lóval foglalkozó ember némi gyakorlattal csakhamar el tudja sajátítani; a 12. éven túl azonban már pontosabb megfigyelésre és nagyobb gyakorlatra is van szükség — még szakembernek is, hogy a kort megközelítő pontossággal meg tudja állapítani.

Figyelembe vehető még a kor meghatározásánál a fogak hossza és állása; öregebb ló foga rendszerint rövidebb, mert a pótlás nem tart már lépést a kopással; fiatal korban az alsó és felső metszőfogak harapófogó módjára állanak egymásra, minél idősebb lesz a ló, annál előbbre nyúlnak a fogak, vagyis annál kisebb szöget (hegyes) képeznek egymással; felhasználható továbbá a *fogív* is a kor meghatározására: ha az alsó metszőfogakat felülről nézzük, azt látjuk, hogy az egymás mellett helyeződött fogak hajlott fogsort képeznek, ez a fogív; ez az 5—9 éves korban félholdalakú, azontúl fokozatosan kiegyenesedik és 17 éven túl már majdnem teljesen egyenes sort képez.

A MI HŐSEINK

Péter Sándor tiszthelyettes.

A dunatölgyesi őrsnek mindjárt az első mozgósítási napokban meggyűlt a baja a szerbekkel. — Már a hadüzenet előtt észrevette az őrs, hogy a szerbek a kazánszorosiban veterán barlanggal szemben fekvő kikötő fatelepei és épületei közelében lövészárkokat ásnak. Péter Sándor tiszthelyettes őrsparancsnok észleleteiről azonnal jelentést tett előjáróinak és az orsovai állomásparancsnokságnak. Intézkedni azonban nem lehetett, mert a hadüzenet még nem történt meg s így az őrs csak a további megfigyelésre kapott parancsot.

A szerbek aztán az így szerzett előnyt már a háború első napjaiban alaposan ki is használták. Minden járókelőre, járóműre tüzeltek s a békés állampolgárok életét is veszélyeztették. Az első áldozatok közt volt Daróczy Ede naszádos körjegyző is. A közismert jegyző halálának híre gyorsan terjedt a környéken s természetes, hogy mindenki félve kerülte a Kazán-szoros környékét még éjjel is, mert elég volt egy kocsizörgés, hogy a szerbek géppuskával végigpásztazzák a Széchenyi-műutat.

Közben híre ment, hogy a szerbek előkészületeket tesznek a Széchenyi-műút felrobbantására. Ezzel aztán úgyszólván végkép megszűnt a közlekedés a Kazán-szorosban, ami természetes, hogy a hadsereg szempontjából sem volt közömbös. Intézkedés történt tehát, hogy ezen állapotok megszünte-

tése végett Orsováról egy menetszázad induljon útba Dunatölgyesre.

A menetszázad 1914 augusztus 5-én érkezett meg rendeltetési helyére. Feladatát azonban nem tudta teljesíteni, mert pár nap múlva a változott viszonyok következtében Fehértemplom felé irányították.

Az intézkedéseket az őrs telefonján adták le a menetszázadnak s így Péter tiszthelyettes is értesült, hogy a század eltávozása után a kikötő felgyújtását és a szerb őrség megsemmisítését egy közelben állomásozó monitor fogja végrehajtani.

Péter tiszthelyettes ebbe sehogysem tudott beletörődni, mert mégis csak az ő *örskörletéről volt szó*. Elhatározta tehát, hogy még a monitor megérkezése előtt átkel a Dunán, elúzi a szerbeket s felgyújtja a raktárakat.

Péter Sándor tiszthelyettes.

Az őrs létszáma azonban ehhez kevés volt. Átment tehát Naszádosra s ott Kámán Antal járásparancsnokot sikerült tervének megnyernie, aki az őrs legénységét rendelkezésére bocsájtotta. Természetesen, csak önként jelentkezőkről lehetett szó. Bár mindannyian jelentkeztek, mivel csak két csónak állott rendelkezésre, a veszedelmes vállalkozásban csak Olajos Károly, Kristály Ferenc, Kis Máté János, Izsó Lajos próbacsendőrök, valamint Sándor János pénzügyőri szemlész és Kovács Sámuel felvigyázó vehettek részt.

A tennivalók megbeszélése után 5 liter petrolumot és négy liter benzint vásárolt s egy edénybe összekeverve, gyaluforgácsot áztatott bele.

Minden kész volt, csak még *a szolgálatot kellett előírni*. Itt aztán egy kicsit megakadt Péter tiszthelyettes, mert ilyen esetre bizony nem volt kádencia a „Függelék”-ben! Nem azért székely ő azonban, hogy sokáig törné a fejét ilyen apróságon. Elővette a Szolgálati könyvet és írta nagy szarkaláb betűvel, amint itt következik:

6. Rendes szolgálat.

„Szükségig. Önként jelentkezőkkel a Dunán átkelni, a szerb őrseget megsemmisíteni, az épületeket és faraktárakat felgyújtani . . .“

Azután az őrzési lapot magához vette s elindult a csónakokhoz.

Augusztus 12-én volt, délután négy órakor. Az evezők csak úgy feszültek a kemény kezekben s percek alatt érték át a tulsó partra anélkül, hogy a szerbek megfigyelték volna.

A sűrű, embermagasságnyi nádasban felfejlődtek s majd rövid menetelés után megrohanták a telep.

A szerb őrseg (50—60 fő) a fák között hevert s a váratlan támadásra megfutamodott. Majd mintegy 200 lépésnyire megállva, a fedezékből erős tüzet zúdított a kős csapatra, de előre jönni nem mert.

Péter tiszthelyettes embereinek egy része a farakások védelme alatt erős puskatűzzel kötötte helyhez a szerbeket, a többiek pedig hozzáfogtak az épületek és farakások felgyújtásához.

A petroleumos benzínbe áztatott gyaluforgáccsal farakástól-farakáshoz s a különböző épületekhez rohantak.

Egy óra múlva lángban állott az egész telep. A pokoli hőségben nem lehetett a telep közelében tartózkodni. Péter tiszthelyettes a Dunához vonult vissza s onnan akadályozta meg puskatűzzel, hogy a szerbek a tűz eloltását megkísérelhessék.

Estig tartott a csatározás. A szerbek három halottat vesztek, a mieinknél még sebesülés sem történt.

A sötétség beálltával aztán újra csónakba szálltak s visszaeveztek a magyar partokra.

E kiváló fegyverténynek volt köszönhető, hogy a szerbek többé nem merészkedtek le a letarolt és felpörkölt Dunaparra, hanem a hegyekről igyekeztek átkelmeletlenkedni az innenső partra.

Péter tiszthelyettes azonban egyet elfelejtett. Elfelejtette a gondosan előírt szolgálattal kapcsolatos őrzési-lap megjegyzés rovatát — a szerbekkel hitelesíteni . . .

E mulasztását pótolta a hadsereg főparancsnokság, amely az előírt szolgálat kiválóan vitéz teljesítését az 1. o. ezüst vitézségi érem adományozásával igazolta és jutalmazta.

„Egyszer, annyi mint egyszer sem“. Ez a leghazugabb és leggonoszabb valamennyi közmondások sorában és aki csinálta, az rossz számtudós volt vagy gonosz. Egyszer legalább annyi, mint egyszer és erről le nem alkudhatni mitsem. Ki egyszer lopott, az életében soha sem mondhatja többé igazsággal és vidám kedéllyel: Istennek hála, soha sem nyúltam a máséhoz; és ha rajta kapják a tolvajt és felakasztják, akkor az egyszer csakugyan nem egyszer sem. De ez még nem elég, mert többnyire alaposan mondhatjuk: Egyszer annyi mint tízszer, százszor és ezerszer. Mert aki egyszer hozzá fogott a gonoszhoz, az közönségesen folytatja is. Aki A-t mondott, B-t is szeret mondani és ekkor bekövetkezik egy más közmondás, hogy tudniillik: addig jár a kórsó a kútra, míg el nem törik. Hebbel.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Egy szélhámosnő leleplezése.

(A Csendőrségi Lapok pályázatán negyedik díjat nyert nyomozás.)

Nyomozta: **DONKÓ IGNÁC** tiszthelyettes
(Tatárszentgyörgy).

1920 július hó 22-én Donkó Ignác tiszthelyettest a feketelaki* őrparancsnokává nevezték ki.

Donkó tiszthelyettes az őrparancsnokság átvétele után állomáshelyén tisztelgő látogatásokat tett s első sorban természetesen a községi jegyzőt kereste fel. Látogatása alkalmával a községi jegyzői irodában egy csinos, fiatal leányt talált, aki a jegyző mellett irodai teendőket végzett. Az előkelő urileánynak látszó, jómodorú hölgynek az új őrparancsnok udvariasan bemutatkozott, közölte jövetele célját, majd a jegyzővel való néhány pernyi beszélgetés után eltávozott.

Otthon az őrön beszélgetés közben szoba került a községi jegyző irnoknöje is s ekkor a régebben ott szolgáló csendőrök jelentették Dankó tiszthelyettesnek, hogy a leány, Petrák Irén, egy huszárezredesnek az árvája; atyja a világháborúban hősi halált halt, anyja pedig néhány évvel később szintén meghalt s így neki, bár a csehek által megszállott Felsőmagyarországon 1800 hold birtok örököse, mégis irodai állást kellett vállalnia, mert a csehek nem hajlandók a birtokot rendelkezésére bocsátani, Gyöngyös mellett levő kisebb birtokát pedig a gyámja kezeli addig, amíg nagykorú lesz, vagy férjhez megy.

Donkó tiszthelyettes azután nem sokat törődött a jegyzőkisasszonnyal, csupán olyankor látta, mikor néha a község házában szolgálati dolga akadt. Rövid idő múlva azonban Donkó tiszthelyettes furcsa dolgokat tapasztalt. Petrák Irén napról-napra nagyobb befolyást igyekezett szerezni magának a község dolgainak intézésében, sokszor önállóan tárgyalt az ügyes-bajos emberekkel s minél nagyobb lett a befolyása, annál ridegebb és gorombább bánásmódot tanúsított azokkal, akiknek a község házában dolguk volt. A jegyző sokszor kiküldötte a község tanyarendszerű határába gabonafeleslegeket rekvirálni, állatokat, vetésterületeket stb. összeírni s ilyenkor az irnokkisasszony valóságos diktatori hatalmat gyakorolt. Érkezését előre tudatta, sőt azt is előírta, hogy hol milyen ebéddel várják, a fizetségről azonban természetesen mindenütt megfeledkezett. Lassankint egészen különös allűröket vett fel, állandóan kutyakorbáccsal járt, cigarettázott s a borospalackot sem vetette meg.

Petrák Irén az akkor még nőtlen Baráth Lajos községi jegyzőnél lakott s közöttük intim barátság fejlődött ki úgy, hogy őt a jegyző titokban el is jegyezte, majd 1921 június 21-én a községi képviselőtestülettel községi irnoknönek is megválasztatta. Erről az állásáról azonban később le kellett mondania, mert a községben ilyen irnoknöi állás nem volt rendszeresítve és ezért a választást megsemmisítették.

Később a jegyző kivitte, hogy a községben irnoki állást rendszeresítettek és Petrák Irént újra megválasztásra ajánlotta, a lakosság azonban akkorra már megelégedte a leány hatalmaskodásával és nem választotta meg. Petrák Irén ennek dacára a jegyző mellett maradt.

A jegyző és a Petrák Irén közötti barátságnak csakhamar eredménye is mutatkozott, 1921 szeptember 9-én egy Lajos Elemér nevet nyert kisfiuk született. A gyermek születése után a jegyző és a leány házastársaknak adták ki magukat, de azt, hogy mikor és hol kötöttek házasságot, senkivel sem közölték. A község társadalmi életében mint férj és feleség szerepeltek.

Az ismeretségnek később a jegyző is megadta az árát, mert Petrák Irén vele szemben is mind türethetlenebbül és gorombábban viselkedett úgy, hogy egyik családi perpatvar a másikat érte s a jegyzőnek pokol iett az élete.

Petrák Irén elég gyakran elutazgatott Feketelakról azzal, hogy rokonai látogatására megy. Ilyen utaz-

* Az őrállomás helyének, a községi jegyzőnek, valamint a gyanúsított nőnek neveit megváltoztattuk. Szerk.

gatásaiból rendszerint apróbb holmikkal tért vissza, amelyekről azt állította, hogy rokonaitól kapta ajándékba. 1923 május 17-én is elutazott valahova és mikor néhány nap múlva hazatért, az arca csupa kék folttal volt tele, aminek úgy adta magyarázatát, hogy a bútort esomagoltatta be s esomagolás közben a zongora az arcára esett és nagyon megütötte. Közölte azt is, hogy az anyjától örökölt egy vagon bútort vasútra adta és annak néhány napon belül meg kell érkeznie. Az egyik napon a községi jegyzővel három szekeret is fogadtatott és küldetett ki a vasútállomásra, hogy azok a bútort hozzák, de a szekeresek hiába vártak, a bútor nem érkezett meg. Petrák Irén ekkor felutazott Budapestre, hogy a bútor ügyének személyesen nézzen utána s visszatérve felháborodva mesélte, hogy a vasúti kocsit a Rákos-rendező pályaudvaron egy csonkavágányra kilökve megtalálta s intézkedett, hogy azonnal Feketelakra irányítsák. A vasúti kocsit számát azonban feljegyezte és az állomásfőnökkel is közölte, hogy megérkezéséről öt azonnal értesítse. Multak a napok és a hetek, de a bútor csak nem akart megérkezni, sőt az egész bútorügy, mintha egészen elaludt volna.

Donkó tiszthelyettesnek szemet szúrt a leány egyénisége és viselkedése. Lehetetlennek tartotta, hogy egy ezredes árvájának olyan hiányos nevelése legyen, mint amilyen Petrák Irénből tetszetős külseje dacára is gyakran kiütözött, hazudozásai pedig annyira átlátszóak voltak, hogy Donkó tiszthelyettes érdemesnek látta, hogy egy kissé jobban utánanézzon a kilétének.

A helyzet természetesen nehéz volt, mert hiszen a leányt semmi konkrét büncselekménnyel nem lehetett gyanúsítani, nyíltan fellépni ellene és igazolásra vonni pedig már csak a jegyzőre való tekintettel sem lett volna tanácsos, mert hiszen az is kiderülhetett volna, hogy a fellépésre semmi ok nem volt s akkor meg Donkó tiszthelyettesnek gyűlölt volna meg a baja a jogtalan beavatkozásért. Az a körülmény, hogy Petrák Irént egy ízben már községi írnoknőnek megválasztották, feltenni engedte, hogy az iratai is rendben vannak, ezenkívül meg mindenki úgy tudta róla, hogy a jegyzőnek felesége, tehát tisztességes úriasszony, akit egy pusztá gyanura nem lehet nyilvánosan meghurcolni.

A leány okmányai Donkó tiszthelyettesnek nem állottak rendelkezésére s azokat érthető okokból a jegyzőtől sem kérhette. Miután azonban Petrák Irén a családjáról való elbeszéléseiben mindig Gyöngyöst és annak környékét emlegette, Donkó tiszthelyettes feltételezte, hogy ezen a vidéken tényleg ismerős lesz s ha esetleg nem is odavaló, de minden bizonnyal járt ott. Ezért 1922 október 8-án gyanuját egy bizalmas szolgálati jegyben közölte a gyöngyösi őrssel és kérte, hogy amennyiben lehetséges, puhatolják ki, hogy a leány valóban járt-e azon a vidéken s ha igen, van-e ott tényleg rokonsága.

A gyöngyösi őrs 1922 november 12-én válaszolt. Értesítette Donkó tiszthelyettest, hogy Petrák Irén ott valóban ismeretes, atyja, Petrák József azonban nem huszárezredes, hanem Gyöngyöspatán és Gyöngyöstarjánon községi jegyző volt.

Donkó tiszthelyettes most a gyöngyöspatai őrshez fordult, hogy a Petrák családra nézve közelebbi adatokat kaphasson. A gyöngyöspatai őrs közölte, hogy Petrák Irén Gyöngyöspatán lakik és ott Hauer Ferenc községi jegyzőnek köztisztviselőként álló felesége.

Donkó tiszthelyettes újra a gyöngyöspatai őrshez fordult és mert most már sejtette, hogy itt visszaélésről van szó, közölte, hogy Petrák Irén Feketelakon lakik, közölte az ellene felmerült gyanút is és kérte, hogy állapítsák meg, vajjon nem juthatott-e jogtalan úton Petrák Irén névre szóló okmányokhoz? A gyöngyöspatai őrs válasza csakhamar megérkezett s közölte, hogy 1919-ben a gyöngyöspatai községi jegyzői irodában volt alkalmazva egy Éber Mici nevezetű írnoknő, akit azonban a községi jegyző elbocsátott, mert különböző lopásokat követett el. Megmótázása alkalmával különféle lopott holmit, a kabátja béléseben pedig 1000 korona lopott pénzt találtak meg nála. Ugyanezen alkalommal eltűnt Petrák Irénnek egy polgári iskolai bizonyítványa is, amelyet azonban az írnoknőnél nem találtak meg. Közölte a gyöngyöspatai őrs azt is, hogy egyesek homályosan úgy emlékeznek, hogy Éber Mici annak idején tarnaleleszi illetőségűnek mondotta magát.

Donkó tiszthelyettes azután — 1923 február 23-án — a tarnaleleszi őrshez fordult a puhatolások folytatása végett. 1923 március 7-én a tarnaleleszi őrs közölte, hogy 1917 november havától egészen az 1918. évi forradalomig a Bükszenterzsébeti községi jegyzői irodában tényleg volt egy Éber Mária nevű leány alkalmazva, aki azonban a forradalom alkalmával onnan ismeretlen helyre távozott. Az akkori községi jegyző, Morandi Antal pedig nyugállományba ment és Egerbe költözött. Közölte a tarnaleleszi őrs azt is, hogy Éber Mária 1917-ben és 1918-ban Sopronban levő gazdag rokonaitól gyakran kapott esomagokat, hogy azonban ott neki milyen rokonsága volt, azt nem lehetett megállapítani.

Donkó tiszthelyettes tehát az egri rendőrséghez fordult és kérte az ott lakó Morandi Antal nyugalmazott községi jegyző kihallgatását. Morandi Antal előadta, hogy Éber Mária tényleg nála volt alkalmazásban, de később el kellett bocsátania, mert különböző lopásokat követett el, amelyeket ugyan nem lehetett rábizonyítani, de az ellene irányult gyanu olyan alapos volt, hogy a jegyző nem volt hajlandó őt tovább a szolgáltatásban tartani. Előadta Morandi Antal még azt is, hogy Éber Máriaé, aki tudomása szerint egy huszárszázados árvája, Pozsonyban előkelő rokonai laknak, akikkel gyakran levelezett is.

A gyanu tehát mind több és több tápot nyert, de még mindig nem volt semmi olyan konkrét adat Donkó tiszthelyettes kezében, amellyel Petrák Irénnel szemben nyíltan felléphetett volna, sőt az a veszély is fenyegette, hogy elhamarkodott fellépése esetén Petrák Irén egyszerűen kerekelt old, amit még nem is lehetett volna megakadályozni. Donkó tiszthelyettes tehát a puhatolásokat tovább folytatta, anélkül természetesen, hogy Petrák Irénnek erről sejtelmé lett volna. Biztosra akart menni, ezért azt igyekezett megállapítani, hogy a hadseregben szolgált-e valamikor Petrák nevű huszárezredes. A puhatolások úgy Gyöngyösön, mint a honvédelmi minisztérium illetékes osztályában is eredménytelenek maradtak, illetve azzal az eredménnyel jártak, hogy kétségtelen megállapítást nyert, hogy ilyen nevű huszárezredes a hadseregben sohasem szolgált.

A puhatolásokat tehát most Pozsonyban vagy Sopronban kellett volna tovább folytatni. A Pozsonyban eszközölgő megállapítások körülményesebbek lettek volna, ezért Donkó tiszthelyettes elhatározta, hogy először Sopronban igyekszik az állítólagos Éber Mária nyomát követni. Személyesen Sopronba utazott, hogy ott a rendőrség segítségével igyekezzék puhatolni. Elővette a tiszti cím- és névtárat s egyenkint felkereste az abból megállapított összes Éber nevű tisztviselőket s kikérdezte őket arra nézve, hogy van-e Éber Mária nevű rokonuk, ilyenről azonban egyikük sem tudott. Az eredménytelen puhatolás után a rendőrségen a detektivekkel való beszélgetés során az egyik detektív megemlítette, hogy tudomása szerint Csornán is lakik egy Éber nevű egyén, akinek leánya is van. Ezért Donkó tiszthelyettes Sopronból való bevonulása után 1923 március 20-án a csornai őrsöt felkérte annak a megállapítására, hogy az ott lakó Éber nevű egyénnek van-e Mária nevű leánya és az jelenleg hol tartózkodik? A csornai őrs értesítette, hogy ott volt egy Éber Mária, de az Sopronba költözött.

Donkó tiszthelyettes most a soproni rendőrséget kereste meg újra, közölve a megállapított adatokat. A rendőrségtől megjött a válasz, hogy Éber Mária tényleg odavaló illetőségű, a keresett Éber Máriával azonban nem azonos, mert jelenleg is Sopronban lakik.

A nyomozás tehát teljesen holtpontra jutott, a rendőrség ezen értesítése az egész eddigi eredményt halomra döntötte.

Donkó tiszthelyettes azonban nem csüggedt. Meg volt győződve róla, hogy helyes nyomon jár s elhatározta, hogy addig nem nyugszik, amíg az egész ügyre tökéletes világosságot nem derít. Folytatta tehát a bizonyítékok beszerzését.

A jegyzői irodában alkalmazott Petrák Irén kézírását nem volt nehéz megszerezni. Egy ilyen írással Donkó tiszthelyettes elutazott Gyöngyöspatára s ezt az írást összehasonlítva az ott alkalmazva volt Éber Mária kezeírásával, kétségtelen megállapítást nyert, hogy a két írás tökéletesen azonos. Ezenkívül Hauer Lajos községi jegyző és neje pontos személyleírást is

adtak a volt írónőről és ez a személyazonosságot még kétségtelenebbé tette.

Donkó tiszthelyettes közben bizalmi úton megtudta, hogy Baráth Lajos községi jegyző és Petrák Irén 1923 május 7-én Budapesten a IV. kerületi anyakönyvvezető előtt törvényes házasságot kötöttek. A további nyomozás céljaira tehát beszerezte a vonatkozó tárgyalási jegyzőkönyvet, a házassági anyakönyvi kivonatot, a kihirdetést és az annak megtörténtéről szóló igazolást. Egyidejűleg azonban beszerezte az igazi Petrák Irénnek a házassági anyakönyvi kivonatot is, valamint a gyöngyösi állami anyakönyvvezetőtől egy hivatalos bizonyítványt arról, hogy 1895 október 1-től 1923 június 19-ig Gyöngyösön csak egy Petrák Irén nevű leánygyermek született, aki jelenleg Hauer Lajos községi jegyző törvényes neje.

Beszerezte továbbá a feketelaki református lelkészi hivataltól a Petrák Irén gyermekének a születési anyakönyvi kivonatot is, amelyben megállapítást nyert, hogy Petrák Irén a „Jamárkai“ előnevet is felvette, gyermekét pedig törvényesnek jegyeztette be, holott Baráth jegyzővel csak két esztendővel később kötöttek Budapesten házasságot.

Most már kétségtelenné vált, hogy Petrák Irén Baráth jegyzővel Budapesten álnév alatt kötött házasságot. Miután pedig ezt a bűncselekményt Budapesten, tehát az állami rendőrség működési területén követték el, Donkó tiszthelyettes személyesen Budapestre utazott és megállapításait az állami rendőrséggel közölte.

1923 június 22-én a feketelaki őrsön az osztályparancsnok úr szemlét tartott. Szemle közben, úgy 14 és 15 óra között az ablakkal szemben álló Donkó tiszthelyettes észrevette, hogy a szomszédos jegyzői lakásból a Baráth Lajos jegyző felesége valahova utazik, a férje kísérte, a jegyzőgyakornok pedig csomagot vitt utána. Donkó tiszthelyettes rosszat sejtve az osztályparancsnok úrtól engedélyt kért, hogy az ügyben intézkedhessék, amit természetesen meg is kapott. Mintán akkor egy vonat volt érkezőben, elrendelte Lajkó Mihály csendőrnek, hogy azonnal menjen az állomásra, utazzék fel Budapestre s ha a jegyzőné Budapesten le fog szállani, a pályaudvari detektívek segítségével azonnal fogja el és kísérelje be a rendőrségre Bartha rendőrtanácsos elé, akit Donkó tiszthelyettes már előző Budapesten léte alkalmával az ügyről részletesen informált. Ez meg is történt, Petrák Irént előállították a rendőrségre, kikérdezni azonban nem lehetett, annyira ittas volt.

Másnap Donkó tiszthelyettes is Budapestre utazott és a nőt a rendőrséggel együtt részletes kikérdezés alá vették. Éber Mária végre is mindent beismert s ekkor bebizonyult, hogy a Donkó tiszthelyettes megállapításai valóban helyesek voltak. Éber Mária egy csornai mesterembernek volt a leánya s csak a véletlen és a Donkó tiszthelyettes lelkiismeretességén mulott, hogy leleplezése sikerült, mert Sopronban valóban lakott egy másik Éber Mária nevű nő, aki azonban az ál Petrák Irénnel nem volt azonos. Donkó tiszthelyettes Éber Mária ellen közokirathamisítás miatt a pestvidéki kir. ügyészséghez, a budapesti állami rendőrség pedig családi állás elleni vétség miatt a budapesti kir. ügyészséghez feljelentést tett. Az előbbi cselekményéért 8 havi, az utóbbiért pedig három havi fogházat kapott.

A jegyzőnek természetesen sejtelve sem volt róla, hogy a feleségét Budapesten letartóztatták s így képzelhető a megrökönyödése, amikor ezt vele Donkó tiszthelyettes közölte. Bizony erősen vakarta a fejét és nem győzte korholni a maga elővigyázatlanágát és hiszékenységét, amelynek egy ilyen házassággal kellett az árát megadnia. Természetes, hogy a jegyző teljesen ártatlan és jóhiszemű volt s így ellene az ügyészség nem is indított semmiféle eljárást.

Józan ész sohasem áldoz fel pillanati vagy igen kis időre terjedő haszonért, habár ma nyúlhat is hozzá, jövőre nagyobb s tartósab hasznot; de inkább az ideig-óráig tartó rövid nyomást a várható hosszabb kellem miatt békével tűri.

Széchenyi.

KÖNYVISMERTETÉS

Kémkedés és propaganda. Irta: *Rutkai Béla*, Pécs. A szerző fentebbi művében kényes témát tesz szóvá, mely annál inkább is figyelmet érdemel, mert nálunk ezekkel a kérdésekkel vagy egyáltalán nem, vagy csak nagyon felületesen foglalkoznak, dacára annak, hogy a háborúban és a háború utáni időkben ezen fölényes lekicsinylésünkért már alapos árat fizettünk. Magyarország megcsönkített, jelenlegi nehéz helyzetét részben ellenfeleink évtizedes céltudatos propagandájának köszönheti, részben pedig azok katonai kémszervezetének.

Hány és hány jó fiatal magyar katonának kellett elpusztulnia árulás következtében! S mint a szerző mondja, a magyar tisztességes felfogás a kémek alávaló munkáját nem büntette meg azonnal a legnagyobb szigorral, hanem bizonyítékokat keresett először és akkor is legfeljebb szabadságvesztésre ítélte a régi Nagymagyarország ezen legaljasabb parazitáit.

A csendőrség és a háború előtti városi rendőrség még csak figyelték volna a gyanús idegeneket, de részben nem lévén kellően iskolázva, nem fejtettek ki elég élénk működést, részben pedig, mint jeleztük, polgári törvények a kémeket „bizonyíték hiányában“ kisziklani engedték. Ez a láthatatlan veszély a mai szomorú viszonyok között még jobban felüti fejét, csak hogy hozzácsatlakozik mostan még az internacionális bolseviki propaganda is. A magyar nép könnyen hívósége bámulatos. Nem firtatja, ha egy faluban egyszerre egy idegen tűnik fel, honnan jött, kicsoda, miért tartózkodik. Jóformán csendőrségünk az egyetlen szerv, mely érdeklődik az ilyen existenciák iránt.

A könyv felsorolja a kémek fajait és azok munkáját. Az utazó-, az alkalmi kémek módszereit teszi szóvá, majd külön felhívja a figyelmet a legveszedelmesebb fajtára, a letelepített kémekre. Ezek a legkülönbözőbb állásokban, különösen azonban szállodákban, mint gyári munkások, nyelvtanítók vannak elhelyezve és sokszor sikerül a legmagasabb állami állást betöltő egyének közelébe férközniök.

Bizonyos szállodák szobáiban a szekrényekben hagyott iratok feltétlenül ezen kémek kezébe kerülnek; hogy azonban a szálloda hírnevét ne kompromittálják, az aktákat csak lefényképezik és ismét visszahelyezik.

Különösen veszedelmesek a magasabb körökbe beférkőzött kémek, ezek között elsősorban a nők, mert rendszeren nagyműveltségűek, intelligensek és sok pénzzel rendelkeznek. Összeköttetések révén sikerül egyes erkölcsi alapot nélkülöző, vagy anyagi gondokkal küzdő funkcionáriust megingatni, akik azután a legtitkosabb dolgokba is betekintést engednek nekik.

Valamennyi kém közt a legveszedelmesebb és egyben legmegvetendőbb a hazaáruló.

A külképviseletekhez beosztott katonai és tengerészeti megbízottak tulajdonképpen, ha szigorúan vesszük, szintén hivatalos formák közt betelepített kémek. A velük való érintkezésnél minden udvariasság mellett is, természetesen a legnagyobb óvatosság szükséges.

A mű következő fejezetei az európai államok szövetségét, az entente kémek és a propaganda működését a központi hatalmak ellen tárgyalják. A háború előtt is különösen fontos szerep jutott Oroszországnak, csak emlékezzünk vissza a ruthén hazaárulási pörre és Románia kisdud játékaira. Annak idején egy érdekes képet láttam — ha jól emlékszem lengyel eredetű volt — bemutatván az orosz csapatok félelmetes munkáját, alatta a sokat mondó idézet:

„Gurul a rubel, gurul
Nyomába rablánc,
S minden porba hull“.

Az orosz és román propagandának legjobb ügynökei a görögkeleti papság és tanítóság volt, ugyanez állt Szerbiára nézve is. Franciaország inkább Németország ellen kémkedett és Szerbián át közvetve hazánk ellen is dolgozott. A francia kémszolgálat központja Genf volt. Az angolokat csak a tengerészet, ipar és kereskedelem érdekelte.

Külön fejezetek tárgyalják a kémek tevékenységét

és a propagandát a háború kitörése után, saját országunkban a front mögött, valamint a semleges országokban is.

A szerző megkapó, érdekes módon írja le, milyen rafinált eszközökkel dolgoztak ellenünk, különösen az orosz és szerb határon, de a román és olaszon is, mindaddig míg bekövetkezett a katasztrófa, mely a gazdasági nehézségektől eltekintve jórészt az entente propagandájának volt a következménye.

A szerző könyvét minden magyarnak ajánlja, azon kéréssel, hogy azt ne csak futólag olvassa el, hanem mélyedjen el tanulmányozásában; az abban foglaltakat ismerősei között a legszélesebb mértékben terjessze, hogy a kémek és propaganda munkája ellen fellegyünk vértelve.

A magyar embernek ugyanis rossz tulajdonsága, hogy könnyen hívő és közlékeny s ez által mérhetetlen károkat okoz szegény megcsönkített országunknak.

A szerző végül azt a nézetet vallja, hogy ha a könyv áttanulmányozása után megismerjük a veszélyt s megtanuljuk, hogyan védekezzünk ellene, ezzel nagyon elősegítjük hazánk feltámadását.

Az érdekesen, amellettt tanulságosan megírt könyvet minden csendőrnek figyelmébe ajánlhatjuk. Megrendelhető a szerzőnél (Rutkai Béla, Pécs, Hadapród-utca 1.). A könyv ára 3 P.

S—y.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK

A spanyol csendőrség.

Dezséri BACHÓ LÁSZLÓ százados fordítása.

(7. közlemény.)

51. Ha a csendőr szolgálata közben eltévedt utasra akad, köteles annak az utat megmutatni, különösen pedig éjjel, viharok és havazás alkalmával, mikor is az eltévedés az utasra káros következményekkel járhat.

52. Ha a csendőr elszabadult lovakra, eltévedt jószágokra vagy bárminemű elveszett tárgyra akad, azt összetereli, illetve magához veszi és a legközelebbi községi elöljáróságnak átadja; ha pedig a jogos tulajdonosára biztos jelek folytán következtetni lehet, akkor a kérdéses jószág annak adandó át elismervény ellenében, mely az esetre vonatkozó körülményeket is tartalmazza.

53. A sántákat, bénákat és vakokat, akik okmányok nélkül koldulnak az utakon, a csendőr szedje össze és adja át a polgári hatóságnak; ha okmányok birtokában volnának, azokat valódiságuk szempontjából vizsgálja át s ha olyanokra talál, kik ruhájukra vagy elbocsátási okmányukra hivatkozva azt állítják, hogy a hadseregben szolgáltak és testi fogyatékoságuk a szolgálat következtében állott elő, őket az illetékes hatóságnak adja át a rokkantak laktanyájában, illetve ha erre jogosultságuk nem volna, más jótékonyági intézetben való elhelyezés végett.

54. A csendőr támogatni köteles a helypénzek, vámok, hídvámok és csónakpénzek beszedésével megbízott alkalmazottakat is.

55. Ugyancsak köteles a csendőr szolgálatára állani azoknak, akik pénzküldeményeket, ékszereket vagy más értéktárgyakat szállítanak vagy visznek magukkal és a csendőr támogatását kérik. Azonban a csendőrnek ilyen esetben a legnagyobb szigorúsággal kell megvizsgálni az utas személyazonossági okmányait és meggyőződést szereznie állításai valódiságáról, nehogy esetleg gonosztevők ily módon félrevezessék és a csendőrt útirányától eltérítsék. Ha a csendőr határozott útirányhoz van kötve, melytől eltérnie nem szabad, az utasnak tetszésére bizza, hogy útirányával a csendőr portyázásának irányához igazodjék.

56. A csendőrnek arra is ügyelnie kell, hogy senki kárt ne tegyen a hidakban, határkövekben, kilométerjelzőkben, kerítésekben és mellvédekben, melyek az országutakon és más utakon is gyakran találhatók, továbbá hogy ne vájják ki az utak széleit és ne tömjék be az utak árkait, melyek a víz levezetésére szolgálnak.

57. Mindenkit, kit a csendőr az utak megrongálásán tetten ér, le kell tartóztatni és további eljárás végett azon hatóságnak kell átadni, melynek hatáskörébe azon hely, ahol a kár történt, tartozik.

III. FEJEZET.

A személy- és vagyonbiztonság védelme.

59. A csendőrségnek az utakon, mezőkön és lakatlan helyeken nyújtandó segítségen kívül kötelessége tűzeseteknél is segítőleg közbelépni s általában a személy- és vagyonbiztonság felett örködni.

60. Ha valamely községben tűz üt ki, különösen pedig a magányos mezei lakokban és kisszámú lakossággal bíró házesportokban, melyek rendszerint nélkülözik a nagyobb helyeken meglévő segédeszközöket, rendszerint fejvesztettség szokott uralkodni, mely azonnali közbelépést követel. A csendőrségnek tehát a helyszínen azonnal meg kell jelennie, mihelyt a veszedelemről értesült.

61. Ilyen esetekben a csendőr minden tőle telhető segély nyújtására köteles, amely alkalmas a személy- és vagyonbiztonság megóvására. A csendőr akadályozza meg, hogy az égő épületekbe mások is belépjenek, mint azok, akik a tulajdonosoktól és a hatóságoktól a tűz eloltására és vagyontárgyak kihordására ki vannak jelölve.

62. A csendőr kötelessége az ilyen esetekben rendszeren jelentkező fejvesztettséget és rendetlenséget megakadályozni, melynek leple alatt rendszerint sok bűncselekményt követnek el azok, kik a helyszínen segélynyújtás címen bár, de lopási szándékkal jelennek meg s akik szándékait a csendőrségnek minden áron meg kell hiúsítania.

63. A csendőrség igyekezzék a tűzoltáshoz szükséges munkaerőket a lehetőség szerint előteremtteni, amit elsősorban azáltal érhet el, hogy megfelelő fellépése és helyes intézkedései által jó példát nyújt.

64. Ha a csendőrség megjelenésekor a hatóság már a helyszínen volna, akkor ennek a rendelkezésére bocsássa magát, ha pedig ez még nem érkezett volna meg, azt értesítse s egyidejűleg ő maga tegye meg az intézkedéseket a rendetlenség és zavar elkerülésére és a megmenthető vagyontárgyak pusztulásának az elkerülésére.

65. Árvíz, földrengés, orkánok és tengeri viharok esetén ugyanily buzgalommal lépjen fel s a tűzvész esetére előírt eljáráshoz hasonló módon nyújtson mindenütt segélyt, igyekezzék a vagyont megmenteni, illetve azt összegyűjtve a legközelebbi hatóságnak átadni, hogy tulajdonosaik átvehessék.

66. Egyik legfontosabb kötelességének tartsa a fásított helyek, erdők, legyenek azok állami vagy magántulajdonban, valamint fasorok védelmét, akadályozza meg a legnagyobb szigorral a fák megnyirbálását és bárminemű megrongálását s az engedély nélkül kivágott fák elhordását.

67. Ügyeljen arra is, hogy az utakat szegélyező fákat utasok vagy mások ne rongálják meg s azokhoz a községek vagy a tulajdonosok felhatalmazása nélkül senki ne nyuljon.

68. Bevett rossz szokás, hogy különösen az utak mentén fekvő gyümölcsöskerteket és szőlőket az arramenők megdézsmálják. A csendőr kötelessége, hogy az ebből keletkező károk megakadályozása végett a járókelőket a törvény tiszteletére kényszerítse.

69. Ha valaki ezekben a birtokokban kárt csinál, letartóztatandó s megfelelő jelentés kíséretében az illetékes hatóságnak átadandó. Ilyen módon kell eljárni azon tulajdonosokkal szemben is, akiknek a lovai és őrizetlen barmai a vetésekben és mezőkben kárt okoznak.

70. A csendőr ügyeljen arra is, hogy az olajkertekbe és szőlőkbe böngészés, galygyűjtés vagy füvek keresésének az örve alatt a tulajdonos beleegyezése nélkül senki be ne furakodjék s hogy a tarlókon engedély nélkül barmokat ne legeltessenek. Az észlelt kihágásokat a hatóságnak jelenti az illető egyének előállításával mellettt.

71. Azon károk elkerülése céljából, melyet úgy a vad-, mint a házi galambok szoktak okozni az év bizonyos szakában, a csendőr ügyeljen arra, hogy betartassanak a polgármesterek által kiadott, a galamb-

ducoknak bizonyos időszakokban való bezárására vonatkozó rendeletek.

72. A csendőr gyakran nézzen utána és pontosan állapítsa meg, hogy a községi erdőkben nincsenek-e fák kidülve, letörve, vagy bármi módon vagy okból gyökerestől kitépve. Ilyen esetben jelentését a polgármesternek és a kerületi főmérnöknek azonnal tegye meg.

73. A kerületi erdőfőmérnök köteles a csendőrzászlóalj parancsnokának hivatalos úton az évi termelési tervet és az ennek értelmében végrehajtott vagy egyéb hivatalos felhatalmazás alapján foganatosított vágásokat közölni, hogy a parancsnok alárendeltjeinek a megfelelő utasításokat kiadhassa.

74. A csendőrség a kitermelés végrehajtásával megbízott szolgálati közegeket az erdőbe kikíséri és a helyszínen tájékoztató a kitermelendő terület kiterjedéséről, a kivágandó fák mennyiségéről és minőségéről és ezen adatokat feljegyzi. Az őrsparancsnok kéthetenként a zászlóaljparancsnoksághoz köteles jelentést tenni a kitermelés előhaladásáról és mindazon károkról, melyeket észrevett, melyeket ez azután a kerület erdőmérnöki hivatalának tudomására hoz.

75. Írásbeli engedély nélkül tilos az erdőkből követ, homokot, földet vagy gyümölcsöt kivinni. Mindazokat, kik ásóval, baltával, fűrészszel vagy más ásásra vagy favágásra alkalmas eszközzel az erdőben találtak és engedélyük nincsen, utasítani kell az erdő azonnali elhagyására, anélkül, hogy az utakról és ösvényekről letérnének. Ugyanilyen óvintézkedések tartandók be azokkal szemben, akik kocsikkal vagy teherhordó állatokkal az erdő kocsis- és gyalogutain kívül találtak az erdőn való átmenésre engedélyük nincsen.

76. A csendőrnek meg kell akadályoznia, hogy az illetékesek írásbeli engedélye nélkül fákat kivágjanak, legalyazzanak, növényeket kitépjenek, vagy a fák kérgeit leszedjék.

77. Meg kell akadályozni azt is, hogy nagyobb számú és másfajta állat, mint amennyit és mint amelyet a tulajdonos megengedett, a legelőkre ne bocsáttassék. Az sem engedhető meg, hogy olyan erdőkben, ahol tűz volt, bármilyen barom legeljen.

78. A pásztorok, favágók és más erdei munkások tartózkodási és munkahelyét a csendőr gyakran és tüzetesen vizsgálja meg, különösen nyáron és ősszel, mikor a tüzesetek a leggyakoribbak.

79. A községi erdőkben olyan ipari üzemet, melynek üzemeltetéséhez az erdők terményei szükségesek vagy igénybevétnék, az erdőtulajdonos község írásbeli véleményének és engedélyének, továbbá a tartományi kormányzó és erdőfőmérnök engedélyének kikérése nélkül nem szabad felállítani. A községi erdőkkel határos birtokok tulajdonosai birtokukon szabadon létesíthetnek bármilyen ipartelepét, azonban az ezáltal az erdőkben keletkező károkat felelősséggel tartoznak. Kivételt képeznek a gipsz- és mészegetőtelepek, melyek felállításához minden körülmények között hatósági engedély szükséges.

80. A csendőrségnek joga van őrzőjait alkalmával a községi erdőkben nyomozni, azonban az erdőkben levő épületekben és egyéb helyiségekben foganatosítandó házkutatásokra vonatkozólag be kell tartania az idevonatkozó törvényben előírtakat.

81. Aki határköveket, határösvényeket vagy bármi más, a községi erdők határait megállapító jeleket helyükről elmozdít vagy megváltoztat, a büntetőtörvény értelmében büntetés végett a bíróság elé állítandó.

82. Ugyancsak a közönséges bíróság elé állítandók azok, akik községi erdőkben tüzet okoznak.

83. Ha az állami és községi erdőkben tűz támad, a csendőr kötelessége az erdőmérnököt vagy annak helyettesét a tűz eloltására irányuló tevékenységében támogatni.

84. Azon erdők, melyekben tűz fordult elő, mindenféle kitermelés alól kivonatnak és a tartomány erdőfőmérnökének az írásbeli engedélye nélkül annak legcsekélyebb kihasználása is megakadályozandó.

85. Az erdőmérnökök és más erdészeti tisztviselők által végzett felmérési és határkitűzési munkákat a csendőrség tőle telhetőleg támogassa és szerezzen tudomást az erdőkkel szomszédos birtokok megállapított határaitól, miután az ő kötelessége megakadályozni, hogy a határjelzőket helyükről elmozdítsák és ilyen esetekről a polgármester és saját felettes hatóságai

útján jelentést tenni. Ugyancsak jelentendő minden felhatalmazás nélkül üzött erdőirtás, melyet már a helyszínen is meg kell akadályozni.

86. A csendőrségnek le kell tartóztatnia és az illetékes hatóság elé kell állítania mindenkit, akit az erdőrendészeti rendeletek áthágásán tettenér.

87. Az erdészeti hatóságokat a csendőrség minden hivatalos ténykedésében támogassa, de felettes hatóságának engedélye nélkül sohasem lépheti át az őrzésére bízott terület határát.

Vízrendészet.

88. A csendőrség kötelessége az állami csatornák mentén létesített faiskolákban és egyéb ültetvényekben okozható károkat megakadályozni.

89. A csendőr ügyeljen arra, hogy hatósági engedély nélkül a folyóvizek medrét senki meg ne változtassa, valamint arra is, hogy a folyóvizeket kártékony anyagok beledobása által meg ne fertőzze.

90. Ügyeljen arra, hogy a malmok, gyárak és más víziművek vízfogóiban, csatornáiban senki kárt ne tegyen.

91. Kötelessége megakadályozni a víznek az öntözőművekből való elvezetését, rendelkezésére állani az ilyen művek tulajdonosainak és kezelőinek és az illetékes hatóság elé állítani azokat, akik kihágást követnek el.

Vasutak.

92. A csendőrség kötelessége felügyelni arra, hogy a vasúti és távíróvonalakban és a hozzájuk tartozó műtárgyakban azok biztonsága és karbantartása ellen irányuló károkat senki ne tehessen s ha ilyenek mégis előfordulnak, a tettenért vagy alaposan gyanúsítható tettest tartóztassa le és adja át az illetékes hatóságnak.

93. A csendőr ne tűrje, hogy a vasúti személyzetten kívül mások — emberek vagy állatok — felmenjenek s átlépjék a szomszédos birtokok elhatároló vonalait. Ilyen esetben azonnal foganatosítsa az ezzel járó veszély megszüntetésére szükséges intézkedéseket s szükség esetén jelentését az illetékes hatóságnak tegye meg.

94. Ha menetközben egy vonattal baleset történik, a csendőr siessen az utasok segítségére és vegye át a szállított árúk őrzését s ha más állami közegek is volnának a helyszínen, bocsássa magát azok rendelkezésére.

95. Útkereszteléseknél, a vonat elhaladásának idejében szerencsétlenségek megakadályozása végett rendszeren őrk van felállítva. Ha ez nem volna a helyén és a sorompó nem volna leengedve, az a vasúti és állami hatóságnak jelentendő.

96. A vasúti állomásoknál szolgálatot teljesítő csendőrzárőr tagjai pihenőállásban a peronbejárat jobb- és baloldalára állanak fel. Rendeltetésük a rendet fentartani és a jegyet váltó, vagy az utazás befejezte után azokat leadó közönséget megfigyelni. A vonat indulása előtt a kocsisor előtt haladjanak el, hogy mindenki láthassa őket s ha szükséges volna, segítségüket igénybe vehesse. Ennek megtörténte után a zárőr arra a helyre tér vissza, melyet előbb elfoglalt.

97. A pénzküldemények kíséretére kirendelt csendőrségi karhatalom ezen szolgálat fontosságára vonatkozólag különösen kioktatandó. A karhatalomnak abban a kocsiban kell utaznia, melyben a pénzküldemény szállítatik; fegyverét le nem téve, minden pillanatban minden eshetőségre készen kell lennie.

98. A vonatkísérő karhatalom tagjai jobbról és balról a bejáratok közvetlen közelében helyezkednek el. Minden megállónál a kocsis mindkét oldalán egy-egy csendőr áll az ablakhoz, hogy a megállás okáról meggyőződjenek. Kisiklásnál vagy más balesetnél nem hagyják el a kocsit, hanem az esetleges védelemre készülnek fel. A két oldalra felállított csendőrkíséretnek csak a fele pihenhet, anélkül azonban, hogy helyét elhagyná s ha bármelyik csendőrnek valami okból ki kellene szállania, erről a többiek értesítendő, hogy éberségüket fokozzák.

99. A vonatkísérő zárőrök s minden, a vonattal utazó legénységi állományú csendőr egy kocsiban utaznak a kellő óvatossági rendszabályok betartása mellett. Miután a szabályzat értelmében a csendőr mindig szolgálatban levőnek tekintendő, a vonattal utazó csend-

örök a vasúti személyzetnek hozzá tudomására, melyik kocsiba szállottak be, az állomásokon pedig két csendőr járja végig a kocsikat, hogy a közönség segítségüket esetleg igénybe vehesse.

100. Szerencsétlenség esetén a csendőrök magasztos hivatásukat teljesítendő, azonnal a közönség védelmére sietnek s ha bárki lopást kísérelne meg, a gonosztevők számára való tekintet nélkül, támadják meg azokat és fegyverük becsületét és a csendőrség jó hírnevét védelmezzék meg.

101. Ha a vonaton csendőrtiszt utazik, a csendőrlégénység annál jelentkezik és parancsait kikéri, egyben jelenti, hogy a légénység melyik kocsiba szállott be. A tiszt kötelessége időnkint meggyőződni arról, hogy alárendeltjei az előírásokat betartják-e. Ezen esetben, ha a csendőrségnek fegyveresen kell fellépnie, a rangban legidősebb jelenlevő csendőrségi egyénnek kell átvennie a parancsnokságot.

Távírók.

102. A csendőrség a távíróvonalak személyzetét a távíróvonalak karbantartási és javítási munkáiban támogassa azáltal, hogy a rongálásokat akadályozza meg, azokat a hatóságnak jelentse és a tetteseket állítsa elő. Ugyancsak jelentendő a legközelebbi állomás főnökének és a helység polgármesterének minden, a távíróvonalnál észlelt kár és hiány a hely pontos megjelölése mellett.

IV. FEJEZET.

Személyazonossági okmányok.

103. Ha a csendőrség szolgálatának ellátása közben kénytelen a járókelőket személyi okmányaik felmutatására felszólítani, tartsa szem előtt, hogy ez neki a szolgálati szabályzatban előírt joga s avval még a legmagasabb rangú katonai személyekkel szemben is élnie kell.

104. A községek belterületén azonban ettől lehetőleg tartózkodjék, ne hatoljon be a szállókba és vendéglőkbe, hogy ne essék a közönség terhére. Ezt csak akkor tegye meg, ha fellebbvalójától parancsa van arra, hogy valamely egyén személyazonosságát megállapítsa, vagy ha tudomása van arról, hogy a nevezett helyiségekben az igazságszolgáltatás által körözött egyén tartózkodik.

105. Mindkét nembeli, tizennégy évesnél idősebb spanyol állampolgár és minden Spanyolország területén lakó idegen állampolgár kötelessége magát személyazonossági jeggyel ellátni, amely jegyek évenként megújítatnak a városokban a pénzügyi megbízottak, a falvakban pedig a polgármesterek által. Enélkül a királyság területén szabadon közlekedni nem lehet.

106. A katonai egyének útleveleit a körletek parancsnokai állítják ki, ha az illető katonai egyén az egyik körletből a másikba utazik; ugyanazon katonai körlet területén belül egy a katonai körletparancsnok vagy helyettese, vagy pedig az illető tartomány parancsnokló tábornoka által aláírt utazási okmánnyal lehet közlekedni. A hadsereg tisztjei személyazonossági jeggyel utaznak.

107. Külföldre szóló útleveleket csak a Madridban székelő közbiztonsági főnök és a tartományok polgári kormányzói állíthatnak ki.

108. A külföldiek csak a saját hazai hatóságuk által kiállított és a hazájukban székelő spanyol konzul által láttamozott szabályszerű útlevelel utazhatnak.

109. Azok, akik megfelelő személyi okmányok nélkül utaznak és gyanusaknak találhatnak, letartóztatandók és az illetékes hatóságnak adandók át.

110. Ezen rendelkezések a hajókról kiszálló egyénekre is vonatkoznak, ha azok nincsenek a megfelelő személyi okmányok birtokában. Kivételt képeznek a hajók légénységének a tagjai, kiknek személyazonosságát a hajó parancsnoka a nála lévő, *Rolnak* nevezett, a hajón szolgálatot tevő összes egyéneket tartalmazó jegyzékkel igazolja.

111–113. Ezen személyazonossági okmányok a leg gondosabban vizsgálandók meg, különösen azon szempontból, hogy nincsen-e bennük törlés vagy javítás, mely esetben azok gyanusaknak tekintendők.

114. Személyi okmányokkal nem kötelesek magukat ellátni a koldusok, szerzetesek, a szabadságvesztésre ítélt büntetésük letöltése alatt és a katonaság légénységi állományú egyénéi.

V. FEJEZET.

Fegyvertartás.

115. A csendőrség kötelessége ellenőrizni, hogy se az utakon, se máshol senki ne hordjon fegyvert anélkül, hogy az idevonatkozó intézkedések által előírt fegyverviselési engedéllyel el volna látva.

116. A csendőr gondosan vigyázzon arra, hogy a fegyverek birtokában levő egyének személyleírása az engedélyre vezetett személyleírással pontosan egyezzen s hogy az engedélyben leírt fegyver azonos legyen az engedély felmutatójánál talált igazolványban megjelölt fegyverrel. A legcsekélyebb különbség esetén a gyanus egyén az illetékes hatóság elé állítandó.

117. Azok, akik csempészettel foglalkoznak, fegyvertartási engedélyt a hatóságtól nem kapnak s ha mégis ilyenek a birtokában találhatnának, úgy az engedély, mint a fegyver elkobozandók.

118. Annak elkerülésére, hogy a csendőrség által elkobzott fegyver tulajdonosa annak esetleges visszaadása esetén azt állíthassa, hogy nem az ő tulajdonát képező fegyvert kapta vissza; a csendőrség jó hírnevének megóvása érdekében is szükséges, hogy a csendőr a fegyvert az elkobzás alkalmával a tulajdonos nevével, lakóhelyével és egyéb adataival megjelölje s annak a fegyverről egy, a fegyver adatait tartalmazó nyugtát adjon.

119. Fegyverviselésre jogosultak: a hadsereg és haditengerészet tisztjei, a kikötői vámőrök, az állami pénzszállítmányok kísérői, a községek polgármesterei, mint a közigazgatási szervek fejei, a pénzügyőrök, továbbá mindazok, kik erre a hatóságtól engedélyt kapnak.

120. Az előbbi pontokban megnevezettek kivül fegyverviselésre jogosultak a rendőrség tagjai, a fogházőrök, továbbá mindazok a közszolgálatban álló közegek, kik hivatásuknál fogva gonosztevőket őriznek, vagy pedig a közrendet és nyugalmat tartják fenn s pénzküldeményeket kísérnek vagy őriznek; azonban mindezen közegeknek a megfelelő fegyverviselési engedéllyel el kell látva lenniök, mely neveiket, lakhelyüket, személyleírásukat s a használni engedélyezett fegyver számát és űrméretét tartalmazza.

A posta, a távíró és a távbeszélő alkalmazottai szintén jogosultak fegyverviselésre akkor, ha szolgálatuk ellátása közben hivatalukból eltávoznak s az őrizetükre bízott postaküldemények biztonsága, vagy pedig a távíró- és telefonvonalakon a szabad terepen végzendő munkák alkalmával személyi biztonságuk ezt szükségessé teszi.

121. Fegyvereknek a községek belterületén való elsütése még akkor is szigorúan tilos, ha azok csak puska- porral vannak megtöltve, nehogy tűz vagy más szerencsétlenség keletkezhessek.

122. Szintúgy tilos a fegyverek elsütése a községek-től ezer méternyire eső körzeten belül.

123. Nem tiltott fegyverek: vadászfegyverek és a vadászkecsék, tiltott fegyverek a kurtályok és katonai fegyverek, botpuskák és botkések, török, szúrókardok és hosszú kések, amennyiben ezek nem ipari célokra használatnak.

124. A fegyvertartási engedélyeket a csendőrség véleményezése alapján a tartományi kormányzó, a katonai nyugdíjasok és a Szent Ferdinánd-renddel kitüntetettek részére a katonai körletparancsnokok állítatják ki; az engedélyek kiállításuk keltétől számítva egy évre érvényesek.

VI. FEJEZET.

Halászat és vadászat.

125. Ha a csendőr vadászokkal találkozik, az előírt jó modorban és a kellő óvatossággal közeledjék hozzájuk, kérje tőlük személyazonossági okmányaikat, fegyvertartási engedélyüket s ha ezeknek birtokában vannak, vadászati engedélyüket is.

125. és 126. A vadászati jogot az állami, községi és magánterületeken lehet gyakorolni, amennyiben a vadászat az előbbieken nincsen megtiltva s ha magántulajdonban levő területek tulajdonosai erre írásbeli engedélyt adtak.

(Folytatjuk.)

CSENDŐR LEKSZIKON

58. Kérdés. *Határozottan eldönthető-e az, hogy a holttesten levő tárgy ellopása csak akkor esik a Btk. 336. §-ának 2. pontja alá, ha a lopás temetőben levő holttestről történt?*

Válasz. Igenis határozottan eldönthető, mert nem tudunk olyan bírói ítéletről, amely más álláspontot foglalt volna el. Szerintünk a törvény egészen világos, amidőn azt mondja, hogy „ha temetőben a holtak emlékére rendelt vagy holttesten levő tárgy lopatik el”. Azok, akik azt vitatják, hogy a holttesten levő tárgy ellopása minden esetben az alá a törvényhely alá tartozik, bizonyára abból indulnak ki, hogy „a temetőben” szó csak a „holtak emlékére rendelt tárgy” szavakkal függ össze s a vagy „holttesten levő” tárgyra nem vonatkozik. Ez a felfogás azonban téves, mert szerintünk a fent idézett mondat helyesen csak úgy értelmezhető, hogy a „temetőben” szó a „vagy” kötőszóval elkülönített mindkét fogalomra vonatkozik. Nyilvánvaló ez abból is, hogy a 336. §. egyes pontjainak megszővegezésével akként járt el a törvény szerkesztője, hogy a „vagy” kötőszóval elkülönített fogalmak felsorolásánál azt az általánosan meghatározott szót mindenütt előre tette, amelyet az elkülönített fogalmak mindegyikére vonatkoztatni akart. Nyilvánvaló továbbá a „temetőben” szó előrehelyezéséből az is, hogy itt vallási szertartások által megszentelt, a közfelfogásban gyökerező kegyelettel és különleges tisztelettel körülvett helynek meggyalázását akarja büntetni a közönséges lopásnál nagyobb büntetéssel. Ha pedig ez így van, akkor mi értelme sem lenne annak, hogy éppen itt mondja ki a holttesten elkövetett lopás minősítettségét, hiszen nyilvánvaló, hogy végre is más elbírálás alá esik egy a Duna által partra dobott holttest alkalmi kifosztása, mint a temetőben eltemetett vagy temetkezésre váró holttesten levő tárgynak körmönfonságot és feltétlenül nagyobb lelki elvetemültséget feltételező ellopása. Meg kell jegyeznünk, hogy a büntetőjogi kézikönyvek tévesen idézik a Btk. 336. §-ának második pontjánál a bírói gyakorlatból azt a határozatot, hogy „holttesten talált gyűrű ellopása e pont alá esik”, mert az a határozat is temetőben levő holttestről történt lopással foglalkozik. (L. Büntető Jog Tára, XXXI. kötet, 289. lap.)

59. Kérdés. *A tettes a szolgálatadójától a napszámok béreinek kiegyenlítése végett átvett 24 pengővel betér a kocsmába s leittasodván, az útszéli árokba zuhan, sérüléseket szenved, az árokban fetrengvén, a zsebében levő tárgyak pénzével együtt elvesznek. A tettes kijózanodik, gazdája előtt szégyelli bevallani eljárását s azt, hogy a rábizott s elveszett vagy elmulatott pénzt sem tudja megtéríteni, a csendőrörsön panaszt tesz amiatt, hogy ismeretlen tettesek őt kirabolták. A csendőrörs nyomozása azonban kideríti a való tényállást. Büntetendő cselekmény-e a tettes eljárása?*

Válasz. Minthogy a tettesnek a kirablásáról szóló mesével nyilvánvalóan az volt a célja, hogy gazdájának tartozó magánjogi felelősségtől, a kártalanítástól megszabaduljon, eljárásában fondorlat és jogtalan vagyoni haszonra irányuló célzat van. Cselekménye tehát csalás, még pedig tekintve az okozott kár összegét, csalás büntette.

60. Kérdés. *Mikor üldözendő a család magánindítványra s mikor hivatalból?*

Válasz. A család csak akkor magánindítványi jellegű, ha a család házastársak, fel- vagy lemenő ágbeli rokonok (apa, nagyatya, anya, nagyanya, a fiú-, leánygyermek, az unoka stb.), testvérek, vagy közös háztartásban élő rokonok közt követetik el; úgyszintén, ha azt a gyámolt gyámja, a gondnokság alá helyezett gondnoka vagy a növendék nevelője követi el.

Minden egyéb esetben a család hivatalból üldözendő.

A házastársak, a felmenő vagy lemenő ágbeli rokonok, testvérek s a közös háztartásban élő rokonok

egymás közt elkövetett családja mindig, a gyámi viszonyban azonban csak a gyám, a gondnoki viszonyban csak a gondnok, a nevelői viszonyban csak a nevelő ellen elkövetett család üldözendő magánindítványra.

Ha a sértett még kiskorú s a csalást kárára törvényes képviselője követte el, szintén megszűnik a család indítványi jellege s hivatalból üldözendővé válik.

SPORT

A zalaegerszegi csendőriskola sportünnepélye. Folyó évi április hó 10-én délután tartotta meg a zalaegerszegi csendőriskola, a város közönségének nagy érdeklődése mellett, sportünnepélyét a Move-sportpályán. Az időjárás ugyan nem volt kedvező, de még így is nagyszámú közönség jelent meg a sportünnepélyen és élénk ünneplésben részesítette a próbacsendőröket az esőtől felázott pályán elért meglepő eredményekért. Úgy a katonai bemutató- és szabadgyakorlatok, mint az atlétikai verseny és mulatságos füleslabdajáték nagy tetszést váltott ki a közönségből. Az ünnepélyen megjelent *Schill Ferenc* ezredes szombathelyi csendőrkerületi parancsnok, *Vadászülési Mórítz László* őrnagy zalaegerszegi osztályparancsnok, valamint a Zalaegerszegen állomásozó csendőr tisztikar. A polgári hatóságok vezetői közül: *Bödy Zoltán*, Zala vármegye alispánja, *Czobor Mátyás*, Zalaegerszeg r. t. város polgármestere, dr. *Brand Sándor*, Zalavármegye főjegyzője, *Pehm József* apátplébános, *Fekete Károly* ref. és *Kutas Kálmán* ev. lelkészek és még számosan. A vármegye főispánját a megjelenésben betegsége akadályozta meg. A sportünnepély befejeztével *Schill Ferenc* ezredes, kerületi parancsnok a legénységhez buzdító beszédet intézett, majd a díjkiosztás következett. A tiszteletdíjakat Zala vármegye közönsége, Zalaegerszeg városa, a Köztisztviselők Szövetkezete és még néhány közintézet ajándékozta. A szép tiszteletdíjakat *Vadászülési Mórítz Lászlóné* őnagysága osztotta ki a győztes próbacsendőröknek. A díjkiosztás befejeztével a csendőriskola díszmenetben elvonult *Schill Ferenc* ezredes kerületi parancsnok és az egybegyűlt közönség előtt.

AZ ORSZÁGOS TISZTI KASZINÓ KÖZLEMÉNYEI

A Tisztikaszinó nyelvviskolójának színházi estélye. A m. kir. országos tisztii tudományos és kaszinó egyesület nyelvviskolója f. évi április hó 2-án a maga nemében párját ritkító színházi estélyt rendezett, amely alkalommal ezen magasbatorően fejlődő egyesület ismét tanubizonyosságát adta rendkívüli kulturtevékenységének. A különféle nyelvszakmák hallgatói a következő színdarabok 1-1 felvonását adták elő: „*L'Aiglon*” (Sasfiók) Rostand Edétől; „*Lady Windermere's fan*” (Dialog) Wilde Oszkártól; „*Scellerata*” Di Rovettától és „*Im dritten Stock*” Mejo Vilmostól. Az összes szereplőket a Nemzeti Színház rendezője gyakorolta be, valamint ő rendezte az előadásokat is. A nézőtér előkelő hallgatósága állandó ovációkban részesítette a kedves műkedvelők szereplését; mely a hatásosabb jeleneteknél olykor orkányszerűen kitörő tapsviharrá fejlődött. A hölgszereplők valamennyien szépek voltak és kitünően játszottak; mit már az is bizonyít, hogy egy egész termet betöltő virágcsokrot kaptak tisztelelőiktől. Az egytől-egyig kiváló férfiszereplők különösen nagyszerű játékkal tüntek ki, miért is gyakran szünni nem akaró tapsvihar honorálta fáradozásukat. Az illusztris nyelvviskolójának igazgatónöje Ránzay Agostonné, fáradságot nem ismerő önfeláldozó munkát fejtett ki a siker érdekében. Az iskola agilis titkárnője: Griszháber Klárka, ugyancsak nagy odaadással támogatta előbbi sikeres tevékenységében.

Összetett tör- és kardvívóverseny. Az Országos Tiszti Tudományos és Kaszinó Egyesület Vívóklubja folyó évi május hó 21. és 22-én rendezi meg „*Összetett tör- és Kardvívóverseny*”-ét, mely az idény egyik legérdekesebb versenyének ígérkezik, úgy a megkívánt teljesítmény, mint a gazdag díjazás tekintetében is. Az indulás, úgy a törben, mint a kardban kötelező és a helyezést a törben és kardban külön-külön elért eredmény összege határozza meg. A verseny első nyolc helyezettje az ezüst- és bronzérem-díjazáson kívül tiszteletdíjakat is kap. A versenyre eddig tiszteletdíjat adományoztak: A Kormányzó Úr Öfőméltósága, József főherceg tábornagy úr ő kir. Fensége, a honvédség főparancsnoka, a honvédelmi miniszter, az Országos Tiszti Kaszinó elnöksége, a m. kir. budapesti I. honv. vegyesdandár parancsnoka, a magy. kir. Állami Vas-, Acél- és Gépgyárak igazgatósága, Macher Rezső úr, a Macher Rezső és Társa cég tulajdonosa. Amennyiben még több tiszteletdíj érkezik be, úgy további helyezettek díjazására lesznek fordítva. *A verseny feltételei:* 1. A versenyen a M. V. Sz. szabályai érvényesek. 2. A versenyen indulhat minden magyar honos amatőr gentleman vívó. 3. Az indulás, úgy a törben, mint a kardban kötelező. 4. Fegyvernem: tör és kard, melyek külön-külön nyerne lebonnyolítást. 5. A verseny színhelye: az Országos Tiszti Kaszinó (IV., Váci-utca 38.). 6. A verseny időpontja: május hó 21-én 4 órai kezdettel a tör- és kardelőmérkőzések; május hó 22-én délelőtt 10 órai kezdettel a tör döntő-, délután 6 órakor a kard döntőmérkőzések. 7. Díjazás: minden fegyvernemben az első helyezettek 1—1, a második helyezettek 2—2, a harmadik helyezettek 3—3 pontot és így tovább, a két nyolcadik 8—8 pontot kap. A döntőbe nem került vívók 9—9 pontot kapnak. A két fegyvernemben elért eredmény összege adja a végeredményt. Egyenlőség esetén a) kardban elért jobb eredmény, b) a jobb tussarány dönt. Kiosztásra kerül 1 nagy ezüst, 2 kis ezüst,

2 nagy bronz és 3 kis bronz érem, azonkívül az első 8 helyezett tiszteletdíjat is kap. 8. Nevezési díj: 10 pengő, mely összeg a nevezésekkel együtt Oláb János ny. áll. százados — a vívóklub titkára — címére küldendő (IV., Váci-utca 38. II.). 9. Nevezési zárlat: május hó 10. 10. A nevezések elfogadása felett a vívóklub intézőbizottsága dönt. Nevezési díj nélkül vagy későn beérkezett nevezéseket nem fogadnak el.

HIREK

Dícséreték. *A m. kir. csendőrség felügyelője Maczelka József* tiszthelyettest, mert 18 évet meghaladó csendőrségi szolgálata alatt kifogástalan magaviseletével bajtársainak igen jó példát mutatott, mint a budapesti törzsgazdasági hivatalba beosztott segédmunkás, teendőit példás szorgalommal, igen eredményesen végezte; *Orbán István* gyalog tiszthelyettest, mert 29 évet meghaladó csendőrségi szolgálata alatt, az utóbbi időben, mint isaszegi ideiglenes szakaszparancsnok, alárendeltjeit nagy szorgalommal és odaadással oktatta, *Kormányzó Úr Ö Főméltósága* személyének biztonsága körüli felelősségteljes szolgálatban, de a közbiztonsági szolgálat egyéb ágai-ban is alárendeltjeit jó példaadással igen eredményesen befolyásolta és tevékenységüket széleskörű szaktudással irányította; *Bors Márton* gyalog tiszthelyettest, mert 29 évet meghaladó csendőrségi szolgálata alatt kifogástalan magatartást tanúsított, mint a csépai őrs parancsnoka alárendeltjei oktatása és a közbiztonsági szolgálatban való vezetése terén példásan buzgó és igen eredményes tevékenységet fejtett ki; *Szilvási Gyula* gyalog tiszthelyettest, mert 26 évet meghaladó csendőrségi szolgálata alatt kifogástalan magaviseletet tanúsított, utóbbi időben, mint turai ideiglenes szakaszparancsnok, alárendeltjeit példás szorgalommal és odaadással oktatja, őrséit céltudatosan, erélyesen vezeti és a közbiztonsági szolgálatban igen eredményes tevékenységet fejt ki; *Csaba*

Csendőrségi szállító!

Társasági sapka káki szintartó kammgarn	P
bőrernyő, bőrizzasztó, bőrrohamszíjjal	6.—
Társasági sapka káki a legfinomabb kammgarn	
bőrernyő, bőrrohamszija, bőrizzasztóval, selyembéléssel luxus kivitel	7.—
Bocskay sapka bőrizzasztóval és teljes felszereléssel	3-52
Ezüst sapkarózsa email nemzeti betéttel I. rendű	35
Ezüst kalapzsinór I. rendű	1-60
Tollforgólok	45

a 38 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

MÁRER egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 6,

a Keleti p.-udvar érkezési oldalán, a Baross-szoborral szemben.

Telefon: József 321—78.

Kérje a legújabb árjegyzéket!

HANGSZEREK!

Húzóharmonikák P 6-75-től Gitárciterák P 13-20-tól
Hegedűk P 5-85-től Beszélőgépek P 28.—-tól
Klarinétok P 10-60-tól Trombiták P 40-60-tól
Gitárok P 14-75-től stb. stb

Közvetlen szállítás a gyártási torrástól. **14.000 elismerő levél!** Külön magyar osztály! Kérje levelezőlapon (16 f. bélyeg) képes íárjegyzékünket, melyet díjmentesen küldünk.

MEINEL és HEROLD

HANGSZERGYÁR KLINGENTHAL 57. szám (Szászország)

Modern BUTORSZALON

ÜLLŐI-UT 14. BAROSS-UTCA 11.

Olesó szolid kiszolgálás! Cégtul.: Gáspár Nándor.

SIMON GYULA

bőrönd és díszmü készítő, a közig. tisztviselők szerződéses szállítója

Budapest, VIII., Baross-utca 1. szám.

Csendőrségi tagoknak árengedmény.

Órák

Gábor Lajos

Budapest, V., Lipót-körút 30.

Ékszerék

Kérjen órák és ékszerekből ingyen árjegyzéket, mely szerint 3—5 havi részletre vásárolhat.

Készpénzfizetés mellett 10% engedmény.

Akos gyalog tiszthelyettes, a fővárossal szomszédos és igen mozgalmas csillaghegyi őrsnek 16 éven át mintaszerű rendben fáradozó buzgalommal és igen eredményesen való vezetéséért, 26 évi csendőrségi szolgálata alatt kifogástalan magatartásáért és a közbiztonsági szolgálatban elért szép eredményeiért; *Winkler Mihály* gyalog tiszthelyettes, mert 22 évet meghaladó csendőrségi szolgálata alatt kifogástalan magaviseletet tanúsított, mint a budapesti őrs parancsnoka, nagy tapintatot és körültekintést igénylő szolgálatát igen nagy szorgalommal és eredményesen végzi, alárendeltjeit a székesfővárosi viszonyok okozta nehézségek ellenére — szolgálaton kívül is — nagy buzgalommal és szép eredménnyel kedvezően befolyásolja; *Lédermayer Nándor* gyalog tiszthelyettes, mert 20 évet meghaladó csendőrségi szolgálata alatt alárendeltjeit személyes példájával igen jól befolyásolta, 7 év óta, mint a tahitófalu őrs parancsnoka, őrsét példás rendben tartja és a közbiztonsági szolgálatban igen eredményesen vezet; *Eröss Imre* gyalog tiszthelyettes 24 évet meghaladó csendőrségi szolgálata alatt tanúsított kifogástalan magatartásáért, mint monori szakasparancsnok, alárendeltjeinek buzgó oktatásáért és a közbiztonság terén kifejtett igen eredményes tevékenységéért; *Gy. Szabó Sándor* g. tiszthelyettes, mert 24 évet meghaladó csendőrségi szolgálata alatt kifogástalan magaviseletével és rendkívüli munkateljesítményével fiatalabb bajtársainak igen jó példát mutatott, mint raktárkezelő altiszt nagy szaktudásával, szorgalmával és megbízhatóságával előljárói teljes megelégedését érdemelte ki; *Szabó Félix Bódog* gyalog tiszthelyettes, mert mint őrsparancsnok a kódsi őrskörletben 1926-ban megkísérelt szélsőséges nemzetellenes szervezkedést éber figyelemmel felfedezve, azt igen körültekintő és erélyes közbelépéssel megghiúsította, *dicsérő okirattal látta el.*

Öngyilkosság. *Bene József* nős tiszthelyettes — a kaposvári csendőr-iskola segédoktatója — április hó 20-án 9 órakor az iskola irodájában szolgálati fegyverével föbe lőtte magát és meghalt. 1913 április hó 1-től szolgált a csendőrségnél. Ezen idő alatt igen szorgalmas és derék bajtárs volt. A világháború alatt az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásáért az I., 2. oszt. ezüst vitézségi és bronz vitézségi éremmel lett kitüntetve s a Károly csapatkeresztet is megkapta.

Előléptek: törzsőrmesterré a II. számú csendőr kerületben: *Bokor István, Dávoti József* és a III. számú csendőr kerületben: *Németh János I.* őrmesterek. Őrmesterré az I. számú csendőr kerületben: *Szűcs Mihály, Tamás Dezső, Emödi Dániel, Ungvári József, Pipó Sándor, Németh János V., Hajdu Sándor, Kelemen István, Idrányi László, Balogh Sándor, Gaál Béla II., Antal József, Pusztai Kálmán, Papp Lajos, Szállás Imre, Sepsi András, Nagy Sándor, Rosinecz Rezső, Ferenczi Gábor, Németh Pál, Imre Károly;* a II. számú csendőr kerületben: *Varga András I., Csernák János, Farkas Ernő, Szlabon János, Stefan Lajos, Pelles József, Erdélyi János, Holczér József, Török István I., Forheimesz Károly, Zimán László, Heisz János, Varga János IV., Szabó József II., Huszár József, Sári Gusztáv, Juhász József, Kevés József, Szabó János, Takács Imre I., Nagy Ferenc VI., Nagy József II., Gelbmann Márton, Zombori József, Finta István, Dinga János, Kondor István, Buzás Kálmán, Cseri Sándor, Körmendi László, Szedlák György, Gévai János;* a III. számú csendőr kerületben: *vitéz Kerese János, Márkus János, Réh Vilmos, Böröcz Károly, Tóth Imre III., Takács Imre, Horváth Jenő, Hubay Márton, Kovács József VIII., Fonyó István, Lakosi Károly, Mándli Jenő, Németh János III., Pintér István, Tóth László II., Németh József VII., Kiss János I., Török Ferenc, Deák*

Bélyegzők, festékpárnák, zománctáblák

Beér Sándornál

Budapest. V. ker., Gróf Tisza István-utca 5. sz.

Telefon: 972-54.

KEMÉNYFA HÁLÓSZOBA

Tartós kivitelben. Jótállással kapható.

Csendőröknek kedvező részletfizetési feltételek.

Lányi butorkereskedő, VII., Akácfa-utca 7. sz.

Kerékpár

közvetlen gyári lerakat eredeti német és francia uti és versenykerékpárok kényelmes részletfizetésre is.

Alkatrészek és pneumatik gyári árban kaphatók.

Varrógép közvetlen gyári lerakat.

Eredeti német himző, stoppoló, ajourozó új rendszerű Central-Bobbin varrógépek kényelmes részletfizetésre is kaphatók.

„GÉNIUS” GÉPSZAKÜZLETBEN

Károly-körút 3.

MÉRAY MÉRAY

az 1926. évi versenyek legjobb eredményét érte el!

a TTC túraversenyen épen úgy, mint a husvéti triálon újból megnyerte a

TEAM-DIJAT így érthető, miért oly népszerű a

MÉRAY-MOTORKERÉKPÁR

MÉRAY motorkerékpárgyár r.-t. Budapest V., Dorottya-u. 3. || Fiók: VI., Liszt Ferenc-tér 2.

Telefon: 26-65.

Telefon: 65-43.

Előnyös fizetési feltételek!

A Szent Rókus lábsósfürdő

A Szt. Rókus lábsóból egy csekély mennyiséget meleg lábvízben feloldunk. Nyerünk ezáltal oxigénnel telített vizet, mely csodálatosan jótékony hatást gyakorol a fájós lábra, megszünteti a kínzásokat, melyeket a cipő szorítása okoz. Elmulasztja a legmakaesabb fagydagánatokat, a tűrhetetlen fagyási viszketéseket. Hosszabb áztatás megpuhítja a tyúkszemeket és bőrkeményedéseket elannyira, hogy azok kés, beretva nélkül eltávolíthatók. Egészen biztos, hogy a Szt. Rókus lábsó a legelhanyagoltabb lábat is ujja alakítja annyira, hogy a szűk, sőt új cipő olyan kényelmes lesz, mintha évekig hordta volna. Járkálhat, amennyit akar, állhat egy helyben órákig a fáradtság vagy fájdalom legcsekélyebb érzése nélkül. — Egy nagy csomag Szt. Rókus lábsó ára 1 pengő 28 fillér. Kapható minden gyógyszertárban. Ha nem kapná, forduljon a budapesti

Szent Rókus gyógytárhoz,

VII., Rákóczi-út 70.

Eredeti csakis zöld csomagolásban.

Antal a IV. sz. csendőr kerületben: Szücs József I., Kozma István, Pintér István, Pesti István, Fenér János, Bényei Vendel, Böli Ferenc, Fekete Lajos, Zlatics Ferenc, Horváth Vince, Benke János, Czollner Károly, Csikesz István, Nagy Lajos IV., Kanyó István, Németh Imre III., Dudás Mihály, Pál Antal, Karafa István; **az V. számú csendőr kerületben:** Béla Menyhért, Kender Imre, Gulyás András II., Péter Lajos, Kollár János, Flesz Pál, Hegedűs László, Várdi Lajos, Gutgessel Ádám, vitéz Pusztaszeri Pál, Végh Sándor, Fuczius István, Lipesei Gábor, Kiss Mihály, Kerekes András, Kőszegi Antal, Szabó Imre I., Molnár Vince I., Török Lajos, Barna János, Cs. Süveges Kálmán, Kucsora István, Darida Béla, Szabó Lajos II., Csordás Imre, Kovács István IX., Sándor János II., Mészáros József I.; **a VI. számú csendőr kerületben:** Fodor Ferenc, Botos Benjámín, Fehér András, Kozma István, Antal Károly, Csizma Sándor, Abaczkai József, Orosz István, vitéz Szabó Vince, Barbócz József, Kiss Lajos I., Szabó Lajos, Lőrincz János, Eördögh Gyula, Jávör András, Kő István, Parkas László, Jakab Béla és Wágner Mihály csendőrök.

Házasságot kötöttek: Dr. Bacsonai Lajos pécsi kerületbeli előadó-ügyész Wolfram Mária Erzsébet úrhölgygel Pécsen. **A II. számú csendőr kerületben:** Solti Dezső őrmester Unger Erzsébet Katalinnal Székesfehérvárott; **a III. számú csendőr kerületben:** Fejes Aladár őrmester Fischl Máriaival Szepetneken, Illés Pál törzsőrmester Sélley Erzsébettel Mihályfán; **a IV. számú csendőr kerületben:** Kiss József VI. tiszthelyettes Varga Mária Teréziával Adándon, Habara Kálmán törzsőrmester P. Nagy Juliannával Derecskén, vitéz Tóth János III. őrmester Hegyi Matilddal Somogyon, Budás József őrmester Linbrum Rozáliával Hosszúhetényben; **az V. számú csendőr kerületben:** Ftics Ferenc tiszthelyettes Renics Katalinnal Solton.

Kérelmek. Kohutics Tivadar tiszthelyettes (Miskolc) kéri az előtte ismeretlen rendfokozatú, berekrákosi születésű Molnár Sándort, hogy címét sürgősen közölje vele; Varga István, Böresök Sándor és Wagner Márton törzsőrmestereket, akikkel 1916. és 1917-ben a volt m. kir. 38. honvéd gy. hadosztálynál, a 21. honvéd gy. ezred állományában, előbb Konyokhinál, majd Demeskowcénél tábori csendőrszolgálatot teljesített, kéri Tóth József tiszthelyettes (Ráckeve), hogy címüket közöljék vele; Tóth Imre csendőrt, aki 1923-ban kölesönös áthelyezés útján a debreceni kerület területére került, keresi Lakatos Ferenc körmenti őrsbeli csendőr. Kéri őt, valamint azon bajtársait, akik tudnak róla, hogy címét közöljék vele.

Kölesönös áthelyezésüket óhajlják: Kozári Lajos báta-széki őrsbeli (szekszárdi osztály) csendőr a pécsi osztály területére; Kovács Sándor IV. mosoni őrsbeli (győri osztály) csendőr a budapesti kerület területére; Tőke Imre tolnai őrsbeli (szekszárdi osztály) csendőr a szombathelyi kerület területére. Kérik kölesönös áthelyezésüket óhajtó bajtársaikat, hogy címüket közöljék velük.

Állás. Szabolcs megye tiszai járáshoz tartozó Mátyus község határában lévő gróf Lónyay Elemér nagylónyai lakos uradalmában egy erdőőri állás a közelmúltban megüresedett. Az állás egy nyugdíjas csendőregyén részére alkalmas lenne. Fizetés a fenti uradalomnál történő megegyezés szerint.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt megfelelően honoráljuk. Kéziratot nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ivnek csak egyik oldalára, lehetőleg félhasábosan és könnyen olvasható írással írni. A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levélben senkinek, válaszbélyeget tehát fölösleges beküldeni. Jellegül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert az azonos jellegéből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. Az előfizetést kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. A Csendőrségi Lapok részére szánt pénzküldeményeket ne a szerkesztőségnek, hanem a Nemzeti Hitelintézet Budapest—Krisztinavárosi fiókjának tessék beküldeni (Postatakarékpénztári chequeszámla: 1672.). A szelvényen mindig jelezni kell, hogy az összeg a Csendőrségi Lapok folyószámlájára lett befizetve. A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének Budapest, I. ker., Vár, Országház-utca 30. szám.”

L. J. csendőr, Budapest. A levelében foglaltakkal mi is mindenben teljesen egyetértünk és bizonyosan tudjuk, hogy a kormányzat is örömmel állítaná a filmet a hazfias nevelés szolgálatába — ha pénze volna rá. Egy film elkészítése sok ezer pengőt emészt fel s erre bizony ma még nem lehet ilyen nagy anyagi áldozatokat hozni addig, amíg sok más, sürgősebb és fontosabb dologra kell a pénz. A kultuskormány egyébként

Csendőrség részére 30%-kal olcsóbban

fogorvoslási és fogtechnikai műveletek

I. db. Fenyvessi Vince Menyhért intézetében

Budapest, IX., Ráday-u. 5. (Kálvin-tér mellett)

Rendelés: reggel 9-től este 6-ig.

Rövid kezelési idő!

**Szolgálati ügy } alkalmával sok időt és fáradságot takarít
Magánügy } meg, ha megbízható kerékpáron jár.**

Kizárólag a m. kir. csendőrség véglegesített egyénei részére:

12 havi részletre Automata } 260 pengő Victoria } 240 pengő
Victoria Luxur } Praeciosa }

Még ma küldje el megrendelését vagy kérjen részletes ismertetést levelezőlapon.

KOVÁCS JÓZSEF

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 18. sz.

Nyugati pályaudvar mellett.

Telefon: L. 985—27.

Kerékpár, motorkerékpár, varrógép, sportcikkek, gummiárúk. Csoportos alkatrész- és felszerelésrendeléseknél részletfizetés.

**HEGEDŰ
HARMONIUM
TÁROGATÓ
CIMBALOM
HARMONIKA
CITERA**

és az összes hangszerek, legjobbak, csakis itt a gyárban kaphatók.
Művészi javít, legjobb húrokat készít.
Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab.
hangszergyára
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.
Csendőrségnek részletfizetési kedvezmény.

Siessen személyesen megvásárolni a legjobb, extra erős kivitelű

DÜRKOPP

*
lámpával és teljes felszereléssel

DIANA

220 pengőért!

KERÉKPÁRT

*
11 havi részletfizetésre.

Ez a csendőrnek a legmegfelelőbb kerékpár.

Kapható: KOVÁCS FERENCNÉL
Szombathely, Király-utca 13. sz.

a rendelkezésére álló anyagiakhoz mérten nagyon szépen gondoskodik hazafias propagandafilmek terjesztéséről, de ebben a tekintetben az amerikai filmiparral nemcsak hogy mi nem, de egyik európai nemzet sem veheti fel a versenyt. Bizony — sajnos — az idegen filmek nem magyar, hanem idegen érdekeket szolgálnak és propagálnak; ez ellen legfeljebb a filmcenzura tehet valamit, de az is nagyon keveset, mert hiszen minden filmet elvégre nem lehet betiltani.

Barlang. 1. Természetes, hogy nem csak az altiszteknek és csendőröknek, hanem a tiszthelyetteseknek, tehát az őrsparancsnok helyettesnek is hetenkint vizsgázmnia kell s így ezek számára is vizsgalapot kell felfektetni. 2. Az új Szolgálati Utasítás 293. pontjának rendelkezése szerint, ha az őrsparancsnok utánportyázás közben az ellenőrzendő járőrrel találkozik, szolgálatát megszakítja és bevonul. Ez azonban természetesen nem zárja ki azt, hogy az őrsparancsnok — ha akarja — ugyanazt a járőrt egy másik tereptárgynál még egyszer ellenőrizze és csak azután vonuljon be. 3. A szakasparancsnok parancsát akkor is fogantatosítani kell, ha a szárnyparancsnok a fogalmazványon külön nem is rendelte el, mert hiszen a szakasparancsnok is éppen olyan előljárója az őrsnek, mint a szárnyparancsnok.

Ó-Balla. Semmiféle tétlen (passzív) ellentállás nem jogosít fegyverhasználatra. Az, hogy a fogoly a póznát átkarolva kijelenti, hogy nem megy tovább, semmi esetre sem ok arra, hogy a járőrvezető az illető kezébe szúrjon és így kényszerítse a pózna elengedésére, még akkor sem, ha a járőr más-ként nem volna képes az illetőt a póznáról lefejtetni. Az új szolgálati utasítás a menmi vonakodó fogollyal szemben megengedi, hogy őt a járőr tagjai karjainál fogva kényszerítsék a menésre, de ennél többet nem. Ahhoz azonban joga van a járőrvezetőnek, hogy az illetőt megbilincselje és esetleg a fűzőláncnál fogva vezesse. Nem valószínű, hogy a fogoly továbbra is megtagadná a továbbmenést.

Napkor. Önnek az 1926. évi október hó 29-én kelt 121.408/eln. VI. c) 1926., illetve az 1926. évi 22. számú Csendőrségi Közlönyben közzétett 121.377/eln. VI. c) 1926. számú belügyminiszteri rendeletek értelmében a 2. fokozatú tiszthelyettesi illetmény jár, mert 1926. október 1-én a 3. osztályú tiszthelyettesi illetményfokozatban két évet betöltött. Ezt a várakozási időt csak a belügyminiszter hosszabbíthatja meg. Jelentse be ügyét a gazdasági hivatalnak, ha tévedés történt, bizonyára meg fogja kapni az elmaradt illetményét.

Balatonmelléki szárnyparancsnokság. 1. Attól függ, hogy az elkövetett cselekmények eszmei vagy anyagi halmazatot képeznek-e. Eszmei bűnhalmazatnál — nézetünk szerint — elég csak a legsúlyosabb minősítést beírni a tevékenységi kimutatásba, míg anyagi halmazatnál minden egyes bűncselekményt külön-külön fel kell tüntetni, az elfogott (elővezetett), illetve feljelentett egyének számát azonban csak az egyik — mondjuk a legsúlyosabb — bűncselekménymél kell beírni, a többinél ezek a rovatok üresen maradnak. 2. Ugyanezt az eljárást véljük helyesnek természetesen akkor is, ha a gyanúsított egyidejűleg több személy ellen több, különböző bűncselekményt vagy 3. ilyen kihágásokat követ el.

Vítás. Elv az, hogy a laktanyakészültséget 13 órakor kell felváltani és a kivezényelt készütségnek 24 óráig kell szolgálatban lennie. Ha azonban a laktanya készütséget időközben (pl. reggel 8 órakor) járőrszolgálatba vezénylik, akkor a helyette kivezényelt új készütséget 13 órakor csak akkor szokták felváltani, ha addig legalább 12 órát állott készütségi szolgálatban. Ellenkező esetben az új készütség a következő nap 13 órájáig tart szolgálatot, akár van otthon felváltásra legénység, akár nincsen. Ha nincsen legénység otthon, a szolgálatból bevonult csendőrrel akkor szokták a készütséget mindjárt a bevonulás után felváltatni, ha az már több, mint 24 órája tart készütségi szolgálatot, ellenkező esetben az addigi készütség a legközelebbi 13 óráig a járőr bevonulása után is szolgálatban marad. Ez csak kifejlődött gyakorlat, de nincs sehol előírva, mert a szolgálat vezénylését és váltását az őrsparancsnok belátása szerint eszközli.

Sz. D. B. I. Ha azt akarja, hogy a megelőző szolgálati ideje a nyugdíjába beszámítható legyen, akkor, ha 2 éven belül jött vissza a testületbe, a végkielégítésnek annyi 24-ed részét kell visszafizetnie, ahány teljes hónapi újabb alkalmazásban töltött tényleges szolgálat erre a 2 évre esik. Ha tehát Ön 19 hónapi távolléte után újból csendőrségi szolgálatba lépett, akkor az annak idején felvett végkielégítésének $\frac{5}{24}$ -ed részét kell visszafizetnie, mert mielőtt a 2 év letelt volna, 5 hónappal előzőleg már újból tényleges csendőrségi szolgálatban s így a ténylegességi illetékek élvezetében állott. E tekintetben különben az 1912. LXV. t.-c. 49. §-a intézkedik a fent írtak szerint. 2. Nem számíthatjuk ki, hogy mikor tölti be azt a szolgálati idejét, ami a törzsörmeisteri előléptetéshez szükséges, mert nem írta meg, hogy első alkalommal mennyi ideig szolgált a testületben, illetve, hogy mikor lett őrmester. A testületből távol töltött időt mindenestre hozzáadják az előző rangjához.

Értesítés.

Csendőrtisztek és altisztek

ruházati

szükségletüket **minőség, árak, törlesztési feltételek** tekintetében

legelőnyösebben

még mindig csak

Dr. LENGYEL ÁBRIS

nyugalmazott máv. titkár

RUHÁZATI ÁRUHÁZ

Budapest, V. Sas-utca 29. (Szabadság-tér sarok)

cégnél szerezhetik be.

Dusan felszerelt raktár

összes felső és alsó készruházati cikkekben és anyagokban, n. m. férfi és női **szövet**, kész férfi- és gyermekruha, felöltő, női kabát, kész fehérnemű, gallér, kézeltő, ág- és asztalterítő, **harisnya**, kötött kabát és mellény, törülköző, zsebkendő, **vászon**, chiffon, **zefír**, **kanavász**, férfi- női- és gyermekcipő stb. stb.

Kérdezősködéésre

készséges levélbeli vagy telefoni felvilágosítást nyújtok.

Telefon: Lipót 962-49

„FOTÓ“

fényképezési szaküzlet

BUDAPEST

VII., Rákóczi-út 80.

Tiszteknek és véglegesített csendőröknek **6 havi hitel**

Fotó osztály:

Nagy választék minden árban elsőrangú gyártmányú gépekben, felszerelésekben és anyagokban.

Rádió osztály:

Kész készülékek, alkatrészek, vázlatok, accumulatorok stb. stb.

Optikai osztály:

Mindennemű látcsövekben nagy készlet; szemüvegek, javítások orvosi vényre. Pontos és gyors kiszolgálás.

Gramofon osztály:

A mai kor legtekélyesebb angol beszélőgépei a leg-egyszerűbb kivitelűtől a legdrágább kivitelig. Lemezok nagy választékban.

Mechanikai gyermekjáték osztály:

Vasutak (gőz-, villany- és óraszerkezettel), vasuti felszerelések, gőzgépek, gyerekkínók stb. stb.

Csikszereda. A feljelentések szerkesztése minden más foglalkozást megelőző, azt tehát foglalkozási idő alatt is lehet végezni. Aki feljelentést fogalmaz, az a foglalkozáson természetesen nem vehet részt. Az őrsparancsnok feladata azután ügyelni arra, hogy ezen a címen visszaélés ne történjen. Az is természetes, hogy a csendőr a fogalmazványok szerkesztését a foglalkozási időn túl is folytatni köteles, addig, amíg azokkal elkészül.

Csiz. A záróra betartása kivétel nélkül mindenre nézve kötelező. A többnyire boros állapotban levő vendégekkel azonban a csendőr ne bocsátkozzék vitába, egyszerűen jelentse fel a tulajdonost a záróra áthágásáért. Az, hogy a vendégek nem akarnak elmenni, üres kifogás, amelyik tulajdonos a helyiséget tényleg be akarja zárni, az egészen bizonyosan megtalálja ennek a módját is. Egyes vendégeknek arra a biztatására, hogy az ő „saját felelősségükre” nézze el a csendőr a záróra túllépését, nem szabad figyelembe venni. Ha a csendőrt szolgálati mulasztásért megfenyítik, a vendég bizonyosan nem fog jelentkezni, hogy a fenyítést a csendőr helyett leülje.

K. J. Nyugdíjra kölesönt semmiképpen sem kaphat. A legénységi állományú nyugdíjasok indokolt esetben a belügyminiszter úr (VI. b. oszt.) engedélye alapján megválthatják egy összegben a nyugdíjukat. Ezt azonban csak kivételesen, igen indokolt esetben engedélyezik, de mi sem ajánljuk, mert a pénz könnyen elmegy és gyorsan beköszöntenek a gondok. Próbáljon a népjóléti miniszteriumtól ilyen kölesönt kérni.

Balaton-hableány. Az ügyvéd csakis a bíróság által megállapított perérték után tarthat igényt ügyvédi honoráriumra. A bíróság azt ezen az alapon meg is ítélte neki, de perenkívüli eljárás címén — ismételt információ adás, tanácskozások, levelezés vagy szóbeli érintkezés útján, stb. — bizonyos összeget követelhet a felétől, de semmiestre sem annyit, amennyit a bíróság a perérték alapján neki már megítélt. Az az összeg tehát, amit az ügyvéd Öntől követel, nagyon soknak tűnik fel előttünk, a perérték megállapításával kapcsolatos álláspontja pedig semmiképpen sem állhatja meg a helyét s

ha esetleg követelését bírói úton igyekeznék érvényesíteni, a levélben feltüntetett álláspontjára ott sem hivatkozhatnék. Ha azonban az ügyvédnek a levélben körülírt eljárása Önnel szemben valóban jóhiszemű volt s Önnel egyébként is hasznos szolgálatokat tett a per folyamán, nem volna lojális eljárás Öntől, ha a követelés elől teljesen elzárkóznék. Igyekezék vele egy méltányos, a követeltnél minden esetre lényegesen kisebb összegben megegyezni. Ha ebbe nem megy bele, a levélben foglaltakból mi úgy ítéljük meg a helyzetet, hogy követelését — az általa kívánt mértékben — bírói úton semmiképpen sem tudja majd érvényesíteni.

Igazságot szerető. 1. A csendőr magánládáját az új utasítás értelmében senki sem jogosult felnyitni és annak tartalmát megvizsgálni, ha csak természetesen ezt különleges körülmények (nyomozás, kivizsgálás) indokoltá és szükségessé nem teszik. A próbacsendőr ládáját azonban az előjárók bármikor átvizsgálhatják. 2. A csendőr magánruháját nem szabad elkobozni s a ruha és fegyverzeti könyvecskébe sem lehet beírni. Természetes azonban, hogy a magánruhának teljesen szabályszerűnek kell lennie, különben nem szabad hordani. 3. Olvassa el lapunk folyó évi 7. számában „O. J. Tornyospálca” jellegre küldött üzenetünket.

Bükkhegyi. Ha tényleges szolgálatteljesítésre ismét alkalmasnak érzi magát, nyilvántartó gazdasági hivatala útján adjon be erre vonatkozólag kérvényt a belügyminiszter úrhoz (VI. e. oszt.). Hogy melyik fizetési csoportba kerülne, azt adatainak részletesebb ismerete nélkül nem tudjuk megállapítani. Rangjából mindenesetre elveszíti azt az időt, amit nyugdíjban töltött. A nyugdíj szempontjából a nyugdíjban töltött időt nem tekintik megszakításnak, azonban maga a nyugállományban töltött idő beszámítás tárgyát nem képezheti. Ön tehát csupán a nyugdíjban töltött 3 évet veszíti el ilyen szempontból.

P. D. ny. csendőr. Ön ny. csendőrként van nyilvántartva s így a kedvezményes vasúti utazásra jogosító arcképes igazolványra igényt nem tarthat. Az a rendfokozat az irányadó tekintetben is, ami a személyi okmányában szerepel.

Ruha teszi az embert.

Ez a közmondás másképp azt jelenti, hogy az emberek a külsőre igen sokat adnak. Áll ez különösen az írásbeli dolgoknál, amikor csak egy levél vagy akta van az illető kezében. Ilyenkor minden vélemény az után igazodik, hogy milyen az illető írása. A technika mai állása mellett az **AEG MIGNON** segítségével bárki azonnal tud egyenletesen, szépen írni, olyan szépen, hogy a világ legszebb írója sem versenyezhet az ezen gépen írt levelek szépségével.

A csendőrségnél közel 1000 db, a lakosság többi rétegeinél, 3000 db van a legnagyobb megelégedésre használatban.

Ára 176 P + 2% forgalmi adó,

mely összeg csekély havi részletben törleszthető. Rendelje meg még ma 30 napi próbára teljesen díjmentesen, minden kötelezettség nélkül.

Aeg Unio Magyar Villamossági Rt.

IRÓGÉP-OSZTÁLYA

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 29.

B. F. Sopron. Vizumra esendőrnek is szüksége van. Az illető államok budapesti követségei útján kell azt kérnie.

Torda. I. Még mindig bizonytalan, hogy a postatakarék-pénztári betéteket valorizálják-e egyáltalában s ha igen, mikor és milyen mértékben. Mindenesetre igyekezzék betét-könyvecskéjét megszerezni, mert ha a valorizáció esetleg bekövetkezik, magát kell majd okolnia, ha a kérdést elhanyagolja.

Kék ibolya. 1. Legénységi állománybeliek nősülése nincs kaucióhoz, vagyis egy meghatározott összegű óvadék letételéhez kötve. Kivizsgálás útján esetenként állapítják meg az előjárók, hogy a tervezett, illetőleg engedélyezni kért házasság az érdekelt esendőr anyagi helyzetére előnyös lesz-e oly mértékben, hogy a házasságnak e tekintetben sincsen akadályja. Ez mindig az adott eset körülményeitől függ. **2. Igen. 3.** Az árvaszékeknél letétbe helyezett összegek valorizálása még mindig bizonytalan, függő kérdés. **4.** Ha a feltételeknek megfelelően, tehát 12 évi, abból 8 évi altiszti szolgálati ideje megvan, jelentse őrsparancsnokának, aki gondoskodik róla, hogy igényjogosultsági igazolvány elnyerése iránti kérvénye szolgálati úton a belügyminiszter úrhoz (VI c. oszt.) jusson. **5.** A Csendőrségi Közlönyben és a Budapesti Közlönyben jelennek meg a pályázatok, kísérelje azokat figyelemmel. **6.** Megszakítása ugyan eléggé hosszú, de ha majd nyugdíjaztatása alkalmával beadható kegyelmi kérvényében részletesen leírja s lehetőleg már most előkészítendő okmányokkal igazolni is tudja a levelében írtakat, talán elérheti, hogy a katonai szolgálati idejét nyugdíjába beszámítsák.

Balatonujlak. 1. Kötelezőjébe, ha igazolni tudja, katonai szolgálati ideje beszámít, kötelezője tehát 1928 január 31-én jár le. **2.** Ha a rendőrséghez akar belépni, ezt csak akkor teheti, amikor a csendőrségi kötelezője lejárt. De hogy a nyugdíj szempontjából megszakítása ne legyen, igyekezzék még a kötelezője lejárt előtt szolgálati úton kérni a rendőrséghez a csendőrségi kötelezőjének lejárt utáni felvételét.

Dunamelléki gyöngyvirág. 1. Talán inkább a mákvirág jeligét választhatta volna, mert levele tele van az előjárók ténykedésének a bírálgatásával, illetőleg azzal a törekvéssel, hogy bennünket birjon rá erre a bírálgatásra. Még jó, hogy — amint a sorokból kivesszük — ez Önnél inkább csak tudálékosság, mint rosszindulat; ámbár a 2. kérdésében valami irigység is mutatkozik, ami semmiképpen sem csendőrhöz méltó tulajdonság. Így aztán csak rövidre fogott választ kaphat levelére: **1.** Ha fenyítés lett a vége, akkor semmi esetre sem áll a dolog úgy, amint Ön beállítja. **2.** Hogy melyik érdemi meg a dicsérő okiratot? Semmi esetre sem az, aki ilyen kérdést fel tud tenni. **3.** Három őrmesteri év után, ha arra egyébként is érdemesek. **4.** Az őrsparancsnoknak van igaza. **5.** A volt 17. honvéd gyalogezredben nagyon sok tiszt szolgált, az egész ezred tisztikarának a névsorát és címét mi nem adhatjuk meg Önnek, de ezt más úton-módon sem lehet megszerezni. Igyekezzék visszaemlékezni a nevekre, írja meg s akkor az illetőket kikeressük.

F. J. 1. Amikor a csendőrségnél töltött 8. szolgálati évét betölti, kérheti az igényjogosultsági igazolványt, mert az egyébként szükséges 12 évi szolgálati ideje máris megvan. Kérelmét annak idején őrskihallgatáson adja elő. **2.** Figyelje a pályázatokat a Csendőrségi Közlönyben és a Budapesti Közlönyben, azokból tudhatja meg, hogy adott esetben hogyan s hova kell a pályázatot beadni.

Vágyódás. Megszállott területről is nősülhet a csendőr, ha be tudja igazolni, hogy arája erkölcsileg és anyagilag méltó felesége lehet egy csendőr altisztnak.

Kárpátok. Olvassa el lapunk 1924. évi 9. számában „F. J. tiszthelyettes, Nagyoroszi” jelükére küldött üzenetünket, az majd pótolja a mi számításainkat, amelyekre bizony semmiképpen sem tudunk időt szakítani.

Izsa. A volt es. és kir. 8 huszár ezred irattára Baján van az alispáni hivatalban. Raszlaviczky János százados Sopronban teljesít szolgálatot. A másik címet nem találjuk.

A Csendőrségi Lapok részére **HIRDETÉSEKET**

kizárólag **Balogh Sándor hirdetőirodája**

VI., Révay-utca 22. **vesz fel.** Telefon: T. 157—83.

Mindennemű megkeresések erre a címre intézendők.

Több mint 31 év óta a világot uraló eredeti angol

The Champion kerékpárokat

3 évi jótállással havi 20 P részletre, kerékpáralkatrészeket, lánc, pedál, nyergeket nagyban gyári árban, külső gummik 6-80 pengőtől, belsők 2-10 pengőtől, Motobécane francia motorkerékpárokat 840 pengőért szállítunk.

LÁNG JAKAB ÉS FIA kerékpár- és motornagykereskedők Nagy árjegyzék 500 képpel ingyen. Budapest, VIII. József-körút 41.

BÚTOR részletre **Ó** Budapest **3.**
olcsón VI., **Ó-utca**

Postások és rendőrség szállítója.

Kerékpárok **Kerékpárgummi**

Világhírű „Slyria” és „Waffenfabrik”

Gépek. Alkatrészek. Mindent legjobb minőségben olcsón, részletfizetésre is szállítunk.

Deményi és Fia
Budapest, VI., Teréz-körút 4. sz.

Alapítva 1891. évben. Kérjen árjegyzéket.

BUTOR a minőség, olcsón garanciával.
részletre készpénzárban!
„CORVIN” BUTORCSARNOK
Budapest, VII., Dohány-utca 39.

FIGYELEM! A m. kir. Csendőrség legolcsóbb beszerzési forrása. **FIGYELEM!**

Mindenfajta

CIPŐT + CSIZMÁT készpénzárán vásárolhat **hathavi lefizetésre**

Nyomtatvánnyal és felvilágosítással készséggel szolgál a

NORMA CIPŐKERESKEDELMI R.-T.

Telefon 79—79. Budapest, V. kerület, Erzsébet-tér 13. szám. Telefon 79—79.

Agoston István tiszthelyettes özvegye. Ebben az évben nem vehetik fel a fiút Jutasra, mert lehetőleg 15, de legalább is betöltött 14 évet követelnek meg felvételnél. Amellett legalább 5 elemi és egy középiskolai osztályra, vagy pedig 6 elemi osztályra feltétlenül szükség van. Ha tehát a fiú még egy évig iskolába jár, akkor meg lesz az előírt iskolai végzettsége és az életkora is s akkor, mint özvegy gyermekét, előreláthatólag fel fogják venni, ha szellemileg és fizikailag alkalmas arra. Egy év múlva szívesen adunk újabb felvilágosítást.

F. P. A volt es. és kir. 77. gy. e. Jaroslauban volt, iratának sorsa teljesen ismeretlen.

Remény. Amint Ön leírja, a vagyoni közszerzemény, anyja tehát felerészben rendelkezhet azzal. Az anyját megillető részből Ön éppen úgy örököl, mint a féltestvére. Ön tehát a mostani együttes vagyonnak az egynegyedére tarthat igényt.

M. F. Drávavölgye. 1. Elsősorban szabadságot kell kérnie szolgálati úton a belügyminiszter úrtól (VI. c. osztály), mert enélkül természetesen külföldre nem mehet. Ezzel párhuzamosan szerezze meg az útlevelet és a beutazási engedélyét. Egyéb okmányokra aztán nincs szüksége. 2. Az útleveletben a foglalkozást fel kell tüntetni, tehát beleírják, hogy csendőr. Ez nem lesz akadálya annak, hogy útlevelet kapjon. A honosításához követelt okmányokat igyekezzék beszerezni, de ha semmiképpen sem tudja ezt elérni, pótolhatók lesznek az előjáró parancsnokságaitól nyert igazolvánnyal, amely szerint a csendőrségnél teljesít szolgálatot s így a honosításának nem lesz akadálya. 3. A volt 6. h. gy. e. irattára Baján, a volt lugosi 8/20. tábori tüzér ezred irattára Szegeden van az alispáni hivatalban.

Doboz. Szegeden az alispáni hivatalban találja meg a volt 7. h. gy. e. irattárát.

II. Barikáta. 1. Visszamaradt, sorsa ismeretlen. 2. Horváth Imre ny. tábornok Kaposvárott, Damjanich-u. 18. sz. alatt lakik. 3. Beszélünk is vele, tényleg ott van alkalmazásban.

Torda II. A címtárban nem találjuk.

A koresma. 1. Válasz a Csendőr Lekszikon rovatban. 2. Lapunk folyó évi 6. számában a hírek között megtalálja. Feligéje elég furesa, nem talált jobbat?

Tudni akarom. Válasz a Csendőr Lekszikon rovatban.

Mecsektető. Ternegg (nem Ternek) János (nem Gyula) őrnagy a soproni tüzér osztálynál teljesít szolgálatot. A másik címet nem találtuk.

B. Gy. Baja. Misuray Félix tanácsnok a budapesti honvéd városparancsnokságnál teljesít szolgálatot.

Ny. L. csendőr, Körösladány. Gombos Zoltán ny. tábornok címe: Győr, Frigyes laktanya. Gajáczy István százados a székesfehérvári 3. gy. ezrednél teljesít szolgálatot. A harmadik tartalékos volt, tartózkodási helye ismeretlen.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Pallas r.-t. nyomdája Budapesten, V., Honvéd-u. 10. sz.

(Telefon: T. 205-67, 205-68, 205-69.)

Felelős vezető: Tiringier Károly műszaki igazgató.

SÁRGA JÁNOS

ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, MŰÖTVÖS

- es. és kir. udvari szállító

IV., KIGYÓ-UTCA 5. Klotild-palota

Brilliáns, aranyékszerek. Ezüstárak. Verseny- és dísz tárgyak. Evőeszközök. Elsőrendű, mindennemű svájci órák a legjutányosabb áron. Kedvező részletfizetés mellett is. Óra- és ékszerjavítások. Saját műhely.

CSENDŐR-

tisztek, altisztek

és azok családtagjai

nyolc havi részletfizetésre készpénzárón

a következő cikkeket kaphatják:

női-, férfi- és egyenruha- szöveteket, belésárakat, vásznot, sifont, zefireket, és egyéb vászonárakat, női s férfifehéreneműeket készen és rendelésre,	törülközőket, abroszokat, kötött és szövött árut, kötött gyermekgarnitúrát, kesztyűt, harisnyát, kész kötött kabátokat, fűg- göny és függönykelméket,
---	--

uj, gyárilag sterilizált ágtyollat és pelyheket, paplanokat, mindennemű mosókelméket, selymeket, valamint díszpárnákat a

TRIBON Ruházati Részvénytársaságnál

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM.

Az egyes vásárlások utáni első részletek 1927 június hó 1-ével kezdődnek.

Elsőrendű német gyártmányú

kerékpárok és varrógépek

véglegesített csendőröknek előnyös

részletfizetésre kaphatók.

Kerékpár és Varrógépkereskedelmi Vállalatnál

Budapest, VI., Andrássy-út 83-85 sz.

Telefon 980-22.

BÚTORCSARNOK

ERNST GYULA, BUDAPEST, VII., DOHÁNY-UTCA 33
(Klauzál-utca sarok)

Mindenféle bútorok és lakberendezési tárgyak óriási választékban. A csendőrség tagjainak jutányos ár és kedvezményes fizetési feltételek. Vidékre csomagolás.

CSENDŐRSÉGI KERÉKPÁRJAINK

MEGÉRKEZTEK!

Kinevezett csendőröknek kedvező feltételekkel. Nagy javító műhely. Gyermek-
kocsi raktár. Alkatrészek nagyban áron. Árjegyzék 600 képpel ingyen.

Láng Imre motor, kerékpár, varrógép és Budapest, VI., Teréz-körút 3 (sarok
műszaki cikkek gyári lerakata üzlet)

Pontos és legjobb órák:

Doxa . . 350.000 K

Omega . 550.000 „

== 5 évi írásbeli jótállással ==

POLGÁR KÁLMÁN FIA műórák és ékszerész

Budapest, VII., Teréz-körút 5. I. em.

Arany- és ezüstórák, ékszer és ajándék tárgyak.

Részletfizetés bevezetve! * 30 éves cég